

EVANGÉLIKUS Élet

**Tíz dolog, amit
találtam benned**

**Protestánsok
a 17. századi Győrben**

**Váljunk hitvalló
és másokért élő
egyházzá!**

Műanyagmentesen, nem csak júliusban

Környezettudatos gyülekezetek, nyári táborok
– praktikus megoldások, bevált módszerek

ÚJRA KAPHATÓ!

KONKORDIAKÖNYV – A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HITVALLÁSI IRATAI 2. KÖTET – JAVÍTOTT, ÚJ KIADÁS

Ágostai hitvallás

A SOROZAT TOVÁBBI KÖTETEI:

1. Az egyetemes vagy ökumenikus hitvallások
(Apostoli hitvallás, Niceai hitvallás,
Athanaszioszi hitvallás)
3. Apológia, az Ágostai hitvallás védőirata
4. Schmalkaldeni cikkek, Értekezés a pápa
hatalmáról és elsőbbségéről, Kis káté,
Nagy káté
5. Egyességi irat

FENNTARTHATÓAN, TUDATOSAN

Ordinációknak, iktatásoknak örvendhetünk az elmúlt hetekben, ezekről szóló írásainkat és a felszentelt, beiktatott lelkészeket ajánlom elsőként olvasóink figyelmébe. Kísérjük figyelemmel, támogatassuk őket, és kérjük Isten áldását a szolgálatot most kezdők munkájára!

Az *igehirdető műhelyében* című rovatunk legújabb írásában Rosenberger Tamást mutatjuk be; a Galgagyörki Evangélikus Egyházközség lelkésze az általa megélt lelki magasságról, az imádságdoboz hasznáról és a temető üzenetéről is szól.

Győri András Timótheus kollégánknak, az Evangélikus Információs Szolgálat operatőrének alázata, szakmai tudása az egész egyházban ismert és elismert. Vele készült interjúnk apropója nem más, mint nemrég megjelent, *Merengő* című kötete, de jóval több ez a beszélgetés, mint pusztán könyvajánló.

Életmódmagazinok, szaktanácsadók, könyvek sora ígéri, hogy segít elérni a boldogságot. *Népszerű teológia* rovatunkban ez alkalommal Szabó B. András járja körül a boldogság témakörét – a teológiát hívja segítségül.

A műanyagmentesség és a fenntarthatóság mellett elkötelezett evangélikusokat kérdeztünk – címlapfotónkat is adó – összeállításunkban arról, hogy mit tehet a hívő, a keresztyén gyülekezet teremtett világunkért, az egyszer használatos műanyagok elengedéséért. Az ötleteket felvonultató cikk arra is rámutat, hogy már a gyermekeket is fontos környezettudatosan nevelni, és nemcsak most, a „műanyagmentes júliusban”, hanem egész évben tudatosan tennünk kell egyetlen közös otthonunk, teremtett világunk védelméért, értékeinek fenntartásáért.

Végül, de nem utolsósorban hadd ajánljam figyelmükbe a Luther Kiadó nyári könyvakcióját: nyaraláshoz, kikapcsolódáshoz, nyáresti beszélgetésekhez kínálunk – augusztus 15-ig kedvezménytel – rövid terjedelmű, de annál tartalmasabb olvasnivalókat.

■ KÉZDI BEÁTA

Kamerával is, könyvvel is az evangélium szolgálatában

Győri András Timótheus operatőr nemrégiben napvilágot látott *Merengő* című kötetében Nagytarcsa utóbbi évtizedeinek letűnt világa elevenedik meg. A népes lelkészcsaládban töltött gyerekkoráról, a gyülekezetéről és munkájáról is kérdeztük őt.

18. oldal

Protestánsok a 17. századi Győrben

Luther és Kálvin tanainak elterjedése Magyarországon nem jelentette automatikusan a két önálló protestáns egyház létrejöttét. A két reformátor hívei közötti élesebb viták hazánkban 1580 körül bontakoztak ki. A szétválás a gyülekezetek szintjén hosszadalmas folyamat volt Győrben is.

27. oldal

Műanyagmentes élet

Utcákon szállingózó műanyag zacskók, patakokba dobott flakonok – ma sajnos hétköznapi látvány. Összeállításunkban annak jártunk utána, felelős hívőként mit tehetnek az egyháztagok, hogy a gyülekezeti alkalmak, a táborok mentesek legyenek az egyszer használatos műanyagoktól.

23. oldal

TARTALOM

Forrás • Láthatóan evangélikus, Oratio oecumenica	4
A vasárnap igéje • Kondor Péter	5
Forrás • Új nap – új kegyelem • Petriné Chikán Katalin	6
Krónika • Hírek, tudósítások	7
Égtájéoló • Szemerei János püspök írása	14
Az igehirdető műhelyében • A templom előtt: Rosenberger Tamás	16
Élő víz • Gáncs Tamás rovata	17
Interjú • Győri András Timótheus a nagytarcsai életképekről	18
Népszerű teológia • A boldogság titka	20
Jegyzet • Műnyagon innen és túl • Koltai Zsuzsa írása	22
Riport • Műanyagmentesen, nem csak júliusban	23
Küldetés • Elkötelező bizonyágtétel	26
Thesaurus • Protestánsok a 17. századi Győrben	27
Ajánló • Nyári olvasnivalók a Luther Kiadó kínálatából	30
Kötőszó-szemle • Találkozás a Lutheránus Világszövetség új főtítkárával	32
Gyermekeknek • Füller Tímea rovata	34
Krónika • Hírek, tudósítások	37
A hónap igéje • Balicza Iván	43
Forrás • Oratio oecumenica	44
A vasárnap igéje • Baranyay Bence	45
Forrás • Új nap – új kegyelem • Czöndör István	46

LÁTHATÓAN EVANGÉLIKUS

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Szabó Katalin könyvelő, pénztáros, presbiter – Váckisújfalu. A hatvanas évek közepén még nem volt az óvodában hittanóra. Engem is a szüleim tanítottak meg az imádságra. Édesanyám sokszor elvitt a templomba, onnan őrzöm azt a csodálatos élményt, amit a gyülekezeti közösségben éltem át. Acsán, ahol felnőttem, nagyon nagy templom van, akkor még tele volt hívekkel. Nemcsak zengett az ének, hanem az egész közösség szívből énekelt. Én még olvasni sem tudtam, csak az arcokat figyeltem. Mindenkinek megváltozott, kitisztult az arca éneklés közben. Akkor éreztem úgy, hogy igen, én is így szeretnék imádkozni.

Nekem is voltak lázadó éveim, de az istenhit egész életemet meghatározza. Férjem katolikus volt. Az ő családjához költözve tiszteletből és szeretetből közel húsz éven keresztül római katolikus misékre jártam. Szerettem a családommal együtt templomba járni, azt is tudtam, hogy a miséken fejet hajtok Isten előtt. Éreztem, hogy Isten gondviselő keze átkarolja az életemet, mégsem sikerült a gyülekezet részévé válnom. Amikor a lányomnak evangélikus udvarlója lett, a nászasszonyom hívott, hogy menjek el vele az evangélikus templomba. Amikor bejöttem a templomunkba, akkor éreztem, hogy hazaérkeztem, itthon vagyok. Nagy megtiszteltetés, hogy a gyülekezet felkért presbiternek, majd pénztárosnak is. Úgy érzem, hogy ezekkel a szolgálatokkal segíteni tudom a közösségemet.

Az evangélikusok mai arcképcsarnoka az interneten a Lathatoan.reblog.hu és a [Facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

A püspöki tanács körlevele

Kedves Testvérek! Istennek adunk hálát, hogy a koronavírus-járvány oly mértékben csitult, hogy a kormány a legtöbb esetben a beltéri maszkviselést sem tartja már kötelezőnek. Javasoljuk, hogy az istentiszteleti életben is tekintsük ezt érvényesnek, természetesen azzal a kiegészítéssel, hogy ki-ki egyéni felelősségérzete alapján viselhet maszkot.

Ugyanakkor a templomba való belépéskor továbbra is legyen természetes a kézfertőtlenítés, az úrvacsoraosztás so-

rán pedig tartózkodjunk a közös kehely használatától.

Továbbra is imádkozunk azért, hogy Isten a világ minden pontján vessen véget a járványnak.

Budapest–Győr, 2021. július 6.

Testvéri szeretettel a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöki tanácsa:

DR. FABINY TAMÁS *elnök-püspök*
SZEMEREI JÁNOS *püspök*
KONDOR PÉTER *püspök*

ORATIO OECUMENICA

Atyánk! Elvlasztottad a világosságot a sötétségtől, és minket arra hívtál el, hogy világosságodban járjunk. Megvalljuk előtted, bennünk olykor nem választódik el a világos és a sötét. Vezesd úgy népedet, hogy mégis arcod képmásaiént éljünk, és ragyogjon rajtunk a te fényed.

Könyörgünk azért, hogy igédet mindenütt tisztán és erővel hirdessék szolgálóid. Igéd tisztítsa meg egyházadat a képmutatástól és az önzéstől, a félelemtől és az aggodalmaskodástól. Rád bízunk egész egyházadat, üldözött testvéreinket, a partner-egyházkerületeket Norvégiában, Finnországban és Svédországban.

Könyörgünk a most szolgálatba álló lelkészekért és hitoktatókért és mindenkiért, aki igéd hirdetésére kötelezte el magát. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Könyörgünk azért, hogy igéd tartsa egyben a családokat, vigasztalja a szomorkodókat, láttassa az örök élet reményességét a gyászolókkal. Hadd legyen szavad útmutatónk hétköznapi helyzetekben és akkor is, amikor életre szóló döntést hozunk. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Könyörgünk, hogy igéd eljusson azokhoz is, akik nyaralnak, és akik dolgoznak. Erőt adjon azoknak, akik fáradtak, és feltöltse azokat, akik pihenni vágnak. Igéd nevelje gyermekeinket és fiataljainkat, hogy az élet világosságában járjanak. Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Könyörgünk teremtett világodért is: hogy téled kapott javainkkal akaratod szerint éljünk, és jó gazdái legyünk világodnak. Áldd meg kezünk munkáját! Vezetőinket vezesd igaz úton! Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Atyánk! Ragyogtasd ránk arcodat – hadd lássék rajtunk világosságod. Az Úr Jézus Krisztusért, akié a dicsőség és a hatalom örökkön örökké. Ámen.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP – IJN 5,1-3

Szeretetet által Isten gyermekeivé

A kérdés. Megismerni önmagunkat a lényünk legmélyéig egyáltalán nem egyszerű. Az ember olykor megijed önmagától. Mennyi indulat, harag, előítélet tud váratlanul előtörni a szívünkéből, pedig érezzük, hogy Isten mást vár tőlünk! Hogy pontosan mit? Ez alá a kérdés alá kell odaállnunk.

Tehát nem az a kérdés, mit kíván a saját érdeklődésünk, még csak az sem kérdés, hogy mit kíván tőlünk a családjunk vagy a környezetünk. Mert a különböző érdekek sokszor szemben állnak egymással, s éppen ezek harcából lesznek az emberek, családok, sőt világrészek közötti összeütközések. A döntő kérdés az, hogy Isten mit kíván tőlünk. Erre pedig Jézus egyetlen szóval válaszolt: szeretetet. Ezt kívánja tőlünk, semmi mást. Ebben benne van minden. Ahogy Jézus mondja, ebben benne van az egész törvény meg a próféták.

Szabályok? Nem egyszerűen arról van szó, hogy mit tehetek, vagy mit nem. Nemcsak szabályok betartását kéri az élet legkülönbözőbb helyzetekben, hanem szeretetet kíván tőlünk. Az az Isten akarata szerinti jó, ami szeretetből fakad. Mert lehet nagyon sok szépet, jót tenni, Isten parancsainak engedelmeskedni akár félelemből is, amelyben nincs semmi szeretet. Szeretet nélkül pedig mindez mit sem ér.

Megtanultuk már a nagy parancsolatból, hogy mindent szeretetben kell cselekednünk. Hogy a szeretet legyen az a forrás, amelyből az érzéseink, szavaink és cselekedeteink táplálkoznak.

A teljes ember. Vagyis ebben a szeretetben benne van a teljes ember. Nem megosztva önmagát, hogy a szívem a családomé, az elmém a munkámé, a lelkem az Istené, hanem az egész életem mindenestől az Istené. Nemcsak megtanult udvariasságból kijelentve mindezt, hanem igazán szeretetből.

Mindig lelepleződik az ember, amikor engedi Isten igéjét bevilágítani a szívébe. Hogyan tudunk megfelelni Istennek, a parancsolatoknak, a szeretet parancsolatának? Kiket tudunk mi könnyen szeretni? Azokat az embereket, akik minket is szeretnek, vagy akiknek lekötelezettjei vagyunk, vagy magunk is várunk tőlük valamit.

De vajon tudjuk-e úgy szeretni Isten gyermekeit, a másik embert, a felebarátot, mint önmagunkat? Ez a mérték az, amelyhez szabni kell magunkat. Mennyire szeretem önmagamot? Erről szól az egész életünk. Használ-nál-e olyan kíméletlen hangot magaddal szemben, amilyen előtör belőled, amikor felbosszantanak?

”

Tűrnéd-e úgy a hideget, a mellözöttséget, a magányt, az éhséget, ahogyan melletted, talán egy utcában, egy házban veled, nélkülözni kényszerül valaki?

Mennyi mindent megtesz az ember önmagáért, időt, költséget, fáradságot nem kímélve, ha kell; oly-

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: OMAR LOPEZ / UNSPLASH.COM

kor még akkor is, ha nem kell! És Isten gyermekeiért, a másik emberért?

Ugye érezzük, hogy többről van itt szó az általános emberi jószágnál, amelyre még valamennyire képesek vagyunk? Itt az Isten iránti hálás szeretetből fakadó, az ő akaratát, parancsait kereső, őszinte, igaz, hátsó gondolat nélküli szeretetről van szó! És itt van a mi legtöbb mulasztásunk, bűnünk, mert erre magunktól képtelenek vagyunk. Pedig ez lenne a törvény igazi betöltése, ez a szeretet.

És milyen jó, hogy van valaki, aki a törvényt így töltötte be, aki a szeretet nagy parancsolatát is tökéletesen betöltötte: Jézus. Ő most is azokhoz van legközelebb, akik érzik, tudják, hogy bűnbocsánatra, kegyelemre, az ő segítségére van szükségük, hogy megújult szívvel és szeretettel fordulhassanak a másik ember, Isten gyermekei felé, és áldássá legyen az életük.

■ KONDOR PÉTER

Imádkozzunk! *Urunk, bocsáss meg nekünk, hogy egymást sokszor csak bosszantani és haragítani tudjuk. Újjáteremtő szereteteddel formáld az életünket, hogy akaratodba simulva, parancsaidat megélve, szeretetben szolgálhassunk a te dicsőségédre. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 25.) Szolgáltassatok igazságot az elesettnek és szűkölködőnek! Zsolt 82,3b (1Jn 3,18; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 11) Megsajnálni könnyű, kitartóan segíteni nehéz. Nemcsak a sajnálatra méltó érdemes segítségre; hamar szemben találhatom magam a furcsa, nem mindig támogatható helyzetben segítséget kérő felebaráttal is. Ott vajon mit teszek, ahol nincs elég motivációm segíteni? Jézus útja mindenki felé vezetett, nekem is ezt kell követnem. Vagyis el kell kerülni a farizeus ítélkező imádságát: „Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan...” Elkerülni, hogy másban keressük a szálkát, de észrevenni a saját gerendánkat. Az igazságszolgáltatás nekünk, hívőknek nem más, mint a krisztusi igazság a szeretet jegyében. Az pedig senkit nem hagy ki, nem utasít el.

Hétfő (július 26.) Pál írja: Arra kérlek mindenekelőtt, hogy tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért... 1Tim 2,1 (Ám 7,2–3; Mt 7,7–12; ApCsel 24,1–27) Éppen most ülök le imádkozni, miután elolvastam a napi igét. A magam mondandója hajt az Istennel való beszélgetés felé, de most megállok egy pillanatra, és előreveszem a többieket. Aztán majd jöhetnek én is, mert komolyan veszem az igei intést, és próbálom úgy formálni a mondataimat, nehogy túl hamar elkanyarodjak a magam ügyei felé. Könyörgök, imádkozom, esedezem és hálát adok ismerősökért és ismeretlenekért. Látom magam előtt azokat, akik nem is tudják, hogy valaki értük imádkozott, sőt lehet, hogy azt mondják, ők senkinek se fontosak, velük már nem törődnek... Most már én is komolyabban veszem ezeket a – többek által Reményik Sándornak tulajdonított – verssorokat: „Én nem tudom, de áldom Istent, / Ki nékem megváltást hozott, / És azt, aki értem csak / Egyszer is imádkozott.” (Valaki értem imádkozott)

Kedd (július 27.) Ezt mondja megváltód, az Úr, aki az anyaméhben formált: Én, az Úr alkottam mindent: egyedül feszítettem ki az eget, magam tettem szilárdá a földet. Ézs 44,24 (1Kor 8,6; Lk 6,27–35; ApCsel 25,1–12) Teremtés, alkotás, formálás: mindez emberi életünk során Isten műveként többször is végbemegy. Szentlelkével újáteremti az életemet, lehetetlenből új alkotást hoz elő sorsom alakulásában, és formál naponta, mint ezüstöt a tűzben. Nagy ajándékok ezek, amelyek ott fénylenek a megtérés útján, az élet korszakváltásainál és a mindennapokban. A teremtő, alkotó, formáló Isten közel van hozzánk, és folyamatosan cselekszik.

Szerda (július 28.) Mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. ApCsel 17,28a (Jób 12,10; Mt 5,33–37; ApCsel 25,13–27) Egy gyülekezeti kiránduláson hangyákat gyűjtött egy kisfiú

egy különös szerkezetbe, amelyben nagyítva lehetett megfigyelni az apróságokat. Egyszer-egyszer a fűgébbe kiszöktek, mások benn pihentek, és mi figyeltük a mozgásukat. Isten tenyerében mi is így vagyunk. Együtt, jó helyen, de a szent kéz újra utunkra bocsát minket. Aki egyszer is otthon érezte magát Isten tenyerében, az megértette, hogy őbenne lenni szabadság és szabadulás a bűn fogságából.

Csütörtök (július 29.) Hasonló a mennyek országa ahhoz a gazdához, aki korán reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a szőlőjébe. Mt 20,1 (Ez 36,9; 1Kor 12,27–13,3; ApCsel 26,1–23) A nyári kora reggelek, amikor még nincs olyan nagy meleg, sokkal dolgozabbak a földet művelőknek. A piaci árusok, mire közeleg a dél, eladják a terményeiket. De Isten szőlőjében és piacán kora reggeltől napestig várja ő az érkező embereket, bennünket. Az Úr szolgájává válni soha sincs korán vagy későn. Ugyanakkor vegyünk példát Urunk lelkesedéséről, aki mindig kész fogadni minket, és keres szüntelenül.

Péntek (július 30.) Aki bízik az Úrban, azt ő szeretettel veszi körül. Zsolt 32,10b (Róm 5,5; 1Pt 3,8–17; ApCsel 26,24–32) Isten szeretete hasonló most számomra a borostyánhoz. Ahol teret kap, ott nő, és megmarad télen-nyáron. Az Úr szeretete nem erőszakos és nem tolazkodó – a borostyánnal ellentétben –, de meggyökereszik, és erőssé lesz. Szeretetének védő, takaró szerepe van inkább, amely segíti a benne való bizalmat. E kettő: bizalom és szeretet együtt növekednek Isten kegyelméből bennünk, és elhatnak majd mások felé is. Vajon nekem ma ki felé lesz küldetésem, hogy Isten szeretetét és a benne való bizalmat erősítsem?

Szombat (július 31.) Hanem gondolj mindig Istenedre, az Úrra, ő ad neked erőt... 5Móz 8,18 (Jn 3,27; Fil 2,12–18; ApCsel 27,1–12) Az ószövetségi igének van párja az Újszövetségben is: „Mindenne van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13) Annyi mindent köszönhetünk embereknek, a magunk erejének és kitartásának akár, de mindig többet Istennek, aki megteremtette az erőt és a lehetőséget mindezekre. Köszönhetjük Jézusnak, aki megmutatta értünk a mélységet, amelybe leszállt miattunk, hogy onnan megmenten bennünket bűneinkből. A legnagyobb erő a legfőbb jónál van, a Szentháromság Istennél. Mi pedig kegyelemből kapjuk az erőt, ezért nagy hálaadással tartozunk. Nem a magunk ereje bizonyít, hanem az Úr ereje vezet az életre és az életben igazán. Gondolj erőtlenség idején és erőd teljében is az Úrra, aki téged mindvégig hordozott!

■ PETRINÉ CHIKÁN KATALIN

ONLINE BESZÉLGETŐSOROZAT: KÖTŐSZÓ LIVE

Nem csak a kiválóknak van helyük egyházunkban

Élőben követhető online beszélgetősorozatot indított a Magyarországi Evangélikus Egyház. A Kötőszó live elnevezésű alkalmakon egyházunk legfontosabb kérdéseiről, közéleti témákról és kulisszatitkokról is szó esik. A július 5-i első részben a közösségért végzett szolgálat, a társadalmi szerepvállalás kapcsán folyt a diskurzus.

FOTÓ: MÁRCZ SAMU

A csecsemőktől az aggastyánokig minden generáció képviselteti magát a gyülekezetekben, így az egyházközségek a társadalom legösszetettebb szervezetei. A más szempontokból is sokszínű közösségek vezetése ideális esetben a lelkész és a felügyelő együttes munkálkodásának eredménye. De a szűkebb és tágabb értelemben vett közösségért nem csak ők dolgoznak, és felelőségük nem csak nekik van. Ki-kik megtalálhatja azt a területet, ahol fizetséget nem várva szolgálhat mások felé. Röviden így lehetne összefoglalni, hogy – Nagy Ildi (képvén közösen) moderálása mellett – milyen széles skálán mozgott a beszélgetés a két meghívott vendég, Pongráczné Győri Boglárka lelképásztor, a Kaposvári Evangélikus Egyházközség másodlelkésze és Mészáros Tamás hitoktató, a csákvári gyülekezet, illetve a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője között.

A lelkész és a felügyelő „egyét ér”, egyedül mindketten nehezen boldogulnának, de ha ők ketten nem alá-fölé rendelt-ségben, hanem mellérendeltségben van-

nak egymással, akkor gördülékeny lehet a gyülekezet élete – véli Pongráczné Győri Boglárka. Mészáros Tamás ezt azzal egészíti ki, hogy ha a felügyelő nem tud lelki társa, támogatója, bátorítója (is) lenni a lelkésznek, akkor nem tölti be a tisztségét.

Egymás terhének hordozása – amelyre Jézus is biztatja követőit – kulcsfontosságú, épp ezért a hit teljes mélységének megélése nem lehetséges közösség nélkül. Örülni az örüléssel, vigasztalást adni a szenvedőnek csak akkor tudunk, ha odalépünk egymáshoz. „Nekünk, lelképásztoroknak is szükségünk van arra, hogy a Szentlélek összekapcsoljon minket más emberekkel” – teszi hozzá a lelkész, visszatulva a pandémia nehéz hónapjaira, amikor ők sem találkozhattak személyesen a hívekkel.

A tapasztalat azt mutatja, a vírushelyzet enyhülésével nem térnek vissza automatikusan a hívek a közösségekbe, és ennek oka nem csak az óvatosság. „Hozzászoktunk, hogy otthonról, macinaciban is lehet nézni az istentiszteletet” – fogalmaz a felügyelő. Az előttünk álló időszak

egyik legfontosabb feladata épp ezért az, hogy kímoldítsuk az embereket ebből a kényelmes (nek tűnő) helyzetből. Pongráczné Győri Boglárka úgy érzékeli, szinte mindent előlről kell kezdeni ahhoz, hogy a gyülekezetekben korábban működő közösségek, programok újra beinduljanak.

Mészáros Tamás – részben ennek kapcsán – azt hangsúlyozza, hogy nemcsak a rendszeresen templomba járó „kemény mag” felé szól az elhívásuk, hanem mindenki másért is felelősek, akik az adott földrajzi területen élnek. Az egyház társadalmi szerepvállalása kapcsán igen gyakran csak az oktatási, diakóniai intézményekben folyó munkára asszociálunk, pedig a gyülekezeti tagok is sokféleképpen megmutathatják környezetüknek, mire indítja őket a hitük. Aktív résztvevői lehetnek lakóhelyük civil életének, tettekkel is alátámaszthatják, hogy nem csak a szószékről hallanak a szeretet parancsáról, a „hétköznapi gondoskodás” mellett pedig a közélet, a politika világát is tevékenyen alakíthatják.

A gyülekezeti életben nem csak a különféle generációkhoz tartozó tagok békés egymás mellett élését, sőt szót értését tapasztalhatjuk meg. „Az egyház olyan közösség, ahol megtanulhatjuk, hogy nem csak a kiválóknak van helyük benne – fogalmaz Mészáros Tamás. – Betegek, kevésbé tehetségesek, rosszabb anyagi körülmények között élők is vannak közöttünk, mert Krisztus nemcsak az előkelőket, kimagaslókat szeretné maga köré gyűjteni, hanem mindenkit.”

Ha pedig a közösség alapja valóban az élő Úr, akkor – teszi hozzá Pongráczné Győri Boglárka – „már csak fantázia kérdése, hogyan építünk olyan közösséget, amely egyszerre megtartó, gondoskodó és befogadó”.

■ VITÁLIS JUDIT

A sorozat beszélgetései egyházunk YouTube-csatornáján tekinthetők meg.

Védjegyük: a szeretet

Kettős lelkészavatás Tabon

Mosolygó arcokkal telt meg július 3-án a tabi evangélikus templom. A gyülekezetből származó Czető Kata és Nagy Dániel teológusokat együtt avatta lelkésszé Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke. A liturgiában az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében dr. Pángyánszky Ágnes adjunktus, a Gyakorlati Intézet vezetője, valamint Endreffy Máté helyi lelkész működött közre.

Akik a templomba már nem fértek be, az udvaron felállított sátrak alatt, kivétítón követhették az eseményeket.

„Lelkészként Jézus szeretetének megélti, továbbadói, tanúi lesztek” – hangsúlyozta a lelkészjelöltek választott igéje,

Jn 13,34–35 alapján tartott prédikációjában Szemerei János. A Luther-kabát ezt jelzi, és erre kötelez, de a szolgálat igazi védjegye, ismertetőjele nem a viselet, hanem a szeretet – tette hozzá a püspök.

Az eskütétel ünnepélyes pillanatait követően a jelen lévő lelkészek áldást kértek új szolgatársaik életére, majd körbeállva elénekelték a *Confirma* megerősítő szavait. Ezek után a frissen felavatott lelkészek Szemerei János püspökkel közösen végezték az úrvacsorai liturgiát, majd Czető Kata és Nagy Dániel a templomban, Endreffy Máté helyi lelkész pedig az udvaron osztotta a híveknek az úrvacsorai jegyeket.

Az istentisztelet zárásaként Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő köszöntötte a két új lelkészt, a püspök pedig átadta nekik az ordinációs okleveleket és az első szolgálati helyükre szóló megbíróleveleket is. A hittudományi egyetem részéről Pángyánszky Ágnes adta át jókívánságait.

Czető (született Molnár) Anita Kata

Siófokon született 1995. július 14-én. A tabi evangélikus gyülekezetben nőtt fel. Első osztályos korától járt hittanórákra és gyülekezeti alkalmakra, Szigethy Szilárd lelkésznek és feleségének, Szigethyné Szenteczki Katalinnak a pásztorolása alatt. Gimnáziumi tanulmányait Tabon kezdte, majd a bonyhádi Petőfi Sándor evangélikus gimnáziumban fejezte be. Az érettségi után felvételt nyert az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. Az egyetemi évek alatt aktívan részt vett a hallgatói önkormányzat munkájában, két évig titkárként, egy évig pedig tanulmányi felelősként. Több országos eseményen (hittanverseny, bábverseny,

Szélrózsa) önkéntes segítő volt. Hatodéves gyakorlatát a Székesfehérvári Evangélikus Egyházközségben végezte Bencze András mentorálása alatt. Saját szavai szerint itt

tanulta meg, „mennyi munkát igényel egy élő és lélegző gyülekezet lelki vezetése, és hogy mekkora alázattal kell viseltetni a lelkési hivatás iránt”.

2021-ben házasságot kötött Czető Bálint másoddiplomás lelkész szakos hallgatóval.

Személyes ars poeticája így hangzik: „Közösségben, Krisztusban.” Véleménye szerint egy gyülekezet akkor jó és erős, ha nemcsak a lelkész, hanem a gyülekezet tagjai is érzik a hívást, hogy tegyenek a közösség épüléséért, és ez a közös munka válhat igazán gyümölcsözővé.

Czető Kata a székesfehérvári gyülekezetben kezdi meg szolgálatát beosztott lelkészként.

A további köszöntők a templom udvarán hangzottak el. A Tab és Környéke Evangélikus Egyházközség nevében Endreffy Máté lelkész üdvözölte két új kollégáját. Örömeiket fejezték ki mentoraik is: Vető István cinkotai és Bencze András székesfehérvári lelkész. Szigethy Szilárd mint korábban Tabon szolgáló – jelenleg medgyesegyházi – lelkész is szeretettel gratulált egykori konfirmandusainak új feladatukhoz. Végül Czető Kata és Nagy Dániel mondott köszönetet családjának, gyülekezetének és mindazoknak, akik eddig elkísérték és továbbra is kísérik őket választott hivatásuk útján. Az ünnepséget a gyülekezeti teremben és az udvaron felállított sátrak alatt tartott szeretetvendégség zárta.

■ ADÁMI MÁRIA

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Nagy Dániel Siófokon született 1993. július 6-án. A Tab és Környéke Evangélikus Egyházközséghez tartozó Bedegkénen nőtt fel. Szigethy Szilárd lelkésznek és feleségének, Szigethyné Szenteczki Katalinnak a hittanóráin keresztül kapcsolódott be a gyülekezet életébe. Középiskolai tanulmányait a bonyhádi Petőfi Sándor evangélikus gimnáziumban végezte, ahol részese volt az Arany János tehetség-gondozó programnak. Diákszínészként bekapcsolódott a bonyhádi Vörösmarty Mihály Művelődési Központ amatőr színész-csapatának, valamint a XXI. Művészeti Műhely stúdióinak a munkájába.

2013 szeptemberében kezdte meg tanulmányait az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakán. A Közel zenekar sofőrjeként sok helyre

eljutott a csapattal, számos élményben lehetett így is része.

Dolgozott a kormányzati Reformáció Emlékbizottság megbízott projektkoordinátoraként is, feladata volt a *Menő reformáció* mozgó kiállítás útjainak meg-

szervezése. Aktív segítője, munkatársa az egyházunk országos irodájának öku-
menikus és külügyi osztálya által szervezett nemzetközi találkozónak, rendszeres önkéntese az evangélikus Tarisznya Udvarnak a Művészetek Völgyében.

Hatodéves gyakorlatát a Cinkotai Evangélikus Egyházközségben végezte Vető István mentorsága alatt. „Meghatároz a közösség, a szeretet és az életünkkel való tanúskodás. Ezt és a sok más, az Úrtól kapott talantumot felhasználva szeretném az Úr halálát és feltámadását és Istenünk végtelen szeretetét hirdetni” – vallja.

Nagy Dániel a Bakonyszombathelyi, valamint a Hánta-Ászár-Kisbéri Társult Evangélikus Egyházközségben kezdte meg szolgálatát beosztott lelkészként.

Jézus csapatában

Lelkézszentelés Budafokon

Testvéri közösségként, igazi nagy családként voltak együtt a templomban a budafoki evangélikus gyülekezet tagjai július 4-én, amikor dr. Fabiny Tamás elnök-püspök lelkésszé szentelte Sztyéhlik Csabát. A liturgiában az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében dr. Varga Gyöngyi tanszékvezető egyetemi docens, „házigazdaként” Hokker Zsolt lelkipásztor segédkezett.

Lelkész barátok, családtagok, a budafoki gyülekezet presbiterei és tagjai, a fogadó gyülekezetek képviselői, nem utolsósorban pedig felesége és három kisgyermek jelenlétében zajlott Sztyéhlik Csaba ordinációja.

Prédikációjában Fabiny Tamás a lelkészjelölt választott igéjével (Mt 8,8) kapcsolatban kiemelte, hogy a kapernaumi százados által megfogalmazott mondat – némi változtatással – az úrvacsorai liturgiában is szerepel. „A lelkész a lelkek gyógyítója kell, hogy legyen. Ebbe a szolgálatba indulsz, így az igeválasztás nagyon találó” – fogalmazott a püspök. Csaba életútjának főbb állomásai is azt mutatják – tette hozzá –, hogy ő maga is milyen sok helyen tapasztalhatta meg a jézusi szó gyógyító erejét. A lelkészjelölt jövőbeli szolgálati helyeire, Sámsonházára és Pásztóra utalva kiemelte: „Isten ott is szólni fog hozzád, és szólni fog általad, hogy te is gyógyulj, és te is gyógyítsál.”

Az igében elhangzó „nem vagyok méltó” kifejezéssel kapcsolatban Fabiny Tamás hangsúlyozta: egyikünk sem méltó erre a szolgálatra, de Isten kegyelméből ajándék-

ba kapjuk ennek lehetőségét. A tanítványok „focicsapatának” tagjait nem a nagyszerűségük miatt választotta ki Jézus, hanem azért, hogy Jézus szolgálatába állhassanak. Önmagunktól mi is alkalmatlanok lennénk, ő mégis alkalmassá tesz minket, és hiszem, hogy csodát tesz általunk, így áldja meg Isten a te szolgálatodat” – zárta igehirdetését az elnök-püspök.

Az eskütétel és a szentelés után az istentisztelet úrvacsorai közösséggel zárult. A köszöntések sorában dr. Fabiny Tamás tolmácsolta dr. Fábri György egyházkerületi felügyelő üdvözlését, és átadta az egyházkerület ajándékait. Varga Gyöngyi a hittudományi egyetem képviselőjében a kapcsolatok fontosságáról beszélt. Keczkó Pál, a Budai Egyházmegye esperese Csaba konstruktív, alázatos, de előremutató munkáját köszönte meg, amelyet az ifjúsági munkáért felelős egyházmegyei presbiterként végzett. Németh Zsolt országgyűlési képviselő azt a reménységét fogalmazta meg, hogy a most induló lelkész nyomán is többen indulhatnak majd el a szolgálatba. A Sámsonházai Evangélikus Egyházközség nevében Pálik Pál, a pász-

FOTÓK: SOMOGYI ANDRÁS

tói gyülekezet nevében Lőrincz Lászlóné felügyelő fordult közösségeik leendő lelkipásztorához, a budafoki gyülekezet nevében pedig Bujdosóné Sztruhár Szilvia búcsúzott a „mi Csabinktól”.

Hokker Zsolt lelkész rövid, személyes hangú köszöntője után a gyülekezet karantén-kamarakórusa, a KiFLi (kántor, felügyelő, lelkész) énekelt. A „Most, most még ifjú korodban...” kezdetű, háromszólamú művel indították útjára a frissen ordinált lelkészt, különös tekintettel az ének refrénjére: „Fenn ragyogva élted napja, / Jöjj az Úrhoz szaporán, / A Megváltó szent ügyéért / Munkálkodj későn, korán!”

■ – HZS –

Sztyéhlik Csaba 1989. október 13-án született Budapesten. Óbudán nőtt fel, és az ottani evangélikus gyülekezethez tartozott. 2004 szeptemberétől a Deák Téri Evangélikus Gimnázium diákja volt. Az óbudai ifjúsági élet Hokker Zsolt pásztorlásával, valamint a gimnáziumi tapasztalatok erős és biztos alapot adtak számára a pályaválasztáshoz. 2008 szeptemberében az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) teológus-lelkész szakán kezdte meg tanulmányait. 2012-től kapcsolódott be a Budafoki Evangélikus Egyházközség hitoktatói és ifjúsági munkájába. 2014-ben házasságot kötött Bérces Zsófiával, és Budafokon kezdték meg közös életüket. 2015-től az EHE

katekéta-lelkipásztori munkatárs szakán folytatta tanulmányait, 2018-ban szerzett diplomát. 2016-ban született meg első gyermekük, Lukács, 2018-ban Ló-

ránd, 2020-ban Lana. 2018 szeptemberétől folytatta lelkipásztori tanulmányait, majd hatodétét a budafoki gyülekezetben töltötte. Elhívásában és szolgálatában meghatározó igeszakasz az ordinációjára is választott Mt 8,8 kiemelt része: „Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szólj...”

„Az ordináció legmegrendítőbb pontja az volt, amikor a püspök úr kézrátétele után elhangzott: »...felhatalmazlak és kötelezlek az ige hirdetésére és a szentségek kiszolgáltatására, és küldelek, hogy hirdesd az evangéliumot minden teremtménynek...« Ezenfelül pedig jó volt megélni a testvéri közösséget” – fogalmazta meg érzéseit a szentelés után.

Isten forrásából fakadó erővel

Lelkészavatás Bükön

Családias, felszabadult és vidám pillanatokban is bővelkedő istentisztelet keretében zajlott Szidoly Roland ordinációja július 10-én a büki evangélikus templomban. Az eseményen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiában Simon Réka helyi lelkész mellett az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében dr. Szabó Lajos nyugalmazott rektor vett részt. Az énekek kísérésében közreműködött a Közel zenekar.

Akik a templomba már nem fértek be, az udvaron felállított sátor alatt követhették a gyülekezet saját YouTube-csatornáján élőben közvetített alkalmat.

Az Istennel való kapcsolat erőforrás – hangsúlyozta Szemerei János az ordinációra szóló meghívóban szereplő Ézs 40,31 alapján, amelyet a lelkészjelölt egykor saját lelkésztől áldó igeként kapott. „Isten népe megajándékozott közösség, mert van egy olyan forrása, amiből erőt, békességet, vigasztalást és reménységet tud meríteni” – fogalmazott a püspök, majd ennek a forrásnak a megmutatására, megismertetésére biztatta fiatal kollégáját.

Az eskü elhangzását követően Simon Réka helyezte fel korábbi ifisének vállára a szolgálat ígáját jelképező stólát, majd a jelen lévő lelkészek vették körbe Szidoly Rolandot, hogy személyes áldással indítsák el életének új szakaszába. Ezek után a hívek mozgó úrvacsora keretében élhettek a szentséggel. A templom egy-egy pontján a frissen felavatott lelkész mel-

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

lett Simon Réka és Szabó Lajos, a sátor mellett pedig Szemerei János osztotta az úrvacsorai jegyeket. Az istentisztelethez díszközgyűlés kapcsolódott, amelyen el-

sőként Szemerei János püspök és Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő adta át Szidoly Rolandnak az ordinációs oklevelet és az egyházkerület ajándékát. Szabó Lajos a hittudományi egyetem nevében köszöntötte az új lelkészt. Jókívánságait fejezte ki továbbá Rostáné Piri Magda, a Vasi Egyházmegye espere-se; Németh Zoltán, egyházunk országos irodája gyülekezeti és missziói osztályának vezetője; Mesterházy Balázs, Roland egykori alma materének, a Kőszegi Evangélikus Gimnázium, Szakgimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumnak az igazgatója, valamint dr. Korányi András, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára, a Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközség lelkésze.

A büki közösség köszöntését Simon Réka lelkész és Takácsné Papp Erzsébet felügyelő adta át. Végül maga az ünneplés is szót kapott, hogy kifejezze háláját mindazoknak, akik elkísérték az idáig vezető úton. Az ünnepség a gyülekezeti ház udvarán tartott szeretetvendégséggel ért véget.

■ – AM –

Szidoly Roland Szombathelyen született 1992. november 11-én. Bükön nőtt fel, gyermekkorától részt vett a gyülekezet életében. Későbbi hivatásválasztásában inspirálta a lelkésze, Simon Réka által nyújtott szolgálati példa. Aktív tagja volt az ifjúsági körnek, barátaival ifjúsági önkormányzatot alapított. A büki bábcsoporttal többször fellépett országos programokon, Szélrózsa találkozón és a németországi egyházi napokon (Kirchentag) is. A kőszegi evangélikus szakgimnáziumban tett érettségi után egyéves képzésben hálózattelepítő és -üzemeltető rendszergazda végzettséget szerzett. Az országos evangélikus zenei táborban megtanult gitározni, majd középiskolájában zenekart alapított. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára való felvétele után a Közel zenekar egyik alapító tagja lett. Az egyetemi évek alatt három éven keresztül a hallgatói önkormányzat vezetője (senior) volt. A 2018–2019-es tanévet ösztöndíjjal Finnországban, Helsinkiben töltötte. Teológiai tanulmányai mellett 2016 óta az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának munkatársa, 2020-tól gyermek- és ifjúsági munkaágvezetőként; feladatai közé tartozik többek között a Szélrózsa evangélikus ifjúsági találkozók szervezése. Hatodéves gyakorlatát a 2019–2020-as tanévben végezte a Cinkotai Evangélikus Egyházközségben, Vető István lelkész mentorsága alatt. 2020 őszén házasságot kötött Gregersen-Labossa Júliával. Úgy látja, elhívása, feladata van az ifjúsági munka területén, de hálás azért, hogy emellett gyülekezetbe is kerülhet. Szidoly Roland – a gyülekezeti és missziói osztályon végzett munkája mellett – a Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközségben kezdi meg szolgálatát beosztott lelkészként.

A legnagyobb baráttal áldott a folytatás

Molnár Lilla másodlelkész iktatása Kelenföldön

Derús hangulatú istentiszteleten iktatta be Molnár Lilla lelkésznot a budapest-kelenföldi evangélikus gyülekezet másodlelkézi szolgálata július 3-án Keczkó Pál esperes. A közgyűlésen köszöntőt mondott dr. Fabiny Tamás elnök-püspök, valamint a lelkésznot tanárai és több lelkészrtársa. Az ünnepi alkalmat szeretetvendégség zárta.

A lelkészek nem superhősök, nem tökéletesek, bizony vannak nehézségek az életükben, de ha szeretve vannak, akkor csodákra képesek ők is – emelte ki iktatási beszédében Keczkó Pál, a Budai Egyházmegye esperese. Felhívta a figyelmet az alkalom meghívójának közvetlenségére és játékoságára. Mint mondta, fontos, hogy mindez jelen legyen az egyházban is. A gyülekezet csak akkor tud érdemben fejlődni, épülni, ha a szeretet, az elfogadás és a megértés dominál a tagok között és ugyanígy a lelkész, lelkészek felé is.

„...és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” – olvasta Máté evangéliumának 28. fejezetéből a 20. verset Keczkó Pál, utalva a meghívón is „megidézett” *Jóbarátok* című sorozat betétdalának „I’ll be there for you” [„ott leszek neked” – a szerk.] mondatára. De az esperes azt is kiemelte, hogy közvetlenül ez előtt

az ígevers előtt a missziói parancs olvasható, amely mindannyunkra, így a kelenföldi gyülekezetekre is vonatkozik. „Izgatottan várom a folytatást, a vidámságot, a szeretetet, megértést, mert ha ez megvalósul, akkor újabb és újabb szereplők csatlakoznak majd ehhez a közösséghez, amelyben ott van a legnagyobb barát is, és vele, általa áldott lehet a folytatás” – zárta gondolatait Keczkó Pál.

Ünnepi prédikációjában Molnár Lilla 1Kir 19,5–8 alapján Illés próféta történetéről szólva kiemelte, hogy életünkben fontos a pihenés, a feltöltődés, a rákészülés, az időzítés is, ahogyan Isten anyaga is tudta, mire van éppen ott és akkor szüksége Illésnek: megerősítésre. „Isten odaigéri magát az ember mellé. Ott van az emberért, télen-nyáron, jóban-rosszban, életben-halálban. Ebbe az ígéretbe pedig mindannyian bele-

FOTÓK: MOLNÁR MÁTÉ LÁSZLÓ

kapaszkodhatunk. Ez a Biblia legfontosabb üzenete” – fogalmazott az újonnan beiktatott másodlelkész. Mint mondta, azt reméli, hogy a *Máté evangéliumában* elhangzó ígéret – amelynek afféle parafrízisa a *Jóbarátok* sorozat betétdalában megfogalmazódott egymás mellett állás, támogatás – a kelenföldi gyülekezet közösségét kölcsönösen is jellemezni fogja a közös úton.

A gyülekezeti énekkar a *Gyülekezeti liturgikus könyv* 814. számú – Bence Gábor feldolgozásában elhangzott –, *Mind jöjjetek, örvendjete!* kezdetű énekével köszöntötte Molnár Lillát, Fabiny Tamás elnök-püspök pedig a 25. zsoltár 10. versével áldotta meg, amely így hangzik: „Az Úr minden ösvénye szeretet és hűség azoknak, akik megtartják szövetségét és intelmeit.”

Személyes hangvételű üdvözlések következtek ezután Varga Gyöngyi, Keczkó Szilvia és Szlaucó Orsolya lelkésznotól. Zárógondolatként Gáncs Tamás, a kelenföldi gyülekezet igazgató lelkésze fogalmazta meg óhaját, Molnár Lillához fordulva: „Az a dinamika, amelyről mindannyian tudjuk, hogy benned van, maradjon meg, és így lehessen gyülekezetünkben áldással Isten dicsőségére.”

■ K. B.

Isten álma a vele való teljes közösség

Felújították a győrói evangélikus imaházat

Nagy álma valósult meg a Vadosfai Evangélikus Egyházközséghez tartozó győrói leánygyülekezet tagjainak: július 4-én imaházuk felújításáért adhattak hálát. Az ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdetett ígét, és kérte Isten áldását a megszépült épületre. A liturgiát Fatalin Helga helyi lelkész végezte.

Az istentisztelet elején Sümeghy Péter felügyelő és Kovács Béla gondnok köszöntötték a megjelenteket.

Nagy dolog, amikor emberek együtt álmognak – emelte ki Zsolt 126,1–3 alapján tartott prédikációjában a püspök –, de a legcsodálatosabb az, amikor álmaink összefonódnak Isten álmával. „Isten is nagyot álmodik rólunk: azt, hogy eljussunk

a vele való teljes közösségre. Épületeink azért vannak, hogy az Isten álmáról szóló hír minél többekhez eljusson” – fogalmazott Szemerei János.

Az elvégzett munkálatokról Fatalin Helga számolt be. Elmondta, hogy az egykor iskolaként működő, ma pedig istentiszteleti helyként használt épületben a külső felújítást, a tető helyreállítását és a fűtés-

korszerűsítést sikerült elvégezni a Magyar falu program keretében elnyert mintegy harmincmillió forint támogatásból.

Közvetlenül az istentisztelet után a jelen lévő Gyopáros Alpár országgyűlési képviselő és Zsirai Jenő győrói polgármester közösen átadták a falunak az imaház szomszédságában létesített játszóteret. Majd az ünneplők átvonultak a szintén a Magyar falu program keretében megújult község-házhoz, ahol a köszöntők és a helyi férdfalárda műsora után Ihsász Beatrix, a Soproni Egyházmegye esperese kérte Isten áldását a közösségre.

■ – AM –

Ahol a kövek is beszélnek

Hálaadás a felújított templomtetőért Lovászpatonán

Temploma tetőszerkezetének megújulásáért adott hálát július 4-én a Duna Televízió által is közvetített istentisztelet keretében a lovászpatonai evangélikus gyülekezet. A keresztelővel is gazdagított ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígétjét. A liturgiában Polgárdi Sándor, a Veszprémi Egyházmegye esperese és Farkas Ervin helyi lelkész működött közre.

FOTO: ADÁMI MÁRIA

A lovászpatonai egyike a Magyarországi Evangélikus Egyház legrégebbi templomainak; a legősibb részei az Árpád-korból, a 12–13. századból valók. A fallal körülvelt erődtemplomok sorában pedig Magyarországon az egyetlen olyan, ahol evangélikus istentiszteleteket tartanak. A templom tetőszerkezete a Bethlen Gábor Alapke-

zelő Zrt. által kezelt pályázati forrásból, a Gustav-Adolf-Werk, az egyházkerület és az egyházmegye, valamint a helyi önkormányzat és a Lovászpatonai Baráti Kör Közhasznú Egyesület támogatásával újulhatott meg. A munkálatok költsége mintegy tizenkilencmillió forint volt.

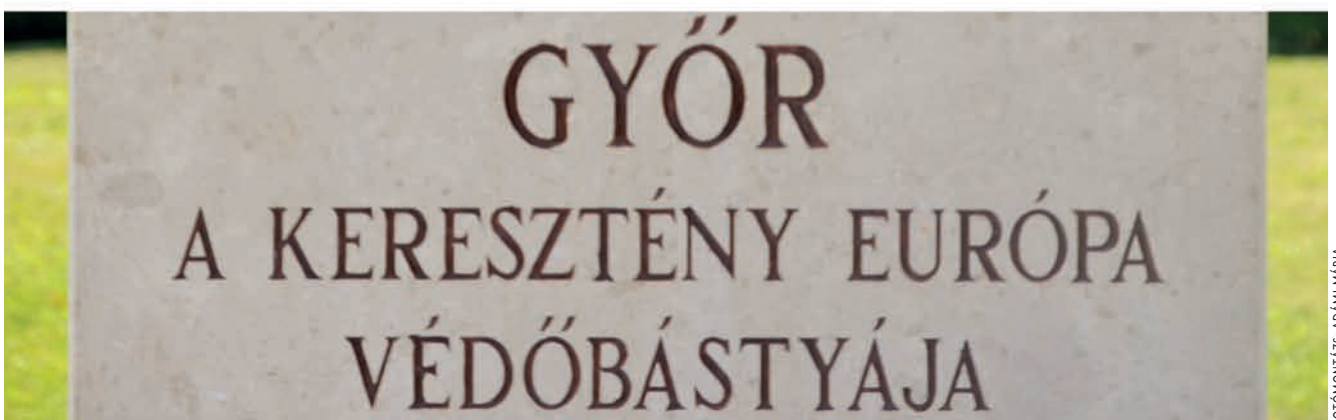
Az épület hosszú, gazdag történelmére is utalt Szemerei János Lk 19,40 alapján tartott prédikációjában. A kövek némák, néha mégis megszólalnak – hangsúlyozta a püspök. „A kövek nemcsak az egykori fizikai hatásokat őrzik, de beszélnek az előttünk járók lelki, hitbeli szemléletéről is. Elbeszélnek az előttünk járók reményét, hogy mibe kapaszkodtak, miben bíztak a legnehezebb időkben” – fogalmazott. A legnagyobb ajándék az – tette hozzá –, hogy ebben a templomban is rendszeresen szólhat Isten élő ígéje, és hirdethetjük azt, amit Isten tett Krisztusban értünk – ez igazi távlatot nyit számunkra, törékeny és halandó emberek számára.

Az igehirdetés után keresztelő következett. Farkas Ervin Ézs 49,15–16 alapján szólt a szülőkhöz és a keresztszülőkhöz. Arról beszélt, hogy Isten nem egyszerűen csak a „tenyerén hordozza” az övéit, hanem még ennél is mélyebben szeret, a „tenyerébe vés”. Mélyen, bele a húsba, a vérét adva. „Isten szeretete annyira mély, hogy nem lehet mélyebbre esni a tenyerénél!” – emelte ki a lelkész. Ezek után Farkas Ervin a keresztség szentségében részesítette Nagy Csabát, majd Isten áldását kérte a kisfiú szüleiére és keresztszüleiére.

Az istentisztelet végén elhangzott a gyülekezet egykori lelkészének, Szalai Mihálynak a költeménye az „A csitári hegyek alatt...” kezdetű népdal dallamára. A verset Farkas-Recse Dóra énekelte, citerán kísérte Sebestyén Péter. Utolsó strófája jól összefoglalta a hálaadó ünnepség lényegét: „Patonai öregtorony kilátszik a határba, / Harang szava a környéket reggel, este bejárja, / Belever a szívembe, mintha az ég üzenne: / Balsorsban is bízza bízzál, nagy az Isten kegyelme!”

■ – ADÁMI –

Az istentisztelet felvétele megtekinthető a Mediaklikk.hu internetes oldalon.

FOTÓMONTÁZS: ADÁMI MÁRIA

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli)
Evangelikus Egyházkerület

Győr 750 – evangélikus szemmel

Győr várossá nyilvánításának háromnegyed évezredes jubileumát ünnepli az idén. A település 1271-ben kapott „fehérvári jogot”, vagyis városi rangot V. István királytól, a második államalapítónak is tartott IV. Béla fiától. Az adomány háttérében az áll, hogy a település polgárai befogadták és az Ottokár cseh királlyal vívott harcában győzelemre segítették a királyt.

A hétszázötven évvel ezelőtt kapott jog fontos szerepet játszott a város későbbi fejlődésében. Győr már a középkorban a Nyugat felé folyó kereskedés központja volt, mára pedig Észak-Dunántúl legerősebb gazdasági, kereskedelmi, kulturális központja; egyetemi város, a vidéki sportélet fellegvára és persze, nem utolsósorban, hitéleti centrum is. Az egyetlen olyan város a Dunántúlon, ahol két felekezetnek is püspöki székhelye működik.

A jubileumi esztendőben számos megemlékező alkalomra került már sor eddig is, és az emlékező alkalmak sorozata folytatódik az év végéig. Legutóbb május 20-án a város töröktől való 1598. évi visszafoglalására emlékezve a település vezetése úgynevezett „Győr-keresztet” állított a városháza előtt. Erre később még kitérek.

Mostani írásom a város hosszú történelmének bemutatására nem vállalkozhat, ezért csak néhány olyan mozzanatot mutatok be, amely az itt élő evangélikus közösség életében meghatározó. Győr katonai, illetve stratégiai szempontból is kiemelkedő hely volt hazánk történelmében. Az viszont talán kevésbé ismert, hogy a győri evangélikus közösség életében milyen fontos szerepet játszott a katonaság, illetve a város kiemelt végvári pozíciója.

1542-ben Buda török alóli felszabadítására, ezzel Európa védelmére külföldiekből verbuvált hadsereg érkezett, és több mint egy hétig Győr mellett állomásozott. A katonák között találunk három lelkészt, akiket név szerint is ismerünk (Johannes Agricola, Casparus Steinbach és Theobald Aman), és akiket maga Luther és Melanchthon küldött hazánkba azzal a céllal, hogy hirdessék az evangéliumot, de ne csak a katonáknak, hanem a lakosságnak is prédikáljanak. A lutheri reformációnak ők a legrégebbi ismert képviselői ezen a területen.

Győrről az első lutheránus prédikátorok, lelkészek német nyelvűek voltak. Szolgáltatukat sokszor a főkapitányok házában, az utcán vagy a város menti mezőn végezték. A győri gyülekezet első meghívott lelkésze is Melanchthon-tanítvány, Sibolti Demeter, akit Wittenbergben ordináltak 1576-ban, de a fel-

vidéki Semptéről került Győrbe 1583 körül. Az ő hívására jött Győrbe tanítani Szenczi Molnár Albert 1586-ban.

A városban szerveződő gyülekezet 1592-ben Hardegg várkapitánytól kapott egy romos, használaton kívüli templomot (Szent István-templom), amelyet azután „német templomként” emlegettek 1606-ig.

Visszatérve a „Győr-keresztekhez”: Győr várát 1594-ben foglalta el a török, viszont nem egészen négy év múlva, 1598-ban sikerült visszahódítani. Ez a hősiesség győzelem reményét adott itthon és szerte Európában is. II. Rudolf osztrák császár mindenfelé Győr-kereszteket állíttatott, amelyekből még ma is áll harmincegy, szerte Ausztriában – még Bécsben is. Győrről viszont ez az emlékmű egészen mostanáig hiányzott. A Győr-keresztek mindegyikén ez a felirat olvasható: „Győr a keresztény Európa védőbástyája”.

Az 1606-os bécsi béke a várórség számára szabad vallásgyakorlatot adott, de az ellenreformáció időszakában ez a jog Győrben rendszeresen sérült. A győri evangélikus gyülekezetben 1671-ben volt az első *canonica visitatio* (püspöklátogatás). A Fekete István szuperintendens látogatásakor készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy templomuk nincs, mégis egy jól szervezett gyülekezet képe rajzolódik ki, amelynek lelkésze már nem a városi seregé, iskolája pedig jó hírű.

A gyászévtizedben itt is leállt minden, viszont az 1681-es soproni országgyűlés *articulosa* Győrben mint végvári feladatot ellátó városban lehetővé tette az evangélikus hitélet gyakorlását.

Az ország török alóli felszabadulása után azonban nem várt fordulat következett. A város végvári státusza megszűnt, ezzel Mária Terézia királynő rendeletének értelmében 1749-ben a győri evangélikusok elvesztették a szabad vallásgyakorlati lehetőségüket, amelyet a végvári státusz jogán élveztek. Templomukat, paplakjukat, iskoláikat elvették, alkalmazottaiknak pedig le kellett mondaniuk az állásukról... A győri evangélikusok több mint három évtizeden keresztül Felpécre, Tétre és távolabbi településekre voltak kénytelenek templomba járni, mert mindhiába kérvényezték a templomépítés és a szabad hitgyakorlás jogát.

Az egyházi élet csak II. József türelmi rendelete után indulhatott újra. Istennek hála, azóta – immár kétszáznegyven éve – az evangélikusság is szabadon gyakorolhatja hitét ebben a patinás városban. ■

Maga előtt látja a gyülekezeti arcokat

A templom előtt: Rosenberger Tamás

Sorozatunkban lelkészekkel találkozhatnak olvasóink „háttérunka” közben: elsősorban arról kérdezzük őket, miként készülnek a prédikációra, s eközben milyen tárgyak, milyen környezet veszi őket körül. Rosenberger Tamást, a Galgagyörki Evangélikus Egyházközség lelkészét a település fölötti dombtetőn álló, a 18. században épült impozáns templom kertjében kérdeztük istentiszteletről készülésének műhelytitkairól.

Templom. A templom előtti térről nemcsak a Cserhát festői vidéke, hanem a település házai is jól kivehetők. „Templomunk egy dombon áll. Ezáltal itt nemcsak fizikai, hanem lelki magasságot is megélek – mondja a lelkész. – Készülés közben szeretem magam előtt látni a gyülekezet tag-

jainak arcát, érezni jelenlétüket, hiszen nekik szól az igehirdetés. Tudom, hogy az én készülésem csupán emberi próbálkozás, Isten Szentlelke adja az összeköttetést az igével és a gyülekezet tagjaival. Hétköznap gyakran állok meg itt, a dombtetőn, hogy Isten igéjére figyeljek, és imádkozzak a galgagyörki és a váckisújfalui gyülekezetiért, a tagjaikért.”

Jegyzetek. „Hétfőn, az iskolai óráim után szeretek a templom mellé kijönni, leülni, elolvasni a következő vasárnap textusát és imádkozni. Onnantól kezdve egész héten keresztül foglalkoztat, hogy miként tudom Isten igéjének üzenetét a lehető legerőteljebben és legközvetlenebbül átadni – áruja el. – A hét százhatvannyolc órájából mindössze negyedóra az igehirdetés. Amit meg tudok tenni azért, hogy ebben a tizenöt percben létrejöhessen a találkozás a jelenlévők és Krisztus között, azt minden erőmmel igyekszem elvégezni.”

Rosenberger Tamás számos jegyzetet készít igehirdetéséhez, prédikációiban nem hagyja el a hétköznapi életből vett példákat sem: „Hiszem, hogy Isten igéjének mindig van aktuális mondanivalója. Igyekszem én is a lehető legtisztábban és érthetőbben átadni ezt.” A lelkész kommentárokat és exegézist olvas, eredeti nyelven is megvizsgálja az igét. „Az igehirdetés egy hét összefoglaló munkája. A végleges készülést szeretem pénteken, a hajnal csendjében elvégezni.”

Szó szerint leírja az igehirdetéseit, sőt a kauzális szolgálatok után kézbe is adja a jelenlévőknek a prédikációt. „Több visszajelzés is mutatja, hogy ezáltal jobban meg tudják a hívek élni az Istenhez kapcsolódást.”

Imádságdoboz. „Meghatározók számomra a beszélgetések a gyülekezet tagjaival – mondja. – Ez nemcsak lelkigondozói szolgálatot jelent, hanem azt is megtudom közben, ki hogy van. Ez aktualitást is ad, azaz az ige szerint meghatározza, hogy miként mutassak Krisztusra a prédikációban.”

Galgagyörkőn és Váckisújfalun húsvét után, az imádság vasárnapján vezették be az imádságdobozt. „Több hazai és külföldi gyülekezetben is láttam, hogy milyen jó, ha ilyen módon is teret adunk az imádságnak. A gyülekezet imádságos életének színesítését szolgálja. Az imádságokat az istentisztelet végi egyetemes könyörgő imádságokban szoktam elmondani, valamint a következő heti igehirdetésemre is hatással vannak a megfogalmazott fohászok.”

Temető. A templomot körülvevő temető és az élő egyház összefüggéséről is kérdeztük Rosenberger Tamást. „A temető szomszédsága arra emlékeztet, hogy itt nincsen maradandó városunk. Bár most mi ülünk a padosorokban, és én vagyok, aki most hirdetheti itt Isten igéjét, de életünknek van egy örökkévaló célja, ami egyben hitünk tartalma is: Krisztus a kereszthalála által előkészítette nekünk az örök életet. Így a templomot körülvevő temető nem búskomor környezet, hanem annak a valószínűsége, hogy most még itt vagyunk, és ha Krisztusban bízunk, akkor egykor övele folytatódik majd minden.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Tíz dolog, amit találtam benned

Jn 8,37–45

Tízet találtam, tíz üzenetet eme nagyon izgalmas igeszakaszban. Tíz üzenet, amely reménységem szerint összeáll egy képpé, egy szent montázsá.

Az első, amely szemet szúr, vagy inkább fülbe hasít, nem más, mint az a feszült hangnem, amelyben a vita zajlik Jézus és hallgatósága között. Nem mézesmázos, udvariaskodó beszélgetés ez, hanem kőkemény vita. Eszünkbe juthat a templomtisztítás történetének vibrálása, amikor Jézus nagyon egyértelműen lép fel, haragszik, sőt mi több, szinte tombol. De eszünkbe juthat az a kínos helyzet is, amikor Jézus lejön a megdicsőülés hegyéről, és a tanítványok tehetetlenségével találkozik egy beteg gyógyításával kapcsolatban.

Valaminek el kell dőlnie. Jelen történetünkben, a jeruzsálemi lombsátorünnep eseményeinek első részében Jézus szó-párbajra hívja hallgatóit, akik felveszik a kesztyűt. Érződik: itt valaminek el kell dőlnie, valakinek nagyon győznie kell, valakinek pedig nagyon veszítenie. Az a benyomásunk lehet: valaki puskaporos hordón ül, és pillanatokon belül megérkezik az a bizonyos szikra, és akkor robban. A tokiói olimpia hónapjában sportnyelven fogalmazva: olyan érzésünk lehet, mintha „ki-ki meccset” játszana egymással Jézus és az őt el nem fogadó hallgatósága.

A második megvizsgálendő témánk az előzményre vonatkozik, azon belül is a szabadság kérdéskörére. Jézus meghirdeti a büntől való szabadulást, de a hallgatóság ezt nem érti. Hogy miért? Nehéz megválaszolni, de talán közelebb kerülünk a válaszhoz, ha görcső alá vesszük azt, ki mit értett szabadságon Jézus korában.

Különböző csoportok mást és mást értettek – mint ahogyan ma is – ezen a fogalmon. A zsidó nacionalista zélóták az idegen népek alól való felszabadulást értették rajta; a hellenista gondolkodók a szenvedélyek rabságától mentes életet;

a farizeusi-rabbinikus hagyomány pedig Istennek Izrael népe történetében véghez vitt szabadítását, az *exodust*, az Egyiptomból való szabadulást és a törvény szabaddító voltát hangsúlyozta. A jézusi tartalmi váltás a szabadság összefüggésében egyrészt szokatlan, másrészt a végtelékig elfogadhatatlan számukra.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: GABRIELLA CLARE MARINO / UNSPLASH.COM

A harmadik pont a büntől való szabadulás kényes voltának mikéntjére igyekszik rávilágítani. A hallgatóság tagjai ugyanis úgy érezték, nincsen szükségük a büntől való szabadulásra, mivel ők egyszerűen nem bűnösök. Ők a szabadsághoz tartoznak, ezért nem értik Jézus szabaddá válást sürgető szavait.

Negyediként húzzuk alá a tény: Jézust meg akarják ölni. Likvidálni akarják, nem maradhat életben a konkurencia.

Az ötödik üzenet egy név: Ábrahám. Az ősatya. A hivatkozási alap: mindenre és mindennek az ellenkezőjére. Hivatkozási alap nemcsak Jézusnál, de a farizeusoknál, Pálnál, a *Zsidókhöz írt levél* szerzőjénél, a Jakab-levél írójánál is. Ő a hivatkozási alap, ha az Ábrahám-vallások

közeledéséről vagy éppen egymás elleni háborújáról van szó. Ábrahám a hit, az engedelmesség, a hűség példája is.

A hatodik mozaikdarab az a fantasztikus kiváltság, hogy Istent Atyának szólíthatjuk. Jézus után szabadon: „*Mi Atyánk...*” Lehet, hogy természetes nekünk. Legyen is az!

A hetedik egy kérés: a történetet olvasva ne törjünk azonnal pálcát Jézus hallgatósága felett. Mert mi, Jézus mai hallgatói sem nézhetünk oly nagy büszkén a tükörbe. Sőt!

A nyolcadik felfedezés az igazságról szól: „*Mivel pedig én az igazságot mondom, nem hisztek nekem*” – mondja Jézus. Igazság, ami nem jogi fogalom itt, hanem egzisztenciális. Jézus maga az út, a valóság, az igazság és az élet. Ő maga jelentette ezt ki tanítványainak. Ő, a valóság szembeesít saját valóságunkkal.

A kilencedik kincs egy kifejezés: leleplezés. Maga a történet is az. Leleplez bennünket, hogy miként is állunk az Isten ügyével. A Jézus-történettel. A hitéletünkben. A vitáinkkal. Az egész létezésünk valóságával.

A tizedik és egyben utolsó mozaikdarab, amellyel teljes lesz a kép, nem más, mint egy vallomás: személyesen engem nagyon felzaklattott ez az igeszakasz. Újra. Mert nagyon emberi. Nagyon mai. Ha körülnézünk a világban, hallgatjuk a híreket: világjárvány, háborúk, gyerekéhezés, vízhiány, globális felmelegedés, krízisek, megannyi megoldatlan kérdés. Szorongás él bennünk, hogy mi lesz itt még. Hova tartunk? Mi lesz a gyermekeinkkel, unokáinkkal? A bolygónkkal?

Az evangélium mégis szólhat most záróakkordként, hogy a szabadítás, a szabadulás Jézusban, a názareti ács kemény mondatokat is használó fiában elérkezett. „Nem látták benned, csak az ács fiát” – énekeljük sokszor (EÉ 393). És mi? Mi mit látunk és kit látunk benne?

■ GÁNC S TAMÁS

Kamerával is, könyvvel is az evangélium szolgálatában

Győri András Timótheus a nagytarcsai életképekről

Aligha találhattunk volna alkalmasabb helyet a beszélgetésünkhöz kedves munkatársunkkal, mint a nagytarcsai falumúzeum árnyas fákkal szegélyezett udvarát. Győri András Timótheus operatőrnek a Luther Kiadó gondozásában nemrégiben napvilágot látott Merengő című kötetében ugyanis a Pest megyei település utóbbi évtizedeinek letűnt világa elevenedik meg. A harminchat írást olvasva nemcsak a hóborította, szánccsengős utcákat, naperzselt szántóföldeket járhatjuk be, nemcsak az egykori mesteremberek műhelyeiben pihenhetünk meg, hanem bepillantást nyerhetünk a nagytarcsai evangélikus gyülekezet, illetve a népes lelkészcsalád minden napjaiba is. Az interjú ezúttal, tekintettel arra, hogy a beszélgetőtársak jó ideje kollégák, tegeződve készült.

– Téged alapvetően filmes emberként ismerünk, akinek munkái közül egyházunk honlapján, az *Evangelikus.hu*-n több mint hatezer videó tekinthető meg. Miért pont a filmezést választottad?

– A pályaválasztás idején sok minden érdekelt, a csillagászattól kezdve a biológián és a kémián át a földrajzig és a zenéig bezárólag. Azonban egy nyolcgyermekes evangélikus lelkészcsalád hatodik gyermekeként születtem 1957-ben, így az egyetemre való jelentkezés eleve kizárt volt számomra. Az Úristen – hívő életemnek több izzó és válságos korszaka után – végül a helyemre tett. Negyvenévesen

a Protestáns Média Alapítvány alkalmazottjaként részt vehettem egy tömegkommunikációs kurzuson Kanadában, majd a Zákeus Médiacentrum égisze alatt keresztény tévéműsorokat készítettem. Kilenc éve az Evangélikus Információs Szolgálat munkatársaként rögzítem az egyház és a Luther Kiadó fontosabb eseményeit.

– Mikor kezdted el írással foglalkozni?

– Gyerekkoromban minden év elején megvettem egy naptárt, ebbe írogattam a természetközeli megfigyeléseimet – például, hogy április 24-én megszólalt az első béka. Emellett nagyon sok barátom volt, és mivel akkor még nem volt internet vagy

mobiltelefon, levelezőlapokat küldtem nekik. Sok mindenről ejtettem szót ezeken, ezért meg kellett tanulnom, hogy tömören fogalmazzak, mert gyakran még a bélyeg helyét is képes voltam teleírni. Keserves lecke volt, de a későbbiekben nagy hasznomra vált, mert a filmezésnél is tudni kell, hol a határ. Amikor beköszöntött az internet világa, félévente írtam családi beszámolót a rokonságnak. Ezt azért is szerettem, mert ezeket az elektronikus leveleket fotókkal is illusztrálhattam.

– Mi volt az első írásod, amely nem családi vonatkozású volt?

– Egy katonakori élményem. Húszoldalásra sikeredett, ennek ellenére a családom tagjai és közeli barátaim elolvasták, és folytatásra buzdítottak. Így a következőkben a nagy kedvenceimről, a madarokról kezdtem el írni.

– Ezeket az írásokat a Merengő című kötetben egy külön fejezetben találjuk. A könyv másik három fejezetében azonban egy falusi világ letűnt korszaka elevenedik meg a te szubjektív szemüvegeden keresztül. Miért tartottad fontosnak papírra vetni ezeket?

– A gyermekeimnek sok mindent elmeséltem az életemből, a gyerekkoromból, de a szó elszáll. Unokáim szaporodtával rádöbbenem, hogy mennyi minden szép,

Győri András Timótheus (középen) a Merengő című könyv bemutatóján Kertész Józseffel és az interjú készítőjével

múltbeli dolgról soha nem fognak tudni, ha én nem írom le. Így kezdtem el merengeni múlt századi gyerekkoromról, szülőfalumról, Nagytarcsáról, az emberekről és eseményekről. Mivel a családi albumokban, illetve a falumúzeum fotóarchívumában sok fénykép fellelhető ezekből az időkől is, az írásokat gazdag képanyag illusztrálja. A QR-kódok segítségével pedig fekete-fehér mozifilmek, videók is elérhetőek. Abban bízom, hogy a segítségükkel még szélesebb rálátást nyernek az olvasók arra a világra, amelyet az írásokkal szerettem volna bemutatni.

– **A Vakáció!** című írásból is kiderül, hogy nem voltál magányos gyerek. Mit jelent neked a közösség, a barátság?

– Nagyon sok barátom volt. Nemcsak a szomszéd gyerekek vagy az osztálytársaim, de természetesen a gyülekezet gyermek-bibliakörösei is. Édesapám kiváló kézügyességű, kreatív ember volt, a parókia hatalmas kertjében a sok gyümölcsfa és a konyhakert mellett egy vidámparkot alakított ki a hét gyermekének. Volt benne homokozó, hinta, mérleghinta és szökőkút is aranyhalakkal, kis vízimalommal. Ez a vidámpark azonban nemcsak a mienk volt, hanem a gyermek-bibliórásoké és a barátainké is. Ezenkívül az otthoni teendők ellátása után „mienk volt” az egész falu, állandóan a szabadban voltunk. Télen együtt szánkóztunk, nyáron együtt horgásztunk. Számomra a barátság azon a közhelyen túl, hogy segítjük egymást, jóban-rosszban együtt vagyunk, többet jelent. Az írásokban gyakran felbukkanó Tóth Miska barátom kisgyerekkorom óta a legközelebb áll

Nagytarcsai asszonyok első ízben a Balatonnál

hozzám. Ahogyan nagy különbség van a bibliai Dávid és Jonatán nemes barátsága, valamint Hofni és Fineás csibész haversága között, minket is összefűz egy nagyon erős lelki szál: 1971. január 21-én János Sámuel bátyám bizonyágtételének hatására mindketten átadtuk életünket az Úr Jézus Krisztusnak, és hívőkké lettünk.

– **Ha már a lelki dolgokat emlited, a történetek jelentős része a helyi evangélikus gyülekezet tagjairól szól, illetve a saját családi legendáriumból is mesélsz. Megelevenedik lelkész édesapád, Györi János – akiről néhány éve teret neveztek el Nagytarcsán –, szerető édesanyád és a testvéreid. Neked milyen útravalót adott az, hogy lelkészcsaládban nőttél fel?**

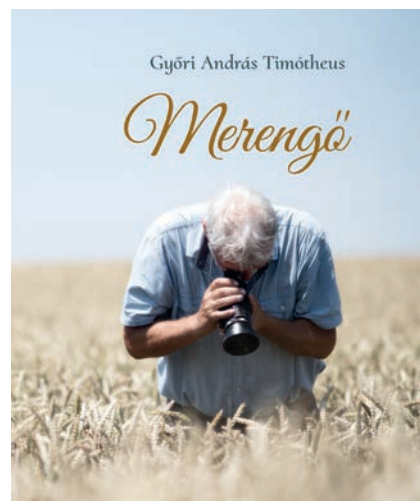
– Az első és legfontosabb az, hogy édesapám és édesanyám példamutató életet éltek. Nem frázisokat hallottunk tő-

lük, hanem Isten ígését, a Krisztus-követést ők valóban megélték a mindennapokban. Számomra nagyon sokat jelentettek a reggeli és esti áhítatok, az istentiszteletek, az azokat követő otthoni beszélgetések, amelyekben közösen továbbgondoltuk az igehirdetésben elhangzottakat. Ezek arra neveltek, hogy a hitet meg kell élni, nem pedig mások előtt felszínesen megjátszani magunkat. A másik, amit édesapámtól láttam: ő nem volt személyválogató. Ne ki mindegy volt, hogy egy öreg nénit kellett lelkileg pátyolgatnia, vagy egy fiatalot. Ő mindenkiiben a megváltandó embert látta, akinek át kell adni az üzenetet, az evangéliumot. Az ő példáját is szem előtt tartva magam is igyekeztem a filmekkel vagy a könyvben olvasható történetekkel az igazi értékből valamit átadni. Remélem, sikerült.

■ BODA ZSUSZA

Felvonulás a szüreti bálon

Györi András Timótheus: *Merengő*. Összegyűjtött írások. Luther Kiadó, 2021. Ára a kiadó nyári akciója keretében, augusztus 15-ig 2080 forint.

FOTÓK A MERENGŐ CÍMŰ KÖNYVBŐL

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

A boldogság titka

Életmódmagazinok, szaktanácsadók, könyvek sora ígéri, hogy segít elérni a boldogságot. Ez alkalommal rovatunk ezt a témakört járja körül – a teológiát híva segítségül.

Boldognak kellene lenned, minden okod megvan rá – és mégsem. Az egyik leghetlenebb állapot, amelyet ismerek, és egyre gyakrabban találkozom vele. Azon a listán, amelyen összeírjuk, hogy mi is kell a boldogsághoz, (majdnem) mindent ki lehet pipálni, csak az eredmény marad el. Még a legkisebb mosoly is csak nehezen születik meg.

A másik oldalon viszont a leghetlenebb helyzetben, ahol jóformán minden hiányzik a listáról, minden csak nehézség és akadály, egyszer csak kiderül, mégsem lehetetlen a boldogság. Viruló arcok, mosolygó szemek az élet nehézségei által már korán az arcba vésett ráncok között. Hogy tudjátok végigcsinálni? – kérdezik kórházban és aluljárókban, háborúban és nyomorúságban. A válaszbá mégis jut egy kis mosoly.

Teológusok óvatosan beszélnek a boldogságról, mintha valami kontrollálhatatlan és illetlen kifejezés lenne. Túl földinek tűnik, és ahhoz a bizonyos széles úthoz tartozónak. Csak mértékkel belőle! – szól a helyreigazító hang. Pedig évezredek óta keressük, hogyan lehet elérni, hogyan lehet megtartani, mit nem bánunk meg később.

SAKÉRTŐK

Az ókor nagy gondolkodói igazi szakértői voltak a boldogságnak. Kifinomult értelemmel keresték a teljességét. Seneca ál-

lapítja meg, hogy miközben minden ember a boldog életre törekszik, mégsem sikerül nekik, mert „a boldog élet eszközeit összetévesztik vele magával, és míg keresik, menekülnek is a boldogság elől, mert jóllehet a boldog élet betetőzése a szilárd nyugalom és a megingathatatlan bizalom, ők aggodásra gyűjtenek okot, és az életnek az ármányos útján nemcsak viszik, hanem vonszolják terhüket. Így mindig messzebbre távolodnak el attól az eredménytől, amelyre törekcszenek, és minél jobban törekcszenek rá, annál inkább akadályozzák önmagukat, és annál inkább visszafelé haladnak. Ez történik meg azokkal is, akik a labirintusban sietnek, mert éppen maga a gyorsaságuk bonyolítja be őket.” (Seneca 49. levele; ford. Sárosi Gyula)

Mennyire ismerős! Mintha ma rohanánk csak igazán a labirintusban, pedig annyi eszköz segít tájékozódni, mint még soha korábban. Életmódmagazinok, szaktanácsadók, könyvek sora ígéri, hogy segít elérni a boldogságot. Egész közösségi oldalak szerveződnek a ragyogó, sikeres és boldog képek megosztására az ismerősökkel vagy az egész világgal.

Hátha érdemes ebben a népszerű témában egy nem népszerű tanácsadót is meghívni: a teológiát.

A szilárd nyugalom és a megingathatatlan bizalom két olyan igény, amely

sokkal ismerősebben hangzik a teológia nyelvén, mint a boldogság. Ha valaki a hitben messze jut, a boldogság összefüggésében előbb kapja meg annak legértékesebb formáját, mint a könnyebben elérhetőket. A boldogság – mondja Elisabeth Gräb-Schmidt kortárs német teológus a mosolyról elmélkedve – szabadság a félelemtől, amelyet a lét kétértelműsége kelt bennünk. Magunktól szabadít meg magunk elfogadásával, és így lehetőségünk nyílik mások boldogságával törődni.

Keresztényként azt a nagy összefüggést könnyebb elhinni, hogy ha valaki Istenre hagyatkozik, a boldogság örök forrására talál, mint a mindennapokban, a jelenben megélni ezt sok kis öröm forrásaként. A bosszantó események, a kisebb-nagyobb kudarcok, egy váratlan ellenséges reakció mind alkalmas arra, hogy gyorsan elrabolja ezt az örömet. Így van ez nemcsak a hétköznapi világban, de az egyházban is.

BOLDOGSÁG AZ EGYHÁZBAN

Felekezetünk nevét sokszor úgy magyarázzuk a gyerekeknek, hogy valahol a nevünkben rejlik az öröm. Emberek, akiket egy örömhír határoz meg és kapcsol össze. Talán emlékeztetni is kell erre magunkat.

Ebből a szempontból is érdemes egy kicsit Lutherre gondolni, akit a saját lelki adottságai nem kényeztettek el. Sokszor ragadta magával a kétségbeesés, melankólia, amelyben az egyedüllét érzése hatalmasodott el rajta; ilyenkor Isten jósága is megkérdőjeleződött számára. A boldogság nagy, végső okára pedig ő emlékeztette újra a kereszténységet.

Sok ének ebből a mélységből született, és emléktette magát Luthert is a megszabadító örömhírré, és ez szabadította fel a humort, néha ma csak óvatosan idézhető formában, az asztalánál, a vendégek, barátok körében.

Mennyire ilyen asztal a gyülekeztünk? Nemrég azt kértem egy vasárnap, hogy ha nem is az ősgyülekezeti vagyonszösséget, de a „mit adok és mit kapok a gyülekeztben?” kérdést osszuk meg egymással. A kis cédulákon ott volt a boldogság és az öröm, a barátsággal, hittel és sok kézzelfogható adománnyal és ajándékkal együtt. Egy nehezen boldoguló világban egy szösség, amely a nagy boldogság miatt jött létre, ugyanakkor alkalmas segít a kis boldogságok megélésére. Aligha kell, hogy az ilyen szösség aggódjon a jövője miatt, és belső konfliktusait is nyugodtan hátrébb tolhatja.

JÉZUS BOLDOGMONDÁSAI

Jézus a *Hegyi beszédben* olyanokat mond boldognak, akiket senki sem irigyel, akik magukra nézve utoljára gondolnak azt, hogy boldogok. A sírók, éhezók, üldözöttek, igazságtalanság áldozatai mindenre gondolnak, csak arra nem, hogy boldogok. Gúnynak tűnne, ha valaki anélkül mondaná ezt róluk, hogy valóban átérzi helyzetüket. Aki nem osztozik a másik bajában, ne próbálja elmagyarázni, miért is jó neki tulajdonképpen.

Jézus valódi részvétellel és hatalommal állítja, hogy ezek az emberek a boldogok, és még inkább ők azok, akik boldogok lesznek a jövőben. Nem azzal foglalkozik, hogyan lehetnek a boldogok még kifinomultabban boldogok, hanem azzal, hogyan lehetnek a boldogok világát távolról nézők boldogok, akár nehéz helyzetük, akár folyamatos aggodásuk veszi el a boldogságukat.

Jézus a boldogság jelenidejűségét nem veszt szem elöl, amikor részben olyan vigaszt ígér, amely a jövőben valósulhat meg. A boldogság jelen idejű, de a múlt jó élményeire emlékezve is létre tud jönni, és a jövő reménysége is el tud tölteni boldogsággal a jelenben. A keresztény ember számára mindkét lehetőség különösen is adott. A régi örökség, amelyben Isten szeretete eddig is megnyilvánult az ember iránt, eltölthet boldogsággal. És Isten országának reménye a jelenben, akár egészen alkalmatlannak tűnő helyzetekben is, szintén eltölthet boldogsággal.

Olyan erős pillérek ezek, amelyek közé, ha szakadék van is alattunk, kifelé szülhet a híd, és nem kell a mélységtől félni. Jézus azonban a jelenben is gyógyít és cselekszik, nem csak a jövőre nézve ígér. Ezzel boldogságot és szabadulást ad a „most”-ban. Szösséget állít helyre

vágy közös. Talán úgy lehet az üdvösség nagy egészéhez – a teljes boldogsághoz – segíteni embertársainkat, ha jobban megértjük a kisebb célt, amire törekszünk, a mindennapi boldogságot.

A modern teológia ezért beszél könnyebben a fenntartható, stabil boldogság-

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ – FOTÓ: PATTY BRITO / UNSPLASH.COM

a kirekesztettekkel, és a gyógyulás ilyen szösségeiben egészen biztosan helye van a boldogság kifejezésének.

Az amerikai *Függetlenségi nyilatkozat* 1776-ban kimondta a boldogságra való törekvés jogát. Ezzel a modern ember a nagy szabadságok és egyenlőségek mellé ezt a célt tűzi ki magának, amelyet többkevesebb sikerrel valósított meg az eltelt két és fél évszázadban. Miközben az üdvösség értéke megfoghatatlan cél a legtöbb ember számára, a boldogság utáni

ról és a sikerült életről. Ezek a fogalmak bárki számára érthetők, és velük meg lehet nyitni a sokkal tökéletesebb felé a vágyat, amely drámai szeretetével, radikális reménységével és tökéletes céljával minden hívő keresztény ember végső célja: az Istennel való teljes szösség boldogsága.

■ SZABÓ B. ANDRÁS

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Teológia Tanszékének adjunktusa

Műanyagon innen és túl

Műanyag. Ha egy gyors körkérdést futtat az ember a környezetében arról, kinek mi jut eszébe ma elsősre a műanyagról, akkor jobbára ilyesmi válaszokra számíthat: szelektív hulladékgyűjtés; mérhetetlen szemétmennyiség; óceánokon úszó, lebegő műanyag hulladék-szigetek, szennyeződések közepette vergődő, kipusztulással

begő műnagsziget a látóhatár széléig elborítja a vízfelszint. Az idén tízéves #MűanyagmentesJúlius (#PlasticfreeJuly) több nívós díjat nyert kampánya ez után, 2011-ben indult el ausztrál kezdeményezésre, és azóta több száz ország csatlakozott hozzá – köztük hazánk is 2018-ban. A program számokban és adatokban

A nyomás, nyomasztás nagy, a tét azonban valóban hatalmas és egyre fenyegetőbb, az eszközeink, megoldásaink, lehetőségeink pedig végesnek, szegényesnek, terhesnek és kétségbeesítően aprónak látszanak.

Az aratás hónapja van, Magyarországon most takarítják be a földekről a kenyérünket adó búzát. Akinek volt már része az aratásban, aki szívta már be mélyen az új kenyér illatát, aki vissza tud emlékezni, hogyan roppan a kenyér külső kérge, és milyen friss és puha a belseje, aki vágja már ujját a kenyérbe, hogy még egy falatot kicsípjen belőle, aki találkozott már olyan úrvacsoravétellel, amelyen az ostyalap helyett valóban kovászos kenyér tette jelenvalóvá Krisztus testét, az már tudja vagy sejti, hogy a műanyag fóliába csomagolt kenyérral a legnagyobb gond nem is a csomagolás, hanem hogy a kenyér is más lesz. Az a kenyér, amely műanyagban van, bántóan nem igazi.

Az is tény, hogy a műanyag a sokrétű felhasználhatóságának eredményeképpen ma majdnem mindenütt jelen van a hétköznapokban. Gyors, egyszerűsítést kereső megoldásaink kényelmes igazodó kelléke lett. Vajon amikor életünkre, életvitelünkre tekintünk, akkor nem környékez-e meg bennünket az a gondolat, hogy mi, emberek az egész világot és már saját magunkat is műanyagba csomagoltuk? Vajon tudjuk, ismerjük, vágyjuk-e még az igazit?

Amikor új utakat keresünk, amikor a legkisebb dolgot is megtettük, amikor újra és újra meggondoljuk, megnézzük, megkérdézzük, amikor az eldobhatót tartásra cseréljük, amikor leporolt emlékeink között előtűnik egy íz, egy illat, egy szép kép, és megmentjük ezt, amikor a megújulás és a visszatérés felé nyitunk, az az igazi. Nem mű-, hanem igazi anyag és igazi lélek. Az igazi közösség létünk alapjával, Istennel, ember- és teremtménytársakkal és saját magunkkal. Júliuson innen és túl, minden hónapban, mindig.

■ KOLTAI ZSUZSA

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház Aratás Teremtésvédelmi Munkaágának koordinátora

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: FRANCISCA VOLPI

fenyegetett tengeri állatok. Néhányan esetleg már továbbgondolva megkérdézik majd, hogy vajon hova dobják ezt vagy azt a szemetet, mi a jobb megoldás, mit válasszanak az egyszer használatos műanyag flakon, szatyor, pohár, tányér, kanál helyett, s vajon mi vár rájuk, ha változatlanok maradnak a jelen körülmények.

A műanyag és az óceánok szennyezettségének kérdése, összefüggése, ha úgy tetszik, bevonult a baráti beszélgetések vagy a „folyosói diskurzusok” témái közé. Így logikusnak, sőt jól eltervezettnek tűnhet, hogy nyáron – kifejezetten júliusban –, amikor világszerte a legtöbb ember a vízpartok felé veszi az irányt a kikapcsolódás, pihenés, megnyugvás, felfrissülés reményével, akkor kerüljön terítékre a műanyagmentesség legnagyobb éves kampánya.

2009-ben látta először a világ azokat a megrázó képeket, amelyeken a Honduras partjai mellett a tengeren le-

sikeres figyelemfelkeltésnek mondható, de szakmai körökben megoszlanak a vélemények arról, hogy mennyire működőképes „az egy évben egyszer tegyük meg mindent” koncepció. Természetesen azzal együtt is, hogy sokan egy jól megélt műanyagmentes júliust követően augusztusban, szeptemberben és a továbbiakban is jobban odafigyelnek majd, hogy más és új megoldásokat keressenek a teremtett világ védelmében.

Anélkül, hogy mély eszmecsere akarnánk ez ügyben érvekkel vagy ellenérvekkel folytatni, megjegyezhetjük, hogy a legedzettebb „műanyagelkerülők” is bizony néha megállnak a szelektív hulladékgyűjtő és egyéb hulladékgyűjtő edény mellett, forgatva a szemetet, hogy „vajon hova is”, vagy éppen egy rohannással töltött nap végén azzal szembeülnek, hogy már csak műanyag fóliában megvásárolható kenyér van a bolt vagy a pékség polcain.

Műanyagmentesen, nem csak júliusban

Már gyerekkorban jó elköteleződni a természetvédelem mellett

Az ökológiai tudatosság nem idegen egyházunktól, gyülekezeteinktől sem. E szemléletmód elkötelezett evangélikus követői közül kértünk meg néhányat: fejtsek ki gondolataikat a műanyagmentes július néven közismert akcióról. Praktikus, bevált módszereikre éppúgy kíváncsiak voltunk, mint az elméleti megfontolásokra, s az is szóba került, miért érezzük helyén-

valónak egy evangélikus magazinban a témát. Ebben a műanyagmentes „zöldzónában” nemcsak júliusban szükséges tartózkodni – mindannyiuk egybehangzó véleménye szerint –, hanem egész évben tudatosan tennünk kell egyetlen közös otthonunk, teremtett világunk védelméért, értékeinek felismeréséért és fenntartásáért.

A KelenZöld természetvédelmi munkacsoport egyik alapítóját, Bence Zsófít arról kérdeztük, miként szervezik meg az ünnepeket a budapest-kelenföldi evangélikus gyülekezetben.

„Két műanyagmentes gyülekezeti alkalom résztvevője-szervezője is lehettem idén júliusban, az egyik a Molnár Lilla lelkesítő iktatása utáni szeretetvendégség volt. Kelenföldön szerencsére már évek óta műanyagmentesek a közös étkezéseink, és bár az első alkalom előtt kicsit izgultunk, örömmel tapasztaltuk, hogy mind a gyülekezet vezetése, mind a

gyülekezeti tagok lelkesen fogadták az újításokat – vagy inkább a régi hagyományokhoz való visszatérést.

KÖZÖSSÉGÉPÍTŐ MOSOGATÁS

Olyan szerencsés helyzetben vagyunk, hogy van elég tányérunk, poharunk egy nagyobb szabású rendezvény lebonyolításához is, van mosogatógépünk, és mindenki szívesen fogyasztja a kancsókból felszolgált csapvizet vagy frissen csapolt szódavizet; aki pedig édesre vágyik, hígító szörppel olthatja szomját – foly-

tatja a beszámolót Bence Zsófi. – Így nincs szükségünk se PET-palackokra, se dobozos levekre, a szódáspalackokat pedig vissza tudjuk váltani. Az alkalom végi mosogatás mindig jókedvűen telik, szerintem az egyik legjobb közösségépítő tevékenység.

Idén a díszítésnél is odafigyeltünk az ökoszempontra: kiszuperált befőttesüvegeket dekoráltunk esküvőről maradt szalagokkal, és sóvirágcsokrokat helyeztünk bele, amiket meg lehet szárítani, így még sok szeretetvendégségen díszíthetik majd az asztalokat.” ▶

FOTÓ: BENCE ZSÓFI

HASZNÁLAT UTÁN NEM ELDOBANDÓ

Mint kiderült, az említett másik alkalom a tordas-gyúrói gyülekezet napközis tábora volt. Itt az egész tematikát úgy építették fel, hogy a teremtés történetén keresztül csodálkozzanak rá a gyerekek a teremtett világ szépségére és tökéletességére.

„Ezzel kapcsolatban végiggondoltuk a gyerekekkel, hogyan tudunk mi magunk vigyázni szép világunkra – folytatja Bence Zsófi. – Beszélgettünk az élővizek védelméről, az ivóvíz jelentőségéről. Minden gyerek ültetett egy virágot, amelyet otthon gondozhat. Készítettünk természetes anyagokkal színezett só-liszt gyurmából madáritatót, játékos formában megtanultuk, mivel szabad etetni télen a madarakat, hogyan kell szelektíven szétválogatni a hulladékot, milyen újra és újra felhasználható eszközökkel tudjuk helyettesíteni az eldobhatókat, és a kertünkben élő állatok közül melyik miért hasznos.

A táborban természetesen nem használtunk egyszer használatos műanyagokat. A kézműveskedésnél a természetes anyagokat részesítettük előnyben, illetve a már felhalmozott gyülekezeti készletekkel dolgoztunk, hogy ne vásároljunk feleslegesen. Ez nem azt jelenti, hogy egyáltalán nem került műanyag a gyerekek kezébe, de mindig elmeséltük nekik, mit miért csinálunk. Amikor például mágneses horgászós játékot készítettünk, dekorgumiból vágtuk ki a Magyarországon őshonos halakat, mert nagy mennyiségű dekorgumi került elő a

gyülekezeti teremből. A virágültetésnél a vezetők háztartásában feleslegessé vált műanyag cserepekbe ültették a gyerekek a palántákat, az apró palántacserepeket pedig visszavittük a kertészetbe, hogy újra fel tudják használni.

Összességében nagyon jó hangulatú tábor volt, és őszintén reméljük, hogy sikerült a csemetéket a természet szeretete és tisztelete irányába terelgetnünk.”

TAKARÉKOSAN A ZUHANY ALATT IS

„A tanév végét követően húsz ötödikes gyermekkel táboroztunk öt napon át az egyházközség parókiáján. A résztvevők mindannyian egy iskolai osztály tanulói, ezért jó szívvvel szerveztünk számukra olyan kikapcsolódást, ami magába foglalta az otthontól távol alvást is. Sokuk-

nak ez volt az első ilyen alkalmuk” – ezt már Lázárné Skorka Katalin, a Mezőberény I. kerületi egyházközség, illetve a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola iskolalelkésze mesélte lapunknak.

A diákok már kisiskolás korukban megismerkedtek a fenntarthatóság gondolatával, hiszen tanítójuk a Zöld szív mozgalom képviselője, az iskola ökcsoportjának vezetője. Számukra már természetes a szelektív hulladékhasznosítás, a takarékos energiafelhasználásra való törekvés. A teremtésvédelemmel kapcsolatos információk az életük részéivé váltak.

Miben nyilvánult meg mindez az együtt töltött napok során? A gyerekek az első kérdéseik között a szemetes-kukák után érdeklődtek. Csapvizet fogyasztottak – a Körös-Maros vízgyűjtő területén ez magas vízminőséget jelent, és a gyerekek számára mindennapos, hogy ezt isszák. A saját kulacsukat vagy poharukat használták; a gyülekezeti pohárkészletet ellátták a neveikkel, hogy a nagy hőségben se kelljen naponta túl sokszor mosogatni. Más tekintetben is nagyon odafigyeltek a vízhasználatra, az esti zuhanyzást is fegyelmezett, gyors tempóban végezték el.

„Számomra nagy élmény volt, hogy nem kellett figyelmeztetni őket arra, hogy kis fürdőházunk kapacitása véges. Tekintettel voltak egymásra. Táborunkban nem volt szükség a gyerekek érzékenyítésére, hiszen a kézműves-foglalkozások után is együtt tettünk rendet, ügyelve a tiszta, hulladékmentes környezetre. Ugyanígy ma már senkinek sem különös az a társuk sem, aki minden feleslegessé

FOTÓ: KUDRON MELITTA

vált anyagot újrahasznosít, gyermekként is példát adva arra, hogy felelősséggel tartozunk az Istentől kapott teremtett világért” – foglalta össze a tapasztalatókat Lázárné Skorka Katalin.

JÓ PÉLDÁK HATÁSA

Keczkó Szilvia budahegyvidéki lelkész éppen táboroztatás közben értük el, telefonon válaszolt kérdéseinkre.

„Nemrég táboroztunk az ifjúsággal Csöngén, egy táborhelylyel alakított parókián. Mivel a faluban nincs szelektív hulladékgyűjtő, két hatalmas zsákban gyűjtöttük a csomagolóanyagokból származó műanyagszemetet, s hazavitük Budapestre, ahol el tudjuk helyezni. Az ételmaradékokat a faluban a malacok kapták meg, a zöldség- és gyümölcs-pulcolásnál keletkezett hulladék pedig a kert végében a komposztálóba került. Ezt tudtuk ott megtenni a zöldgondolat jegyében, s meggyőződésem, hogy minden ilyen apróság összeadódik” – válaszolta a lelkész az általuk követett gyakorlatot.

Tapasztalata szerint a fiatalok akként állnak hozzá ehhez az üggyhöz, ahogyan otthon látják. Ha a környezettudatos viszonyulás jellemző az otthoni háztartásban, akkor nekik is ez a természetes. Van, aki kényesen odafigyel, más akkor működik együtt, ha szólnak neki, elmondják, miért fontos így kezelni a hulladékot.

A lelkési munkaközösségi üléseken a házigazda gyűlékezések szinte mind üveg pohárral, porcelán edényekkel várják a vendégeket, kerülnek az eldobható táányékokat, evőeszközöket. Van lelkész, aki mindig saját kulacsával érkezik. Követendő példa lehet előttünk ez a tudatosság. Keczkó lelkész hozzászólása: „Budahegyvidék is gyakran ad helyet rendezvényeknek. Elmondhatom: évek óta nem használunk műanyagot. Egészen nagy létszámú szeretetvendégséget is meg tudunk – s főleg: meg is akarunk – oldani úgy, hogy ne szennyezzük a környezetet.

A kézműves-foglalkozásokon is fontos, hogy természetes anyagokat adjunk a gyerekek kezébe: legkedveltebb a kavicsfestés, az agyagozás és a só-liszt gyurma. Nem kell műanyag játékokban gondolkodni, hiszen annyi lehetőség van, ami ráadásul költségkímélőbb is. Sajat gyermekeimen is látom, hogy milyen hatással van rájuk ez a szemlélet. Itthon megszokták, hogy a fémet, üveget, papírt, műanyagot hogy kezeljük. Nemrég

egy ifin David Attenborough új filmjéből néztünk meg részleteket, és nagy beszélgetés alakult ki. Utána ennek a filmnek a mondanivalója téma volt otthon napokig, az egész filmet megnézték azóta.

Fontosnak tartom, hogy az Evangélikus Élet ír a mindennapok ökológiai megoldásairól. Minél több helyen látja, hallja az ember, annál jobban tudatosul, a jó példák pedig ösztönzően hatnak a gyűlékezésekben éppúgy, mint a családokban.”

EGÉSZ ÉVBEN LEGYEN TÉMA

„A gyűlékezeti és missziói osztályon – rövidített nevén »gyümi« – kiemelt figyelmet szentelünk a teremtésvédelemnek.

és missziói osztályán. – A természet és a környezet védelmét, a hulladékok minimalizálását és szelektív gyűjtését mindig szem előtt tartjuk. Ehhez nagy segítségünkre van az a két útmutató, amelyet kérésünkre idén tavasszal készített el az Ararát teremtésvédelmi munkacsoport koordinátora a gyermek- és ifjúsági táborok »zöldszemléletű« szervezési és megvalósítási segédleteként. A teljes munkanyag elérhető az Arterm.hu honlapon.”

Mint a koordinátor fogalmazott: támogatják, hogy a teremtésvédelem egész évben legyen téma egyházi és gyűlékezeti rendezvényeinken, ne csak kampányszerűen hívjuk fel a figyelmet a bolygó, a teremtett világ védelmének fontosságára.

FOTÓ: KECZKÓ SZILVIA

Számos programot szervezünk az év során – hittanverseny, bábfesztivál, gyermek- és ifjúsági táborok, találkozók –, ahol fiatalok ezrei fordulnak meg, s nagyon fontos, hogy megvalósítható példáit lássák az ökológiai, zöldszemléletnek – tájékoztat Szidoly Roland, a gyermek- és ifjúsági programok koordinátora egyházunk országos irodája gyűlékezeti

gára. A teremtés hete jó lehetőség arra, hogy a különböző korosztályú gyűlékezeti csoportok foglalkozzanak a témával, és a gyakorlati megvalósítás is szóba kerüljön. Az evangélikus egyház teremtésvédelmi programjához, amely a *Műveld és őrizd!* címet viseli [honlapja: Meet.lutheran.hu], több egyházközség csatlakozott már.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

Öt apró lépés, amely mégis sokat segít. Használjunk saját kulacsot a mindennapokban és táborozás közben is, illetve a táborvezetők készüljenek névre szóló üveg- vagy repoharakkal (többször használható műanyag poharakkal), bögrékkel, ezzel is elkerülve az eldobható műanyagokat és az állandó mosogatást. • Igyekezünk megvalósítani a szelektív hulladékgyűjtést és a komposztálást. • Bánjunk takarékosan az energiával, a vízzel. • Hasznosítsunk újra, amit csak lehet (például a befőttesüvegek használhatóak tárolásra, dekorációnak; régi ruhákból lehet bevásárlószatyor, régi függönyből mosósák). • Bevásárláskor mindig vigyünk magunkkal kosarat, vászonszatyrot, elkerülve a zöldségek, gyümölcsök, pékáruk nejlomba csomagolását.

Elkötelező bizonyágtétel

Sokan nem tudják, hogy nemcsak Istennek, hanem az ördögnek is van evangéliuma. Méghozzá eléggé tetszetős, az Iga-zihoz nagyon hasonló, így aztán sokakat megtéveszt. Már Pál apostol is emiatt kesergett, amikor ezt írta a korinthusiaknak: „Mert ha valaki odamegy hozzátok, és más Jézust hirdet, nem akit mi hirdettünk, vagy más lelket fogadtok be, nem akit kaptatok,

visszajára fordít, és eredeti céljától, rendeltetésétől eltérít.

A „nagy összezavaró” munkája pedig lépten-nyomon tetten érhető. Mindezt a szívárvánnyal szeretném szemléltetni. Mint tudjuk, a szívárvány valójában Isten békeíve, Isten megbékélésének a jele az özönvíz végén, amely arra utal, hogy mostantól már nem haragszik ránk. Másodszor

kihívásokra sem az agresszió, sem pedig a beletörődés nem lehet, csak és kizárólag – Luther kifejezését használva – az elkötelező bizonyágtétel, amely Istennek Krisztusban megjelenő szabadítását hirdeti. Először is fogadjuk meg az apostol tanácsát: „...ne igazodjatok ehhez a világhoz...” Számunkra ugyanis Isten igéje a mértékadó norma (vö. Róm 12,1 kk.). Másrészt halljuk meg Jézus biztató szavát: „...bízattok: én legyőztem a világot.” (Jn 16,33)

Egyházi berkekben gyakran szoktunk sopánkodni. Nem tagadom, sokszor van is miért. Istennek azonban nem keserű, megalkuvó emberekre, hanem bátor harcosokra van szüksége, ahogyan egyik énekünk is hirdeti:

*Ébredj, bizonyágtévő lélek!
A várfalakra örök álljanak!
Kik bátran szólnak, s harcra készek,
Ha éj borul le, vagy ha kél a nap.
(EÉ 467,1)*

Jézus Urunk nem sopánkodásra és trespédésre, hanem tanúságtételre hívta el és küldte ki övéit. A bűnbocsánat és az örök élet evangéliumának mi vagyunk a tanúi.

Nagy szükség van erre az órállói szolgálatra, hiszen sokan elhiszik és másokkal is elhitetik, hogy nincs szükségük Krisztusra. Az ördög evangéliuma így szól: „Nyugodj meg, nincs baj, nincs bűn.” Isten evangéliuma viszont ezt mondja: „Ébredj fel, bűnös és elveszett ember, mert van szabadulás, van megváltás!” Jézus által. Bizony szükségünk van rá, sőt csak rá van szükségünk!

Sok-sok évvel ezelőtt hallgattam egy börtönben megtért ember elkötelező bizonyágtételét, aki egyebek mellett azt mondta, hogy „a legtöbben szeretik a bűnt, de gyűlölik a bűnöst”. A mi reményünk, hogy Istennél épp a fordítottja igaz. Luther így tanít: „Az ördög a mennybe juttat a bűn előtt, majd a bűn után csüggedt lelkiismerethez és kétségbeeséshez. Krisztus pedig éppen az ellenkezőjét teszi. Ő a bűn után juttat a mennybe, és megadja a derűs lelkiismeretet.”

Látszólag nincs nagy különbség, valójában akkora, mint ég és föld között. Az ördög evangéliuma a bűnt menti, az Istené viszont a bűnöst. A kettő együtt nem megy. Jól vigyázzunk ezért, hogy melyiket hallgatjuk és hirdetjük!

■ WELTLER GÁBOR

KÉPINK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: EDUARDO KENJI AMORIM / UNSPLASH.COM

vagy más evangéliumot, nem amelyet elfogadtatok, azt szépen eltűritek.” (2Kor 11,4)

Ez a világ ennek a más evangéliumnak kiváló táptalaj. Egy kortárs rockzenekar dalszövege szerint: „Kifordított világban élek, / Ahol minden megtörténhet...” (Bikini: Lóhere) Vajon miért kifordított e világ? A választ Luther énekében megtaláljuk:

*Kél az ősi rossz,
Bajvető gonosz,
Csel vad fegyvere,
Erőszak övele.
A földön ő az első.
(EÉ 256,1 – József Attila fordítása)*

Az Újszövetség a gonosszal, az „ősi rosszal” kapcsolatban többször is a διάβολος (diabolosz) kifejezést használja. Ő az, aki mindent a feje tetejére állít, a fonákjára,

Krisztus szolgálatára emlékeztet, amellyel megbékéltetett minket Atyjával. Sopronban élt egy festő, Giczy János, aki szárnyasoltárképein szokatlan módokon ábrázolta Krisztust. Kalász és szőlő, kenyér és bor, végül, de nem utolsósorban: szívárvány.

Köztudott, hogy a szívárvány fénytörés eredménye. A hét (!) szín összessége a fehéret adja, pontosabban a fényt, a világosságot. A szívárvány tehát Jézusra mutat, az egyedüli tiszta fényre, az igazi világosságra, hogy aki őt követi, többé ne járjon sötétségben, hanem övé legyen az élet világossága. Sajnos mindebből ma nem sok minden látható. A szívárvány mára ugyanis agresszív lobbik és ideológiák játékszere lett: inkább jelenti mindenféle bűnök igazolását és egyre kevésbé a bűnbocsánat lehetőségét.

Mit tehetnek ebben a helyzetben a keresztények? A mi válaszuk ezekre a

Protestánsok a 17. századi Győrben

Egy szétválás története

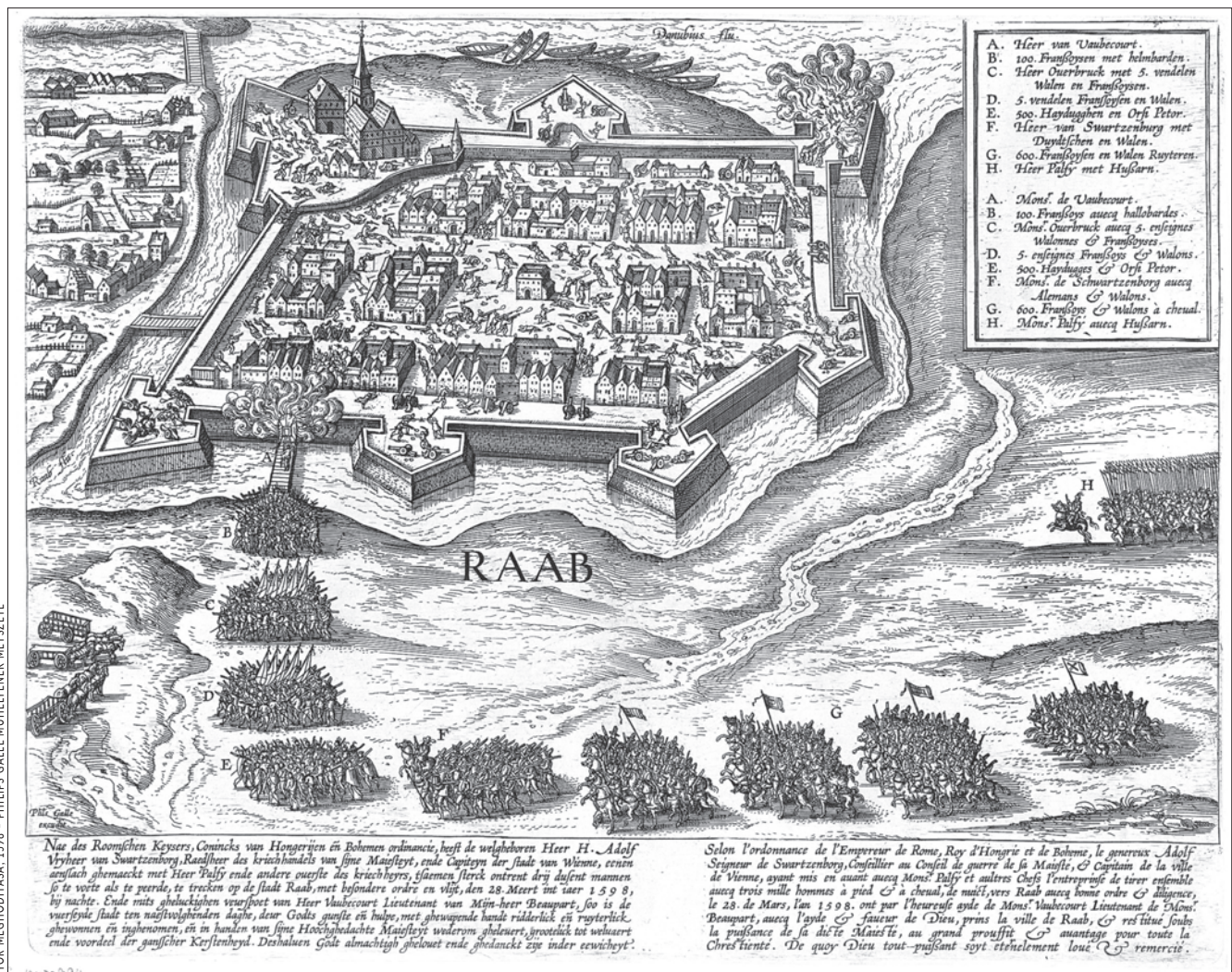
Luther és Kálvin tanainak megjelenése, majd elterjedése Magyarországon nem jelentette automatikusan a két önálló protestáns egyház létrejöttét. A reformáció tanai számos esetben kevert módon voltak jelen az egyes prédikátorok meggyőződésében, s a végleges szétválást késleltette Philipp Melancthon kompromisszumra törekvő álláspontja. A két nagy reformátor hívei közötti élesebb viták hazánkban

az 1580-as években bontakoztak ki, majd a 16. század végére már kezdtek jól láthatóan elkülönülni a lutheri, illetve a kálvini elveket valló prédikátorok. A folyamat egyik szimbolikus eseménye volt a Dunán túl az 1591 nyarán megtartott csepregi kollokvium. Az egyes gyülekezetek szintjén azonban a szétválás hosszadalmas folyamat volt. Nem történt ez másként Győrben sem.

Miután a török 1594-ben elfoglalta Győrt, a protestánsok lelkészükkel együtt a Duna túloldalán, Pataházán kerestek menedé-

ket. A város 1598-as visszafoglalása után azonban lelkipásztoruk nem térhetett vissza a falak közé, így kénytelen volt Pa-

taházán maradni. Ebben az időszakban a református és az evangélikus gyülekezet Győrben sem vált még ketté. ▶

Pálffy Miklós gróf és Adolf von Schwarzenberg herceg katonái megrohanják a török kézen lévő Győr várát 1598. március 28-án

Győr látképe

Az itt élő protestánsok közösen alkalmaztak lelkészt és tanítót. Összekovácsolta őket a közös sérelem és az a küzdelem, amelyet azért folytattak, hogy lelkészüket ismét beléphessen a város területére.

ÚRVACSORAVITA

Időközben azonban, ahogy a hívek körében is egyre élesebben különváltak az egyes nézeteket vallók csoportjai, úgy a súrlódások és viták mind gyakoribbá és kiélezettebbé váltak. Ennek felszámolása érdekében közösen megállapított szabályokkal próbálták a két nézetrendszer híveinek együttélését békés mederben tartani.

Ezekben az évtizedekben elsősorban az úrvacsora kiszolgáltatásának módja körül forgott a vita, s annak megfelelően, hogy az aktuális protestáns lelképásztor melyik felfogás híve volt, a gyülekezetnek hol az egyik, hol a másik fele elégedetlenkedett. A feszültségek ellenére

azonban a két tábor egészen a század közepéig egy gyülekezetet alkotott.

Ez a helyzet a linzi béke megkötése (1645. december 16.) után változott meg, mivel ennek nyomán a közös célt sikerült megvalósítani, s a protestáns lelkész két évvel később visszatérhetett Győrbe. Még abban az esztendőben, 1647-ben a kisebbséget alkotó reformátusok kezdeményezték a két felekezet híveinek különválását, s meghívták lelkészüket a kálvinista tanokat hirdető Gál Istvánt.

Lépésük azonban újabb vitákhoz vezetett. Laky Miklós várórségi katonán különösen ellenezte a két felekezet szétválását és református lelkész Győrbe engedését. Érvelésében Laky arra hivatkozott, hogy a Győrbe való visszatérést lehetővé tevő 1647. évi IX. törvénycikk kifejezetten evangélikus lelkészről szólt, református lelkészt nem említett. Véleményével azonban végül kisebbségben maradt.

Az ily módon – lelkészeit tekintve – kettévált protestáns közösség rögtön viszálykodásba kezdett. Békéltetőként Győrbe érkezett Botka Ferenc és Vitnyédi István, s közvetítésüknek köszönhetően a két felekezet képviselői 1647. július 17-én hat pontból álló egyezséget kötöttek. Az egyezmény megkötésének célja kettős volt: egyfelől a közösen szerzett vagyon megosztását, másfelől a szétválás békés megvalósulását kívánták általa biztosítani.

PÁRHUZAMOS GYÜLEKEZETEK

A két felekezet hívei még Gál István meghívása előtt együtt vásároltak házat Győr belvárosában az akkor még közös lelkész, Bognár György részére. Az épületről azonban ekkorra beigazolódott, hogy a méretét tekintve túl kicsi a két lelkész és a rendelkezésükre álló cselédség elhelyezésére. Ezért elhatározták, hogy egy

ugyanolyan méretű és elrendezésű házat építenek a református lelkész számára, amelynek költségeihez a két gyülekezet száz-száz forinttal járul hozzá, s ha ez elégtelennek bizonyulna, a különbözet fele-fele arányban fizetik meg. A ház elkészültéig a két lelkésznek osztoznia kellett a korábban megvett belvárosi ingatlanon.

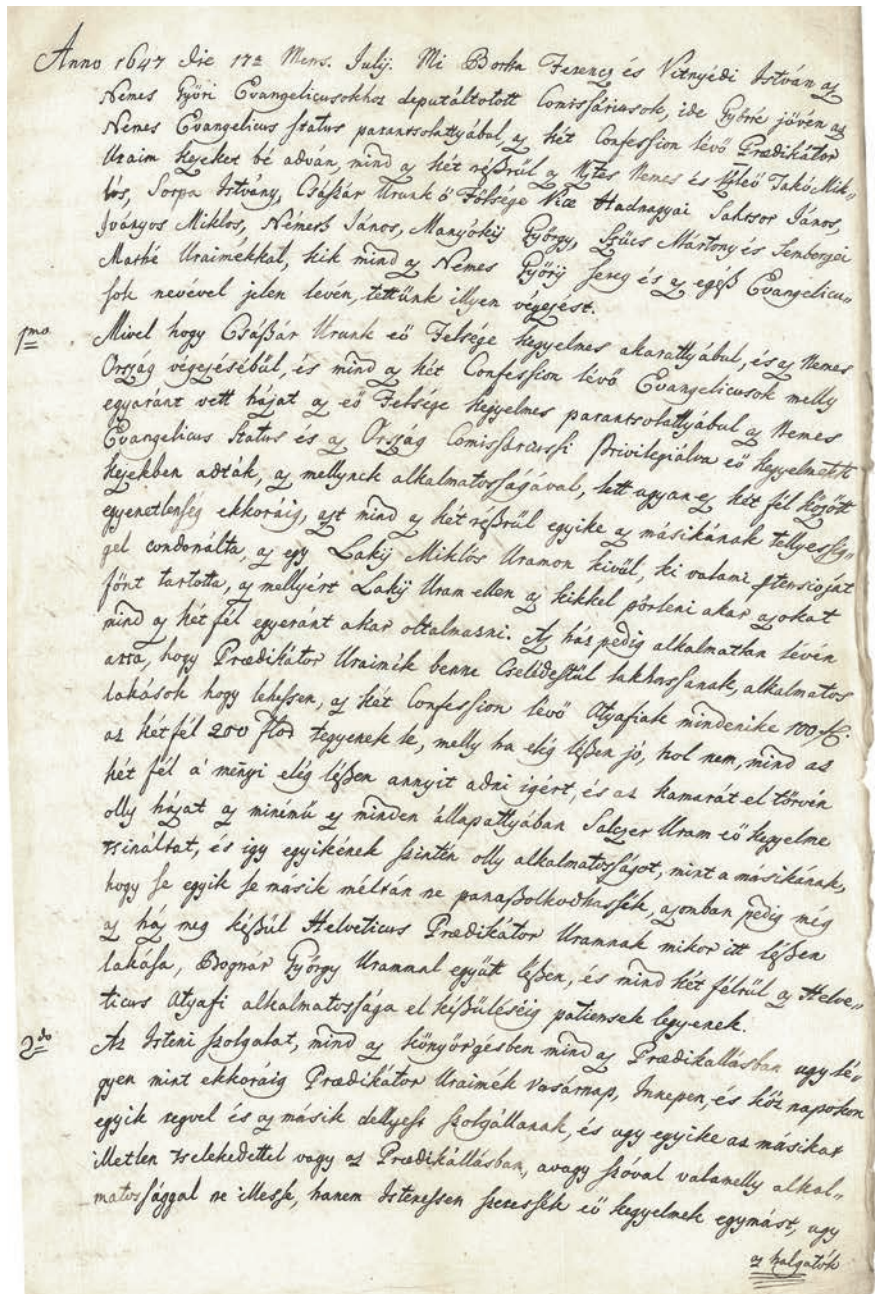
Az istentiszteleteket átmenetileg úgy tartották, hogy az egyik felekezet reggelente, míg a másik dél körül tartotta alkalmait. Ezeket az alkalmakat kölcsönösen tiszteletben kellett tartaniuk, egymás szertartásait semmilyen módon nem zavarthatták meg.

Az 1647-ben kiadott törvény cikk értelmében a városfalakon kívül, Újvárosban megtörtént annak a területnek a kijelölése, ahol megindulhatott egy protestáns templom és iskola építése. Ezzel kapcsolatban a két fél abban állapodott meg, hogy ezek elkészülte után a két gyülekezet heti váltásban használhatja majd alkalmainak megtartására az újvárosi templomépületet, valamint a belvárosi lelkészlakást. Amíg a reformátusok saját tanítót nem fogadhattak, addig a közös tanító költségeihez azonos mértékben járultak hozzá, s az iskolában tanuló diákok egyik fele a reformátusok, másik fele az evangélikusok alkalmain segédkezett.

A Pataházán található ingatlan közös vagyont képezett. A szétválás előtt megindult közös ügyek – például perek – is közös lezárást igényeltek, s azok költségeit a két fél azonos arányban viselte. A korábbi időszakban felhalmozott vagyonelemekre vonatkozó jogbiztosító iratokat közös ládában őrizték a lelkészek lakásán. A ládat két kulcs nyitotta: az egyik a reformátusoknál, míg a másik az evangélikusoknál volt, és a ládat csak mindkét csoport képviselőinek jelenlétében nyithatták fel.

PROTESTÁNS SORSKÖZÖSSÉGBEN

Minden győri protestáns maga dönthette el, hogy melyik lelkésznek fizet, s hogy az összeget magának a lelkésznek vagy az adott egyházközségnek szánja. Az így befizetett összegeket az adományozók szándékának figyelembevételével külön kezelték. Az istentiszteleti offertóriumot az egyes lelkészek szintén külön gyűjtötték. Együtt a megállapodás értelmében – annak érdekében, hogy ne érje kár

A győri evangélikusok és reformátusok között 1647-ben kötött megállapodás első oldala

egyik felet sem – a nagy sátoros ünnepeken felváltva prédikáltak.

Az e szabályok ellen vétőket huszonöt forint büntetésben részesítették, és az összeg minden ingó és ingatlan vagyonukon behajtható volt. Az ily módon befolyó pénz egyharmada a reformátusokat, egyharmada az evangélikusokat, míg a harmadik harmadot a behajtást végző hivatalos személy kapta meg.

A közös időszakot több lépésben zárták le véglegesen. 1648-ban a reformátusok saját belvárosi házra tettek szert, így lelkészüket különköltöztethetett. Ugyanakkor imaházat Újvárosban – a korábbi terveknek megfelelően – közösen épít-

tettek, s ezt még több mint két évtizeden keresztül közösen is használták. Csak 1681-ben vált teljesen függetlenné egymástól a két gyülekezet. Ugyanakkor a protestáns sorsközösség révén a közös érdekképviselet gyakorlata a katolikus restauráció időszakában mindvégig fennmaradt, mivel együttesen nagyobb erőt képviselhetek céljaik megvalósításáért.

(A cikkben hivatkozott forrás másolatban a Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjtemény őrzetében található.)

■ VILÁGI DÁVID

A szerző levéltáros, a győri Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjtemény vezetője

AKCIÓ A LUTHER KIADÓNÁL AUGUSZTUS 15-IG!

Olvasnivalók nyárra

A Luther Kiadó nyári kedvezménnyel várja a nyaralásra készülöket. Az akcióban részt vevő saját köteteinket húszszázalékos árengedménnyel lehet megvásárolni budapesti Üllői úti könyvesboltunkban és webshopunkban. Íme a kedvezményes kínálat.

Nevető Sárák. A címadó mellett húsz hitmélyítő írást, illetve fordítást tartalmaz e könyv. „Van-e valami lehetetlen az Úr számára?” – teszi fel a kérdést Sárával és válaszolja meg huszonegy írásban Boda Zsuzsa. A szerzőnek képessége van arra, hogy személyesen szóljon, és egy apró, hétköznapi kiindulópontból ráirányítsa tekintetünket a mögöttes, fontos, rendező, megtartó, éltető

Erőre. Jól választ ígét a mondanivalójához – vagy épp egy ige olvasása indít el benne gondolatsort? Talán mindegy is, mert célja, hogy az olvasó forgassa magában – és kezében – a Bibliát, és érezze meg, micsoda áldott lehetőség, hogy dialógusban lehetünk mennyei Atyánkkal Fiának, Jézus Krisztusnak az emberré létele által.

Erénye még a kötetnek, hogy a rövid bizonyágtételek nincsenek „túlírva”. Nem terjedelmük: tartalmuk a figyelemre méltó. Ott a pont a végén, de... az a jó, ha egy történet bennünk is elindít valamit, to-

vább él, s arra késztet, hogy figyeljünk, nézzünk szét mi is magunk körül. Nem csodákat fogunk látni... vagy mégis? Hát nem csoda a létezés? A kapottak felismerése és továbbadása? Érjen akár az óceán partján, a szédítő sziklafalon vagy a Balatonon, egy dinnye-zsemle kaland közepette. De egy egér a kamrában is figyelmeztethet arra, hogy minden féltve őrzött dolognál jobban óvjuk a szívünket.

Boda Zsuzsa: *Nevető Sárák*.
2018. Kedvezményes ára:
1190 Ft.

Szívrázó. A kemény borítójú, szép kiállítású, kézbe passzoló kiadvány éppen „füveskönyv méretű”. A *Szívrázó* szerzője azonban nem tömör bölcseségek, filozofikus eszme-futtatások formájában fogalmazza meg hitvallását a világról, illetve viszonyát a világhoz, hanem történetek „szájba nem rágott” tanulságaként mondja el. Ha úgy tetszik: Füller Tímea kötete nem kiírható, megosztható, lájkgyűjtésre használható idézetek gyűjteménye, hanem a megfontolásra ajánlott mély üzenetet a sorok között elbújtató íráskok csokra.

A Tolna megyei Tengelicen élő Füller Tímea arról ír, amit ismer, lát, hall, tapasztal, gondol és megél. Választott témái és a közeg, amelyet bemutat, első pillantásra talán kevésbé érdekesítő vagy egzotikus, és a történetek folyása is lassabb, mint amilyen tempóhoz esetleg egy nagyvárosi pörgésben élő olvasó szokott – egy másik

szemszögből rátekintve ellenben nagyon is sajátos, magával ragadó.

A legegységibb talán az a hang, amelyet megüt. Tímea ugyanis finoman ír, tartózkodva vulgaritástól, durvaságtól, trágárságtól – még az irodalom nevében sem akar erőszakot tenni saját személyiségén, habitusán. Megértéssel szól; nem dühvel, nem kiabálva, nem ökölrel dörömbölve, hanem tudva: ha a mondanivaló elég erős, akkor halk, szelíd hangon is célba ér. Ez korántsem jelenti azt, hogy rózsaszín szemüvegen keresztül festi meg a világot, sokkal inkább azt mutatja, hogy a hit, a remény, a szeretet, a bizalom koordináta-rendszerében gondolkodik.

Füller Tímea: *Szívrazó* – *Novellák, tárcák*. 2019. Kedvezményes ára: 1680 Ft.

Tócsatükörben. „Füller Tímea örömet üzenő világában, ahol egy légy is angyallá tud változni, ahol egy fél iskola köti meg a karácsonyi ajándékot, a hétköznapi teli vannak csodás dolgok-

kal, észrevétlen, apró lényekkel, meglepetésajándékokkal. Hol le kell hajolni a fű közé, máskor csak bele kell nézni valakinek a szemébe, hogy a csodás dolgok megtörténjenek. Olyanok az írásai, amilyen az írójuk. Vele nem lehet lekésni a tengelici vonatot, vele közösködve nem lehet csalódnai, mellette nem marad rosszkedvű senki. Valami gyermeki derű él benne. Amivel nem sokan dicsekedhetünk: a felnőtt Füller Timiben megmaradt a születésekor kapott, feltétel nélküli bizalom a Világ és az Emberek iránt. Ezért küldi elé idejében a tengelici vonatot az Égi Forgalmista, hogy szaladva is, de elérje. Füller Timi ezt nem használja ki, nem él vele vissza, egyszerűen azért, mert nem is gondol arra, hogy valami nem fog sikerülni. Így fogalmaz kicsiknek és

nagyoknak: legyetek derűsek! És teszi a dolgát boldog örömben – mint a gyerekek” – írta a kötet fülszövegében Schaffer Erzsébet Pulitzer-émlékdíjas újságíró. És ehhez nincs is mit hozzátenni.

Füller Tímea: *Tócsatükörben* – *Mesék, tárcák, novellák*. 2015. Kedvezményes ára: 1430 Ft.

Rózsák a hóban. Feleség, édesanya, talpraesett gazdálkodó, teljes értékű szellemi-lelki társ férje oldalán, gyógynövény-füzetek ismerője, megváltott gyermeke Krisztusnak. E sokoldalú hölgy nem más, mint Katharina von Bora, azaz Bóra Katalin, Luther Márton felesége. Sokat tudunk róla reformátor férje révén, de ő maga ritkán kerül reflektorfénybe. Pedig megérdemli. Ursula Koch magyarul immár második kiadásban megjelent, *Rózsák a hóban* című életrajzi regényének ő a főhőse.

Példakép lehet-e Bóra Katalin? Feltétlenül. Erről a könyv értékes tanúság. Korának szülötte, mégis van benne valami mai. Női minta lehet minden keresztény feleség, családjának számára. Felelősséggel és alázattal tesz eleget kötelességének, és felismeri férje küldetésének történelmi jelentőségét. Megmarad ízig-vérig nőnek, szeretetet ad és elfogad, könyveket ejt két lánya halálakor, de Istennek soha nem fordít háttal.

Szép, gördülékeny szöveg, sodró történet, hiteles korrajz, a szereplők, jellemek pontos ábrázolása, a hiányzó láncszemeknél – hiszen nincs mindenről adat – fikció, de amúgy dokumentumokra, levelekre, egyháztörténeti tényekre alapozott írásmű.

Ursula Koch: *Rózsák a hóban* – Katharina von Bora élete – Apácából Luther felesége. Fordította:

Fabiny Katalin. 2020. Kedvezményes ára: 2000 Ft.

Merengő. Van, aki képeslapot, bélyeget, más régi érmekeket gyűjt. Győri András

Timótheus filmes-videós újságíró szintén gyűjt. Kincseket. Ám az övéit nem lepi be a rozsda, és nem rája meg a moly. Kincseiből egy kötetre való történetet adott közre.

Merengő: ígéretet hordozó cím, és a szerző – akit a borítófotón kamerájával a búzamezőben látunk – nem lesz adósunk a könyv olvastán. Győri András Timótheus nagyon gazdag ember: a Szentírás és a krisztusi értékrend értelmében. És bőkezű is. Nézzük csak, mit kap, aki kinyitja a könyvet. Arcok, történetek, fények, ráncok, nevetések, sóhajok. A nagyarcú

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: BETHANY LAIRD / UNSPLASH.COM

gyermekkor, a lelkes édesapa, a gondos édesanya, a csapatnyi vidám testvér, falusi gyerekek és felnőttek, a gyülekezet, a közösség. Disznóvágás, farsangi szeretetvendégség, böjti szelek, füledt nyarak, hintázás a búcsúban, temetőjárás, adventi csönd. Istentiszteletek szent alkalmi és önfeledt csínytevések. Patakpart, kaszáló, harangszó az estében, ropogó hó a gyerekcsizma alatt. Évszakok, illatok, falusi sütemények íze, dallamok. S még annyi más a finom lelki hangszerezen játszó szerző tollából. Mindebben és mindezek mögött pedig ott az Isten.

Hosszú távú társsá szegődnek sorai, noha egy-egy írás pár perc alatt végigolvasható. Aztán ott maradnak a szív csücskében, hogy valamit előhívjanak: valós emléket vagy valami olyat, amit sosem éltünk át, de vágyakozunk utána. Letűnt korok, szilárd erkölcsiség, a történelem darabkái. A felismerés máris merengésbe fordít: bizony, Isten szóttesében mind ott vagyunk, eleink immár bennünk élnek tovább – mit adunk vajon tovább mi az utánunk jövőeknek?

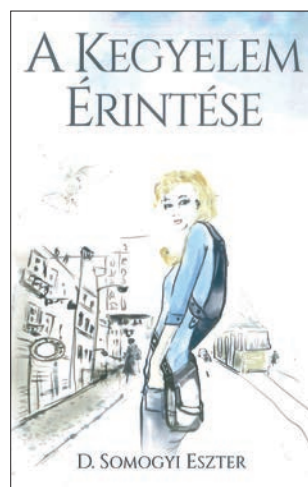
Győri András Timótheus: *Merengő*. 2021. Kedvezményes ára: 2080 Ft.

■ Összeállította: K. B – B. ZS.

A LUTHER KIADÓ NYÁRI AKCIÓJÁN KÍVÜL

A kegyelem érintése. Mindenkinek van fordulópont az életében. Doroti életének legmeghatározóbb eseménye akkor következik be, amikor barátjának unszolására részt vesz egy kötetlen formájú istentiszteleten. Attól kezdve sorsa új irányt vesz: drogfüggő hajléktalanok között szolgáló szociális munkás lesz, aki most már a gyakorlatban próbálhatja ki az iskolapadban szerzett ismereteit. A főváros utcáit járó fiatal lány és munkatársa, Iván, a külszolgálatot is teljesített egykori katona naponta életeket ment, és segítséget nyújt a társadalom peremére szorult embertársaiknak.

Az élvezetes stílusban megírt regényben az olvasó nemcsak Butyi, Cincér, Kobold vagy Virág sorsáért izgulhat, de nyomon követheti a főszereplő hitéletének

erősödését is. S hogy milyen szerepet játszik Doroti életében Dávid, a gyülekezet jóképű tolmácsa és bibliakör-vezetője? Ez derüljön ki A kegyelem érintése című regényből.

A szerző, D. Somogyi Eszter tíz évig dolgozott a Baptista Szeretetszolgálatnál utcai szociális munkásként drogfüggő hajléktalanok között Budapesten. Idén megjelent regénye személyes élményeken alapul: olyan eseteket dolgoz fel, amelyeket az évek során végigkísért.

D. Somogyi Eszter: *A kegyelem érintése*. Eszti-téka Kiadó, 2021. Kedvezményes ára: 3150 Ft.

Jézusra nézve helyes a perspektíva

Találkozás Anne Burghardt lelkésszel, a Lutheránus Világszövetség új főtitkárával

Néhány héttel ezelőtt a száznegyvennyolc tagegyházat számláló Lutheránus Világszövetség új főtitkárt választott Anne Burghardt személyében. A rendkívül fiatalos, negyvenöt éves észt evangélikus lelkész nő több szempontból is az első ebben a nagy felelősséggel járó pozícióban. Az Evangélikus Információs Szolgálatnak adott exkluzív interjújában saját egyházáról és azokról a kihívásokról is kérdeztük, amelyeknek új tiszt-ségében meg kell felelnie.

– Egy korábbi sajtótájékoztatón említette, hogy hazája, Észtország a világ legszekulárisabb állama, vagyis a népességének igen kis része vallásos. Mit jelent evangélikus lelkészként szolgálni egy ilyen jellegű társadalomban?

hez, tudatában vannak az evangélikus egyház kulturális hatásainak. Ezért azt mondhatom, hogy nem különösebben nehéz észt evangélikus lelkésznek lenni, ugyanakkor tény, hogy sokszor egészen alapvető információkat is el kell

”

Fejlődniünk kell abban, hogy a megbékélés egyházaivá váljunk, és ne higgyünk a megosztó hangoknak, amelyek amúgy is egyre erősebbek a minket körülvevő társadalomban is.

– Talán helyesebb azt mondanom, hogy az egyik legszekulárisabb ország a világon, hiszen Európában is sok hasonló hely van még. Például Kelet-Németországban és Csehországban, bár sok a vallásilag képzetlen ember, mégis sokan vágyanak a lelki táplálékra, spirituális vágy él bennük. Tehát az, hogy egy társadalom szekuláris, nem feltétlenül azt jelenti, hogy ellenséges is az egyházakkal szemben, hanem inkább azt, hogy nem tudják, hogyan kapcsolódjanak az intézményhez. Nálunk sokan túl félénkek is, hogy felvegyék a kapcsolatot. Az evangélikus egyház nagyban befolyásolta az észt történelem alakulását, ezért még azok is, akik egyébként nem kapcsolódnak semelyik gyülekezet-

magyaroznunk. Ez abból ered, hogy az iskolákban nincsen általánosan kötelező hittanoktatás, hanem csak a magániskolák kínálják ezt; illetve abban az esetben köteles az iskola biztosítani, ha egy osztályban összegyűlik minimum tizenkét gyerek, aki igényli a hittanórát.

– **Lát-e bármiféle hasonlóságot a magyar és az észt evangélikus egyház között?**

– 2014-ben éppen Magyarországon vettem részt egy konferencián, ahol a kelet-közép-európai spiritualitásról tartottam előadást. A prezentáció után sok pozitív visszajelzést kaptam magyaroktól, mert sok hasonlóságot véltek felfedezni az én észtországi tapasztalataim és a magyar helyzet között. Az egyik ilyen hasonlóság,

hogy a kommunizmus idején ezekben az országokban az egyházaknak beszűkültek a lehetőségeik, a működésüket korlátozták, intézményeiket államosították. A megmaradt hívők leginkább pietista háttérűek voltak. Erről tudni kell, hogy egyfajta individualista kegyesség, inkább azzal foglalkozik, hogy milyen az egyénnek a személyes kapcsolata Krisztussal, nem pedig a közösség és Jézus viszonyával. Ez az egyéni kegyesség a mai napig észrevehető ezekben az evangélikus egyházakban. Másfelől viszont csodálom a magyar evangélikus egyházat azért a bátor kiállásért, amelyet akár a közelmúltban tanúsított a fősodorról szemben, és komoly diakóniai lépéseket mert tenni. Néha épp ezt a kiállást hiányolom a saját egyházamból.

– A Lutheránus Világszövetség eddigi főtítkárainak sorában ön az első, akit a közép- és kelet-európai régióból választottak meg. Milyen erősségei vannak az itteni egyházaknak, és milyen kihívásokkal néznek szembe?

– Az egyháznak a hagyomány szerint négy fő feladata van: görög szavakkal a *kérügma*, vagyis az igehirdetés; a *leiturgia*, az imádság és istentisztelet; a *diakónia*, a felebarát szolgálata és a *martúria*, a tanúságtétel, kiállítás az elnyomottak mellett. Bár nem kifejezetten a mi régiónkra vo-

FOTÓ: ERIK PEINAR

natkozik ez, mégis azt gondolom, hogy nagy kihívás ezt a négyet egyensúlyban tartani. Amiben talán mi egy kicsit gyengébbek vagyunk, az az elnyomottak felkarolása, talán lehetnénk érzékenyebbek az emberek pasztorális igényeire. Ugyanakkor a kelet- és közép-európai evangélikus egyházak meg tudják mutatni, hogyan lehet tanulni abból a leckéből, amelyet a kommunista érában való létezés jelentett, milyen tényezőkre van elengedhetetlenül szüksége az egyháznak ahhoz, hogy fennmaradjon, és releváns legyen az üzenete. A legnagyobb kihívás az egyházon belül a polarizáltság, a teológiai megosztottság. A közeljövőben fejlődünk kell abban, hogy a megbékélés egyházaivá váljunk, és ne higgyünk a megosztó hangoknak, ame-

lyek amúgy is egyre erősebbek a minket körülvevő társadalomban is.

– Ön az első nő a főtítkári tisztségben. Mit jelent ez önnek személyesen, illetve a tagegyházak számára?

– Személyesen számomra hatalmas felelősséget jelent, talán még nagyobb, mint amit maga ez a poszt magában hordoz. Mert aki valamiben az első, arra nagyobb figyelem irányul: hogyan viselkedik, hogyan sikerül megbirkóznia a feladattal? Ugyanakkor általánosságban ez egy nagyon fontos jel is: a Lutheránus Világszövetség éppen az 1984-es budapesti nagygyűlésén fogadta el a női lelkészség létjogosultságát, most pedig ennek a fontosságát a gyakorlatban is hangsúlyozta. Ez elég bátor lépés volt. Az az álmom, hogy egy napon nem kell majd külön hangsúlyozni, hogy egy vezető nő vagy férfi, hiszen ez csak egy személyiségjegye az illetőnek, de nem igényel külön figyelmet. Ma azonban ez még sok nő számára bátorító lehet, hiszen nagyon sok olyan tagegyházunk van, ahol a nők szerepe a gyülekezetekben és a társadalomban enyhén szólva is problematikus.

– Mit üzenne a magyar evangélikus lelkészeknek és gyülekezeti tagoknak?

– A legfontosabb üzenetem az lenne, hogy nagyon erősen ragaszkodnunk kell ahhoz az evangélikus hagyományhoz, hogy Jézusnak kell a középpontban lennie. Amikor a Bibliát olvassuk, amikor keresztényként éljük a mindennapjainkat, mindig Jézust kell a középpontba helyeznünk. Ha Jézus Krisztus életének, tanításának tükrében nézzük a világot, akkor minden a helyére kerül, és a helyes perspektívából látjuk a dolgokat. Azt gondolom, hogy nekünk, evangélikusoknak ez a tiszta és egyszerű teológiai üzenet igazi áldás. Segíthet a megbékélésben és abban, hogy meghallgassuk a másik oldalt, amellyel talán nem értünk egyet. Végül, de nem utolsósorban ma, amikor mindenki fekete-fehér válaszokat akar hallani, az evangélikus teológia felkínálja a lehetőséget egy sokkal árnyaltabb kép kialakítására, és megmutatja: attól még, hogy valami ellentmondásos, működhet egymás mellett is: például a törvény és az evangélium vagy az, hogy egyszerre bűnösök és megigazultak is vagyunk. Az árnyalt gondolkodás pedig segíthet elkerülni azokat a fekete-fehér válaszokat, amelyek napjainkban olyan sok problémát okoznak.

■ KOVÁCS BARBARA

Az interjú július 8-án jelent meg a *Kötőszó* evangélikus közéleti blogon.

Középület Jézus korából

FOTÓ: EMANUEL DUNAND / AFP

Jézus korabeli impozáns középületet tártak fel a siratófal szomszédságában izraeli régészek – jelentette a *The Jerusalem Post* című angol nyelvű izraeli újság hírportálja.

A valószínűleg Kr. u. 20-30 körül emelt hatalmas épületben két óriási terem volt, ahol a régészek szerint a városi tanács tarthatta gyűléseit, és a városba érkező előkelő vendégeket fogadhatták, mielőtt beléptek a Templomhegyre. A két helyiség között pazar szökőkút működött, amelynek vize a falba épített magas korinthoszi oszlopokból folyt.

„Kétségtelenül a második szentély korának – a Kr. e. 6. század végétől Kr. u. 70-ig – valaha feltárt egyik legpompásabb középülete volt a jeruzsálemi Templomhegy falain kívül – nyilatkozta a feltárás egyik vezetője, Slomit Weksler-Bdolach. – Még 70 előtt jelentősen átalakították a tereket, kettő helyett három részre osztották az épületet, és az egyik helyiségbe egy lépcsős medencét építettek, amelyet rituális fürdőként, mikveként használtak.” A zsidó zarándokok csak a rituális merítkezés után léphettek be a Templomhegyre, amelynek környékén számos mikvét tártak már fel a régészek.

A palota egy részét már Charles Warren brit régész megtalálta a 19. században végzett ásatásai során, de az utóbbi években teljesen feltárták az egykori középületet, és várhatóan a következő hetekben megnyitják a nyilvánosság előtt.

Forrás: MTI

Mások – mások?

Amikor ez az újság hozzátok kerül, már túl leszünk az idei Bárka-táboron. Legalábbis azon, amire úgy készülődnek a gyerekeim.

Valamikor régen csak fél füllel hallottam erről a mozgalmról, aztán néhányszor különös, mellbevágó előadásokat láttam a bárkás fiataloktól Jézus szenvedéstörténetéről. Nem a tökéletes rende-

értetlennek tűnő, különös, olykor szinte taszító.

Sokat gondolkodtam akkor ezen. Vajon milyen lehetett az Isten tökéletes országából érkező, isteni hatalommal és bölcsességgel közénk jött Jézusnak a mi kis világunk? Nos, azt hiszem, körülbelül ilyen. Ilyen setesuta, nehézkes, értetlennek tűnő, különös, olykor szinte taszító.

bosszantják vagy lelkesítik őket dolgok, vágnak rá, hogy szeressék őket, kíváncsiak a világra. De jóval kevesebb lehetőség adatik meg nekik. Így az a nyári hét, amikor eljutnak egy-egy bárkás táborba, igazi kincs nekik. És persze egy kis pihenés, fellélegzés a családjuknak, amely ilyenkor tehermentesítve van néhány napra a véget sosem érő szolgálat alól, amely akkor is munka és feladat, ha elfogadó szeretettel teszik.

A segítő fiatalok ilyenkor sok-sok biztonságos kalandot terveznek és szerveznek sérült társaik számára. Kirándulást és csúszdázást, strandolást és motoros fűnyírást, focizást, fagyizást és szülinapozást, „Ki mit tud?”-ot és táncos bulit. Ugye milyen furcsa, hogy ezek ilyen extrák mások számára? Bizony jó erről nem elfeledkezni. Nem kell Supermannek lenni ahhoz, hogy nagy-nagy örömet ajándékozzon az ember a bárkás fiataloknak. Lehet, hogy egy napon majd ti is elmehtek segítőként hasonló jó élményekhez juttatni a kortársaitokat.

Természetesen Istenről is beszélgetnek, énekelnek, imádkoznak. Erre minden embernek pontosan ugyanannyira szüksége van, akár ép testben él, akár ilyen gyengében. És persze segítséget kapnak a napi rutinokban is, ami számukra szintén nem olyan könnyű. Többeket közülük fürdetni, etetni, mosdóra kísérni kell. Minden érintésben ott lehet az elfogadás és a szeretet. Mert higgyétek el, ha az ember tehetetlen, megtapasztalja, hogy azt sem könnyű mindig elfogadni, ha segítségre szorulunk. (Akinek már volt eltörve keze, lába, vagy műtötték, pontosan érteni fogja, miről beszélek.)

Az a legjobb ezekben a közösségekben, hogy mindenki sokat kap ezekből a találkozásból. A gyerekeim – egyik a másik után – úgy szoktak oda, hogy akár más programot is lemondanak, csak a Bárka-táborba eljussanak. Év közben is próbálják tartani a kapcsolatot egymással a segítő és a bárkások, tervezgetnek, ötletelnek, és rendkívül kreatívak. A táborukban pedig éppen olyan vidámság van, mint általában a táborokban szokásos.

Gyakran eszembe jut, hogy az első keresztényekről azt mondták: kicsit fur-

zés vagy a lélegzetelállító színészi játék miatt voltak ezek az alkalmak megdöbentőek, hanem mert minden szerepet értelmileg sérült és/vagy testi fogyatékkal élő fiatalok játszottak.

Sokan kerekesszékekben, mások két bottal közlekedve. Néhányuk beszédét nehezen értettük. Volt, aki nem tudta befolyásolni a testi funkcióit, nyála folyt, vagy éppen pelenkát hordott. Valahogy nagyon törekennyé és emberivé vált ezzel az egész történet. A körülöttem állók szájából elhangzott egy-két értetlen megjegyzés, ami bevallom, bennem is ott motoszkált. Miért ők játszószék el? Miért nem a legjóképűbb fiú Jézus? Miért nem egy tökéletesen ép és egészséges csapat eleveníti fel bennünk a nagyhét eseményeit? Hiszen ezek a fiatalok furcsák. Egyik-másik setesuta, nehézkes,

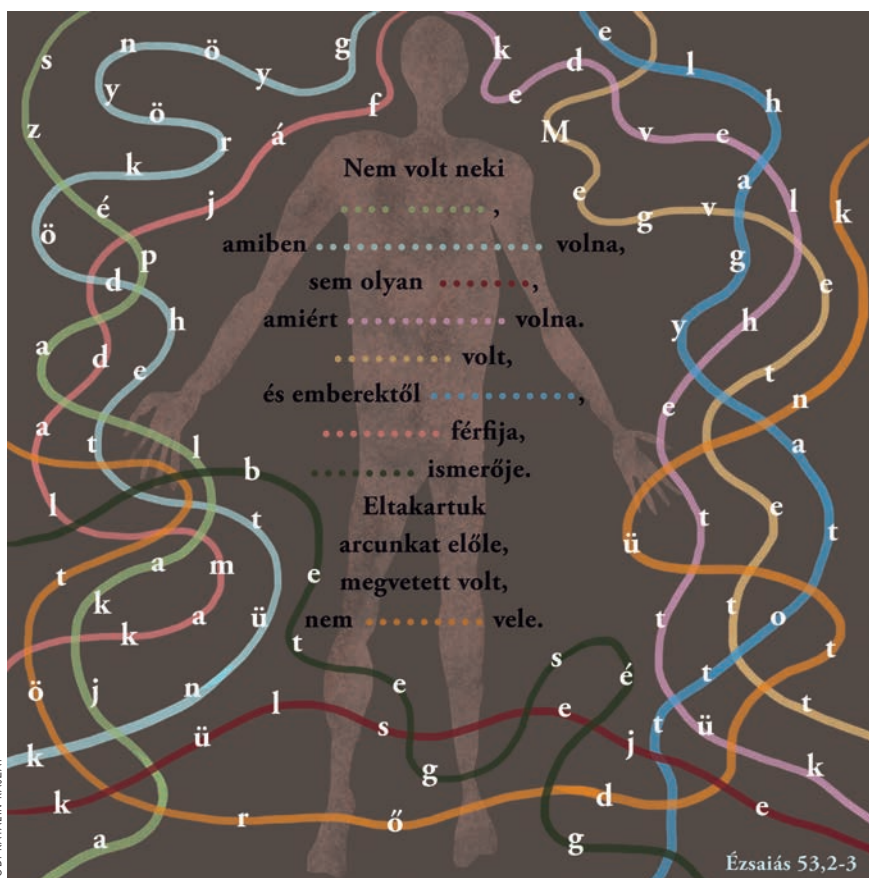
Megrázó élmény volt erre rádöbbenni. Egész mást jelentett hirtelen a karácsony is. Lehullott róla az összes csilivili fény és kellemes illat. Szűkös és szerény volt az az első szenteste, sőt kicsit szárnalmas is.

Teltek az évek, messziről követtük a mozgalmat életét. A gyerekeim közül egy aztán elkerült a Bárka-táborba segítőnek. És teljesen beleszeretett ebbe a kis csapatba. Az év nagy részében ezek a fiatalok rendkívül korlátozott lehetőségekkel élnek. Nagyon kiszolgáltatottak, hiszen még önmagukat ellátni sem képesek. Szinte mindenhez segítségre, támogatásra van szükségük. Segédeszközökkel tudnak mozogni, időnként megértetni sem könnyű magukat. Nagyon törekennyé testbe zárva azonban éppen úgy lelkük van, mint bárki másnak. Ugyanúgy szeretnek ünnepelni,

csák, kicsit érthetetlenek, de „nézzétek, hogy szeretik egymást”. Aztán ahányszor valaki felfedezte újra az ellaposodott vallásosság közepette Isten szeretetét, és azt tovább is adta, mindig akkor volt megújulás, ébredés, nagy öröm a hitben. Azt hiszem, ma sem lehet ez másként.

Amikor szeretünk, közel van hozzánk Isten. Amikor szeretetet kapunk, közel érezzük magunkhoz az Urat. Hogy valaki másmilyen, másak a körülményei, esetleg a teste eltérően fejlődött, vagy sérülés érte, és már nem működik tökéletesen, az nem lehet akadálya a szeretetnek. Tanulnunk kell egymás felé fordulni. Okosan segíteni, figyelmesen élni. Nem meglepő, ha magától nem tudja az ember. Minden fontos dolgot tanulunk kell ahhoz, hogy menjen. Miért pont a szeretetet várjuk ösztönből és erőfeszítés nélkül?

Biztatlak benneteket, hogy ne tartatok azoktól, akik másképp mozognak vagy beszélnek, mint ti. Belül meglehetősen hasonlítunk. Istenre és egymásra van szükségünk a kiteljesedéshez. ■

Ézsaiás próféta különös dolgokat mond Jézusról. Megrendítő szavai után talán másképp nézünk sérült embertársainkra is. Írd a színes pontokra az azonos színű vonalakon talált szavakat, így eljuthatsz az aranymondáshoz

Néhány tanács kezdő segítőknek. A másképp kinéző embernek sose a furcsaságát bámuld, hanem nézz a szemébe. • Ha úgy látod, segíteni tudnál valakinek, szólítsd meg bátran, udvariasan, és kérdezd meg, mire van szüksége. • Vakot, gyengéltőt ne kapj el váratlanul, mindig jelezz neki szóban, mielőtt hozzáérnél. Ha valahová elvezetted, mondd el, hol van, és egy biztonságos,

számára ismert helyen engedd csak útjára. • A kerekesszékek közlekedők általában elboldogulnak. Ha úgy látod, jól jönne a segítség, kérdezz! Ajánld fel a segítséged egy emelkedőnél vagy járdaszegélynél. Illetve ha az épületben zárva van a mozgássérült-feljáró ajtaja (ami sajnos gyakori), kedves gesztus elkérni a kulcsot. • Siketek, hallókészülékkel élők számára nagy segítség,

ha úgy beszélsz hozzájuk, hogy láthatják a szájadat. Figyelj erre! • Ha valaki különösen mozog, nehezen beszél, még nem biztos, hogy az értelme sérült. Ne bámuld meg, fegyelmezd magad, és nézz rá tisztelettel. Valószínűleg nagy erőfeszítéseket tesz, hogy elboldoguljon a mindennapi életben. • Ha nem érted, mit mond a másik, kérd meg, hogy ismétlje el vagy írja le. Lehet, hogy segítséget kér. • Közösségi közlekedési eszközön különösen figyelj a veled együtt utazó sérült emberekre. Ha nehezen mozgó embert látsz, add át neki is az ülőhelyed, úgy, ahogyan az időseknek, kismamáknak tennéd. • Egy látássérült nem biztos, hogy tudja, melyik megálló következik, ha közben egy-egy piros lámpánál is megállt a busz. Ha nincs hangosbemondó, nyugodtan mondd ki az állomások nevét jól érthetően. • Soha ne vezess félre gyengébbet, nem látót vagy sérültet! Ha viccesnek is tűnik, ez rendkívül gonosz dolog. Ha jobban végiggondolod, magad is szégyellnéd. Akkor se tedd, ha valamelyik osztálytársad poénnak találja ezt. Kiszolgáltatott emberrel így tréfálni nem menő!

<p>TRADICIONÁLIS HARANGOK ÖNTÉSE GOMBOS MIKLÓS ÉS FIA, FERENC</p> <p>www.harangontes.hu</p>		<p>Cím: 2162 Órbottyán Rákóczi u. 134. Pf. 10.</p> <p>Mobil: +36 30 9489575 +36 30 7288161 Tel.: 06 28 360 170</p> <p>E-mail: gombosmi@harangontes.hu info@harangontode.hu</p>
--	---	--

Nyeremény: szárszói hétvége. Szeretettel gratulálunk Eiler János paksi olvasónknak, aki nyereménysorsolásunk győzteseként másodmagával egy hétvégét tölthet el a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. Azon előfizetőink között sorsoltunk, akiknek 2021. vízkereszt napján érvényes Evangélikus Élet-előfizetésük volt.

Az Evangélikus Élet szerkesztősége

Apróhirdetés. Szabadidő eltöltéséhez, esetleg utazáshoz diplomás hölgy főleg hűmán érdeklődésű, hatvanas úrral szeretne megismerkedni. Telefon: (06) 1/332-6622; e-mail: taris1159@gmail.com.

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

**KOSSUTH
RÁDIÓ**

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

„Itt állok, másként nem tehetek”

Megjelent a Credo evangélikus folyóirat legfrissebb lapszáma

1521 az evangélikusoknak nem csak a történelemórán magyarázott évszámot jelenti; ebben az évben a wormszi birodalmi gyűlésen hangzott el Luther hitvallása. Az „itt állok, másként nem tehetek” az egyik leghíresebb neki tulajdonított idézet, amelyet azonban akkor és ott nem mondott a reformátor. Akkor mégis mi történt 1521-ben? A birodalmi gyűlés öt századik évfordulóját ünnepeelve rendhagyó tematikus számot nyújtunk át az olvasónak, sajátos keresztmetszetét adva ennek az évnek szerzőink segítségével.

Nem csak Luther, Melancthon, Bölcs Frigyes és V. Károly bukkan fel a lapokon; megismerhetjük a Föld első körüljáróját, a végsőkig kitartó nándorfehérvári őrség hősiességét, a korabeli festészet és irodalom néhány remekművét.

E lapszámunk szerzői: Arató Anna, Bácskai Károly, Bánki Éva, Csepregi Zoltán, Csermelyi József, Draskóczy Eszter, Ecsedi Zsuzsa, Isó M. Emese, Márton László, Orosz István, Orsós Julianna, Pálosfalvi Tamás, Petrőczy Éva, Rákóczi István, Reuss András, Tóth Áron, Zászkaliczky Márton.

A nyomtatott lap előfizethető a Luther Kiadó webáruházában vagy a kiado@lutheran.hu e-mail-címen. A folyóirat digitális formában is megvásárolható a bolt.lutheran.hu oldalon.

■ I. M. E.

Szarajevói főmufti Sopronban és Pannonhalmán

A muzulmán vallási vezető és kísérete a Habsburg Ottó Alapítvány meghívására érkezett Magyarországra, ahol július 4-én részt vett az egykori magyar trónörökös halálának tizedik évfordulója alkalmából a pannonhalmi bencés főapátságban tartott emlékmisén, majd beszédet mondott az ábrahámi vallások jelenlegi helyzetét, együttműködési lehetőségeit elemző konferencián. A meghívás ötletét az adta, hogy Habsburg Ottó tíz évvel ezelőtti temetése volt az utolsó alkalom, amikor az Osztrák-Magyar Monarchiában őshonosnak tekinthető vallások képviselői együtt rótták le kegyeletüket a ravatalnál.

Mint tudjuk, Bosznia-Hercegovina az 1878-as berlini kongresszus után vált a Monarchia, a hazánkat is magába foglaló államalakulat részévé.

amelynek a kulcsa a muzulmán közösség elismerése, egy olyan helyzet kialakítása volt, amely garantálta a közösség vezetőjének legitimitását és tárgyalóképes-

it, világos különbséget téve a békés szerb népesség és a radikális csetnikek között. Manapság is jelentős szerepe van abban, hogy megfékezze a radikális iszlám terjedését, megakadályozza olyan hamis próféták beszivárgását a közösségébe, akik – az elmúlt évtizedekben elszenvedett megpróbáltatásokra hivatkozva – a vallásközi párbeszéd helyett egy militánsabb álláspontot akarnak elfogadottá tenni.

Feleségem az elmúlt években több alkalommal is dolgozott Bosznia-Hercegovinában, egy ízben az egész család elkísérte. Gyerekeink számára persze különösen érdekes volt a muzulmán közeg, ráadásul ott-tartózkodásunk épp a ramadán, a nagy böjt végére esett, ami által számos látványos és persze a keresztény kultúrkörből érkező felnőtt látogató számára is szokatlan szertartás, esemény részeseivé váltunk.

A főmuftit és kíséretét is feleségemmel együtt fogadtuk a bécsi repülőtéren, és mivel igyekeztem a rendelkezésre álló alig másfél nap alatt minél teljesebb képet adni a hazai vallási életéről, kézenfekvő volt, hogy Pannonhalmára menet megismeressem muzulmán vendégeinkkel soproni templomunkat és informatív múzeumunkat. A vendégek – velünk együtt – hálások voltak Pelikán András igazgató lelkész és Krisch András történész, presbiter kalauzolásáért, amely számos tanulsággal szolgált evangélikus közösségünk évszázados történetét illetően.

Beszélgéseink és a pannonhalmi konferencia során is világossá vált, mennyire fontos az, hogy a bevándorlás nyomán a szélsőséges megnyilvánulásokról, véres terrorcselekményekről szóló nyugat-európai hírek hallatán ne alakuljon ki egyfajta általánosító, előítéletes csólátás a muzulmán közösséggel kapcsolatban.

Érdemes odafigyelni azokra az erőkre, amelyek a párbeszédet igyekeznek előmozdítani, hiszen – miként az 1878-ban történeteket követően – a Nyugat-Balkán manapság sokat emlegetett európai integrációja is a hatékony együttműködést teszi szükségessé, amelynek előfeltétele a vallási béke.

■ PRÖHLE GERGELY

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Bosznia vallási sokszínűsége évszázadok alatt alakult ki, hiszen az eredetileg szláv őslakosság a török hódoltság idején vált többségében muzulmánna, ugyanakkor a 15. század végén Spanyolországból elűzött szefárd zsidók közül is sokan itt találtak új hazára, és az ortodox és római katolikus közösségek is viszonylagos békében élhettek együtt ezen a jelenlegi déli határainktól alig két-háromszáz kilométerre fekvő területen.

I. Ferenc József császár és király számára Bosznia-Hercegovina integrációja fontos államigazgatási feladatot jelentett,

ségét a világi hatalom felé. Így jött létre a főmufti pozíciója, aki ezzel mindmáig a Balkán s ezáltal egész Európa legtekintélyesebb muzulmán vallási vezetője – legalábbis ami a történeti, vagyis a nem az elmúlt évtizedekben bevándorolt muszlimokat illeti.

Huszejn Kavazovics 2012 óta tölti be a tisztséget, előtte az 1990–1995-ös délszláv háborúban sokat szenvedett tuzlai közösséget vezette. Ő volt az, aki az 1995-ös, nyolcezer-hétszáz muzulmán életét követelő srebrenicai vérengzés után önmérsékletre hívta fel hitsorsosa-

Váljunk hitvalló és másokért élő egyházzá!

Fabiny Tamás és Fábri György az egyház és autonómia kérdéséről

FOTÓ: EVANGÉLIKUS.HU

FOTÓ: MISS TAMÁS

Az egyháznak szükséges megtalálnia azt a nyelvet és lelkeséget, amely – a próféta szerepet is felvállalva – a jézusi utat képviseli a pluralista világban. Az egyház autonómiájának és a vallás szabadságának mai kihívásairól szolt a TudásPresszó ötrészes előadás-sorozatának június 30-i alkalmá. A témát előbb dr. Fábri György egyetemi docens, az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője, a program szervezője vezette fel, majd előadására dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke reflektált.

„Miképpen tudják a felekezetek a hosszú ideje meglevő különállásukat kifejezni? Maradhat-e érintetlen akár a politika világától is a keresztény egyház?” – tette fel nyitókérdéseit Fábri György. Az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője bevezető előadásában felvázolta azt a történeti ívet, hogy a kereszténység Nagy Konstantin idején miként vált a hatalommal összefonódó államegyházzá, és hogy a reformációt követően a különböző felekezeteknek miként kellett megtalálniuk a maguk autonóm státuszait.

A szekularizáció koráról a TudásPresszó szervezője megjegyezte, hogy ekkor a felekezetek „korábbi formális és informális hatalmi befolyásolási lehetőségüket elveszítették”. Az előadó a 20. század első

feléről elmondta, hogy a felekezetek „az egyházat radikálisan elnyomó vagy korrumpáló politikai rendszerek uralma alá kerültek”, teológiai, morális tanításuk és társadalmi szabadságüzenetük egybeért.

Az egyház a pluralizmus kihívásai között. Fábri György szerint a demokratikus korban az a kérdés merül fel, hogy miként tud az egyház a plurális társadalomban a saját univerzális üzenetével jelen lenni, és miként képes azt úgy megfogalmazni, hogy ne váljon valamelyik társadalmi, ideológiai, kulturális vagy politikai érdekcsoport kiszolgálójává. Az előadó – a kultúrprotestantizmus kritikájaként – úgy fogalmazott: „...a vélemények és életvezetések sokféleségét el lehet fo-

gadni, azonban van néhány kérdés, amiben a felekezeteknek egyértelműen és világosan kell állást foglalni. Ilyenek az életvédelem, a bűnösség, a kiszolgáltatottak melletti kiállás. Ezeknek a parancsolatoknak a követése nem tehető viszonylagossá.”

A kerületi felügyelő arról is szolt, hogy ma, amikor az identitáskérdések uralkodóvá válnak, önös pártpolitikai érdekektől vezérelve egyik politikai oldal sem hagyja kibújni a felekezeteket az állásfoglalások alól. Ennek politikai eszközei a pénzügyi támogatás általi elköteleződésre tett kísérlet vagy a szociális tanítások átpolitizált és gyakran erősen torzított interpretációja. „Mindkettő teológiai erőltetettségekhez vezet, és nagyon komoly árat kell érte fizetni” – figyelmeztetett Fábri György.

Váljunk hitvalló egyházzá! A kereszténység még nem találta meg azt a saját önkifejezési formát, amelynek révén képes lehet arra, hogy a politikai demokrácia keretei között lássa el próféta felada-

tát – véli Fabri György. A prófétaság azt jelenti, hogy társadalmi kérdésekben is állást kell foglalni, felvállalva azt is, hogy lesznek, akik nem értenek egyet a megnyilatkozással. Az egyetemi docens hangsúlyozta: „...az autonómiát a felekezetek esetében az biztosíthatja, ha képesek a teológiai tartalmat újra és újra átélve és átgondolva a maga valóságában egymás számára is bemutatni és hitvallóan megfogalmazni.”

A vallásszabadság kérdéséről Fabri György elmondta, hogy míg a Közel-Keleten, Kínában, Észak-Koreában és számos más országban a keresztényeket hitük miatt üldözik, addig a nyugati társadalmakban ilyen jellegű keresztényüldözésről nem beszélhetünk. Utóbbiak felelőssége, hogy felszólalnak-e a vallásüldözés ellen. „A nyugati világban vallásunkban szabadnak lenni annyit tesz, hogy kommunikációs és pénzügyi kényszerek nélkül valljuk meg a hitünket” – állapította meg az előadó.

Népszerű és népszerűtlen prófétálás.

A TudásPresszó szervezőjének előadására reflektálva Fabiny Tamás a prófétai szolgálattal kapcsolatban Ézsaiás, Jeremiás és Ezékiel próféta személyét emelte ki. Ők különböző történelmi korokban éltek, eltérő viszonyban voltak a politikai hatalommal, „mégis kötelességüknek érezték, hogy Isten akaratát szólaltassák meg, akár népszerű, akár népszerűtlen”, amit mondanak. Az evangélikus elnök-püspök

az apostoli tradícióra utalva Péter tanúságtételét emelte ki: „Istennek kell inkább engedelmessékednünk, mint az embereknek.” (ApCsel 5,29b) Ez a hitvallás többek között Assisi Ferenc, Luther Márton, Dietrich Bonhoeffer és Ordass Lajos esetében is hangsúlyos, követendő úttá vált.

Jézus főpapi imádságát (Jn 17,15) idézve Fabiny Tamás úgy fogalmazott: a keresztény embereknek vállalniuk kell a világot annak örömeivel és gondjaival együtt. Helyüket ott kell megtalálniuk, ahol Jézus is megtalálta: nem a centrumban, hanem a periférián.

Ragaszkodjunk a jézusi úthoz! Luther Márton szembeállította a dicsőség teológiáját a kereszt teológiájával – emlékeztetett Fabiny Tamás. Előbbi a napfényes oldalon van, a hatalomhoz dörgölőzik, előjogokat kap, ha „jót tesz”. A kereszt egyháza ezzel szemben a jézusi utat vállalja: „...kisebbségben, az árnyékos oldalon tud maradni, a golgotái, szenvedő Jézust követi.”

A 20. és 21. század kérdéseiről szólva a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke elmondta, hogy a barna és a vörös diktatúra idején kiélezett volt a helyzet, és így világosabban látszott, hogy mi a jó, és mi a rossz. Korunk egyik nehézsége, hogy a „frontvonalak nem annyira egyértelműek”. Fabiny Tamás kiemelte, hogy az egyháznak észre kell vennie azokat, akik politikai, társadalmi elnyomást szenvednek. Nem az a kérdés, hogy jó

vagy rossz viszonyt ápol-e valaki a hatalommal, hanem az, hogy a jézusi utat képviselve fel mer-e szólalni, és ki mer-e állni az elesettek, hátrányt szenvedők mellett.

Magába zárkózó, trendi vagy másokért élő egyház.

A fundamentalista, konzervatív módon gondolkodó és a trendi, korzellelemnek megfelelni vágyó egyház egy töről fakad – állapította meg Fabiny Tamás. Mindkettő önmagával foglalkozik, a saját fontosságát, különlegességét akarja bemutatni. A fő kérdés az, tudunk-e a másokért élő egyház tagja lenni.

„A keresztény ember szabad ura mindennek, és nincs alávetve senkinek. A keresztény ember készséges szolgája mindennek, és alá van vetve mindenkinek” – idézte az elnök-püspök Luther Mártonnak *A keresztény ember szabadsága* című, 1520-ban megjelent művét. Fabiny Tamás rámutatott, hogy Lutherrel együtt nekünk is tudnunk kell, hogyan tudunk jézusi értelemben szabadok lenni a saját korunkban, de azt is tudatosítanunk kell, hogy amikor a szeretet gyakorlásáról van szó, és a jézusi lábmosás vagy az irgalmas samaritánus példázatának megélésére van szükség, akkor szolgál is vagyunk.

■ – GALAMBOS –

A TudásPresszó sorozat *Az egyház autonómiája és a vallás szabadsága* című alkalmának videófelvétele megtekinthető a TudásPresszó ScienceCafe YouTube-csatornán.

KRISZTUS MEGMOSJA A TANÍTÁNYOK LÁBÁT (1210 KÖRÜL; SZENT MÁRK-SZÉKÉSEGYHÁZ, VELENCE)

FOTO: ÖKUMENIKUS SEGÉLYSZERVEZET

Esély lehet a vakáció a felzárkózásra is

Júliustól az Ökumenikus Segélyszervezet számos nyári tábort szervez országsszerte több helyszínen, kikapcsolódást és igazi nyaralást kínálva a gyerekeknek. A napközis és bentlakásos formában megszervezett táborokban összesen mintegy ezer nehéz sorsú gyermek nyaralhat.

A Somogy megyei Kastélyosdombón, a segélyszervezet Esélytáborában robotika, zene, népművészet-néptánc, illetve fenntarthatóság tematikájú bentlakásos táborokat, több intézményben

pedig napközis élmény- és fejlesztőteket szerveznek a munkatársak.

Az Ökumenikus Segélyszervezet célja, hogy esélyt adjon a rászoruló gyermekeknek a járvány alatt tovább halmozódó hátrányaik ledolgozására és a gyermekkor soha vissza nem térő pillanatainak megtapasztalására, hogy élményekkel feltöltődve és egyenlő esélyekkel kezdhesék az iskolát szeptemberben.

Forrás: Segelyszervezet.hu

Merjünk gyermekek lenni

Közös asztal országos cigánytábor

Találkozni, együtt lenni, egymástól tanulni jó, és ha mindez az Úr nevében történik, még áldásos is. Ideális környezetben tartották meg július 4-7. között az idei Közös asztal tábort. A történelmi hangulatú sárszentlőrinci evangélikus templom hús, ódon falai között zajlottak a lelki programok, a Zsivora György Népfőiskolai Alapítvány házának udvarán az étkezések, és a faluhoz csatolt híres-neves Uzdón – ahonnan Petőfi Sándorral és Sass Erzsikével indult a négyökrös szekér –, egy csodás parkban álló ifjúsági szálláson a kulturális programok.

A tábor témáját és címét ezúttal a *Máté evangéliumának* 18. fejezetében feljegyzett jézusi szó adta: „...mint a gyermekek...” A gyermek csoda, de a maguktól, a maguk nagyságától megszédült felnőtteknek eszükbe nem jutna, hogy a gyermektől tanuljanak, a gyermek példává válhat számukra – a „normális” felállás szerint a felnőttek foglalkoznak a gyerekekkel, ők tanítják, nevelik őket. De Jézusnál gyakran megváltoznak a szerepek, pozíciók, sorrendek: Istenből ember, utolsóból első, úrból szolgál; aki megalázza magát, felmagasztaltatik, a leggyalázatosabb keresztalál a legnagyobb győzelem; stb.

Az elhangzott hét igemagyarázat során lépésről lépésre Jézus bölcsessége, igaza és segíteni akarása bontakozott ki a résztvevők előtt. Aki kész volt meghallani, megérteni és megtartani a gyerekekről, gyermekségről szóló üzenetet, eljuthatott a magasra törő, előnyöket, kiváltságokat kereső, versengő felnőtt-

ti önmagától a megelégedett, Istent és Jézust dicsérni tudó gyermeki önmagáig (Mt 21,16).

A sok énekkel és megrázó bizonygatással gazdagított napok kimagasló alkalmak voltak a falu főterén a fák és Isten áldó kezei alatt megtartott evangelizációk, amelyeken a táborlakókon kívül részt vettek falubéli érdeklődők is.

Délutánonként két személyes hangú előadásért lehettek hálásak a résztvevők: a *Gyermekeimtől tanultam* című az ötgyermekes Füller Tímea a saját írásaiból idézve tette hitelessé, életszerűvé és irodalmivá mondandóját, míg Sztrókey Edit, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanára a *Diákjaimtól tanultam* című előadásában vetített képek segítségével nyitogatta a hallgatóság szemét, fülét, szívét.

Borjádón – ahova anno a négyökrös szekér érkezett – egy Petőfi-kiállítás és egy sörétygár nyerte el a résztvevők

A SZERZŐ FELVÉTELE

tetszését. Az estétet cigány témájú dokumentumfilmek, szalonasütés, cigány és magyar néptáncbemutatók, valamint éjszakába nyúló beszélgetések tették emlékeztetővé.

Utolsó este jó volt hallani egy húszéves fiatalember vallomását: „Nagyon jó ez a tábor” – ami természetesen akkor érte el a célját, ha minden szépsége, érdekessége mellett a tábor alatt vagy azóta, Jézusnak engedelmessé, legalább egy ember el mert indulni a gyermekké válás útján...

■ BAKAY PÉTER

Evangelikus segítség Tótkomlósról

Önkéntesek vitték az adományokat Csehországba a vihar után

Többféle módon is segítséget nyújtott a Tótkomlósi Evangelikus Egyházközség a június végi csehországi szélvihar károsultjainak. A gyülekezet ifjúságából összeállt tízfős önkéntes csapat – Szpisák Attila lelkész vezetésével – közel kétfélmillió forint értékű adománnyal érkezett Csehországba, és a fiatalok maguk is részt vállaltak a kárenyhítésben.

Jégesővel kísért tornádó pusztított a dél-morvaországi régióban, a természeti katasztrófa halálos áldozatokat és több száz sebesültet hagyott maga után, hatalmasak az anyagi károk.

„Láttuk a Tótkomlósi Evangelikus Szeretetszolgálattal szoros kapcsolatot ápoló csehországi Sziléziai Diakónia segítségkérését: jelezték, hogy ha bárki bármivel segíteni tud, akkor azt nagyon szívesen veszik. Élelmiszert, önkéntes szolgálatot, pénzbeli adományokat egyaránt kértek. Közben arról is értesültünk, hogy a szintén a katasztrófa sújtotta övezet környékén szolgálatot végző Szlovákiai Evangelikus Diakónia hasonló felhívást tett közzé. A segélykiáltásokat meghallva elindítottuk a gyűjtést” – mondta a kezdeményezésről Szpisák Attila, a tótkomlósi gyülekezet lelkésze.

Az evangelikus közösség megszólította a helyi vállalkozásokat, biztatva őket az adományozásra. A gyülekezet tudatosan végezte a gyűjtést: naponta tartotta a kapcsolatot a kinti diakóniai szolgálatok munkatársaival, hogy a felajánlótól kimondottan olyan adományokat kérjen, amelyekre a tornádó sújtotta övezet lakóinak szükségük van.

„Viszonylag sok tetőfóliát vittünk, mert arra nagy szükség volt. Egy nagyobb cégtől paplanokat, takarókat, matracokat kaptunk – sorolja Szpisák Attila. – Élelmiszereket, tisztítószereket is kiszállítottunk. Több Békés megyei gyülekezet, ezenkívül a budapesti, a szarvasi és a békéscsabai evangelikus diakóniai szolgálat is társult a gyűjtéshez. Utóbbiak segítségével viszonylag nagy mennyiségű tisztítószert, gyermek- és felnőttpeleknát tudtunk a rászorulóknak eljuttatni. Utóbbi azért volt fontos, mert néhány szociális intézményben is kárt tett a vihar.” A viharokról elmondta: „Vannak olyan házak, amelyeknek a teljes tetőszerkezetét megsemmisítette a tornádó, így a tetőterbe épített lakások is súlyos károkat

szennedtek. Ezeken a helyeken a bútorok nagy részét ki kellett dobni, többeknek ágyalkalmatossága sem volt.”

Az utazást is gondosan megszervezték. A többautónyi tárgyi adomány zavartalan célba juttatásához támogató levelet kaptak a szlovák és a cseh konzul-

nítette fel a részleteket a lelkész. – Egyik önkéntesünk fogalmazta meg, hogy »jó volt a szorgalmas hangyadomb részének lenni.« A komlósi evangelikus önkéntes segítők a billenő platós kisteherautójukkal a törmelékek elszállításában is részt tudtak venni.

Szpisák Attila a vendégszeretetről, a köszönet hangjáról is beszámolt: „Fel-emelő volt megélni, hogy a helyiektől dicséretet kapunk a munkánkért. Az is nagy élmény volt, hogy mennyire örültek nekünk, annak, hogy Magyarországról ér-

FOTÓ: TÓTKOMLÓSI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

tól. „Ennek fontosságát korábbi hasonló önkéntes akcióinknál tanultuk meg. Most semmi fennakadást nem tapasztaltunk a határoknál, mindenki örült, hogy segíteni megyünk” – számolt be az örömteli fejleményekről a lelképásztor.

A tótkomlósi önkéntes csapatához a Szlovákiai Evangelikus Diakónia egyik munkatársa társult, az ő segítségével tudták eljuttatni konkrét címekre a tárgyi adományokat. Ezek célba juttatásán túl a tótkomlósi gyülekezetből érkezettek maguk is bekapcsolódtak a romeltakarításba.

„Az ifiseink könnyen kaphatók ilyen fajta segítségre is. Tíz fővel mentünk, kis csapat voltunk, de öröm volt együtt dolgozni. Reggel nyolctól este hatig segítettünk, megfeszített munka folyt – eleve-

keztünk. A helyiek nagyon figyeltek ránk, rendszeresen hoztak nekünk innivalót, ebédet kaptunk.”

Az önzetlenség nem ismer határokat. Ezt bizonyítja nemcsak a tótkomlósi helytállás, hanem az is, ami a tízfős csoporttal utazás közben történt: fordított irányból maguk is megtapasztalhatták az önzetlen segítséget. Az önkéntes adományozók ugyanis útközben a szlovákiai Skalica – magyar nevén Szakolca – város evangelikus szálláshelyét keresték fel. „Amikor pedig a fizetésre került a sor, a helyi lelkész és a felügyelő csak annyit mondott: »Ne vicceljünk! Az, hogy ti eljöttetek, hogy segítetek, óriási dolog! Az a minimum, hogy ellátunk titeket étellel és szállással!«”

■ G. Á.

Falatnyi könyvbemutató a Balaton partján

A kánikula ellenére telt ház előtt mutatták be július 13-án Kőszeghné Raczkó Zsuzsanna Napi falatok – Gondolatok 2020-ból című kötetét Balatonbogláron, a Fischer-házban. A város dísztermében a helyi evangélikus lelkész szerzővel – aki nem mellesleg a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese is –, valamint Mészáros Miklós polgármesterrel Boda Zsuzsa, a Luther Kiadó munkatársa beszélgetett. Az egybegyűltek Völgyessy Szomor Fanni énekesnő zenei szolgálatában is gyönyörködhetnek.

FOTÓ: MÁRCZ SÁNDI

Bár a kötet még március közepén kijött a nyomdából, a járvány miatt csak négy hónappal később kerülhetett sor a bemutatójára. A helyszín sem véletlen: az esperes-lelkész szerző a pandémia első hullámában hónapokon keresztül minden hétköznap egy rövid, fotóval illusztrált meditatív történetet tett közzé a boglári gyülekezet Facebook-oldalán. Egyre többen olvasták ezeket a „napi falatokat” – köztük a város polgármestere is, aki a városvezetés illetékeseivel egyeztetve úgy döntött: a város nemcsak anyagilag támogatja az írók könyvben való megjelenését, de 2021-ben ez lesz Balatonboglár egyik reprezentatív ajándéka is.

A könyvbemutató a szerző például olyan „szakmai titkokról” is fellelő a fátylat a résztvevők előtt, hogy mi alapján választja ki írásainak alaptémáit, miért nem tartja tekintélyrombolónak, ha széles körben is bevallja emberi gyengeségeit, vagy hogy milyen szempontok alapján tervezték meg a kötet borítóját.

A könyvbemutatóról készült videófelvétel megtekinthető egyházunk központi honlapján, az Evangelikus.hu-n.

EvÉlet-infó

Evangelikusok oázisa a Bánkító fesztiválon

Meselabirintussal, zárandokúttal, beszélgetésekkel, koncertekkel várta a fesztiválózókat az evangélikus udvar július 8–10. között Nógrád megyében, a Bánkító fesztiválon. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Gyülekezeti és Missziói Osztálya első alkalommal vett részt a közkedvelt rendezvényen.

„A szándékunk hasonló volt, mint a Művészetek Völgyében: oázist kínálni a fesztivál forgatagában. Olyan helyet, ahol meg lehet pihenni, ahol beszélgetésre, elmélyülésre van mód – mondta el Bárdossy Tamás, az evangélikus udvar egyik szervezője. – A fesztiválokra kevésbé jellemző élménnyel, a befelé és fölfelé nézés örömeivel kívántuk a hozzánk látogatókat megajándékozni.”

A gyülekezeti referens a programkínálatból a templomkertben felállított meselabirintust emelte ki: „A hétlábú paripa című mesét dolgoztuk fel. A mese különböző szakaszaiban előkerülő problémákat és szimbólumokat emeltük

ki, és azokhoz fűztünk elgondolkodtató kérdéseket, bibliai párhuzamokat, valamint minden állomáson valamilyen cselekvésre is hívtuk a látogatókat. Olyasmikén lehetett a labirintust járva gondolkodni, mint a félelem, a nehézségek vagy a segítségkérésrel élés.

Öt kilométer hosszú zárandokút is várta a fesztiválózókat. „Bánk csodálatos természeti környezetébe hívtuk a fesztivállátogatókat egy túrára – folytatta Bárdossy Tamás. – Itt is állomásokat helyeztünk el, a feladatok az önmagukba nézésre és feltekintésre is hívták a résztvevőket.” A zárandokút az evangélikus udvarban ért véget. „A túrautat végigjárók zárandokútlevelét

lepecsételtük, és persze beszélgettünk is velük a fizikai és a belső zárandoklatukon felmerült kérdésekről.”

A Bánkító fesztivál szervezőivel együttműködésben ez évben komolyzenei koncerten is részt vehettek a fesztiválózók az evangélikus templomban: Friderikusz Péter és Kertész Endre csellóduóját hallgathatták meg. „A templom kinyitásával, az ott elhangzott komolyzenei programmal nemcsak az volt a célunk, hogy megmutassuk a látogatóknak az evangélikus templomot, hanem az is, hogy felhívjuk a figyelmüket Bánk evangélikus múltjára és jelenére” – választa a gyülekezeti referens.

Arra a kérdésre, hogy milyen fogadtatásra talált a fesztiválózók között az evangélikus egyház jelenléte, Bárdossy Tamás így válaszolt: „Különleges élménnyel is gazdagodhattak egy olyan fesztiválon, ahol ilyenre nagy valószínűséggel nem is számítottak. A látogatók azt mondták: megfogta őket, hogy közvetlenséggel, a beszélgetésre nyitottan és színes programokkal vagyunk egyházként jelen a fesztiválon.”

■ – GALAMBOS –

A király, aki Istenben bízott

„Ezékias átvette a levelet a követek kezéből, és elolvasta. Majd fölment az Úr házába, és kiterítette azt Ezékias az Úr előtt. És így imádkozott Ezékias az Úr előtt: Uram, Izráel Istene, aki a kerúbokon ülsz, egyedül te vagy a föld minden országának Istene, te alkottad a mennyet és a földet! Uram, fordulj hozzám figyelmesen, és hallgass meg! Uram, nyisd ki a szemedet, és láss! Halld meg Szanhérib beszédét, aki ideküldte ezt az embert, hogy gyalázza az élő Istent!” (2Kír 19,14–16).

Ezékias királyról úgy számol be a Királyok könyve, mint aki egész életében Istenben bízó ember volt. Ő az, akinek életét így foglalja össze a krónikáiró: „Bízott az Úrban, Izráel Istenében, és nem volt hozzá hasonló senki Júda királyai között, sem előtt, sem utána. Ragaszkodott az Úrhoz [...], megtartotta parancsolatait, amelyeket az Úr parancsolt Mózesnek.” (2Kír 18,5–7)

Nem rossz ajánlás. Úgy gondolom, hogy ennél szebbet, többet mondani egy emberi életről nem lehet. Bízott az Úrban, ragaszkodott az Úrhoz, megtartotta parancsolatait. Itt most mégis reménytelen helyzetben látjuk. Száználvanezer fős hódító asszír hadsereg állt Jeruzsálem falai előtt, és el akarta pusztítani. Ezékias teljesen kilátástalan helyzetbe jutott, mert emberileg semmi esélye nem volt arra, hogy megvédje Jeruzsálemet. Az ellenség túlerőben volt, sokkal jobban felfegyverzett, adigra már több országot legyőző sereg volt az asszíroké. Ezékias tehát olyan veszedelembé került, amelyre emberileg nem volt megoldás.

Ezékias példája arra mutat, hogy a hívő ember is kerülhet bajba. Nem is kicsibe, nagyba! Bizony az Istenben bízó hívő embernek is akadnak gondjai, problémái, őt sem kerülnek el a nehéz élethelyzetek. Van, hogy egy rossz hír levél, e-mail vagy telefonhívás formájában érkezik. Lehetnek problémák, amelyek egy orvosi lelet formájában jönnek. Lehet egy papír a munkahelyről, amely közli, hogy átszervezés miatt megszűnik az állás.

A rossz hírek az életünk során mindannyiunkhoz elérnek. Mit tehetünk, amikor olyan problémánk támad, amelyet nem tudunk megoldani, amely túlnő rajtunk, és tehetetlenül nézünk szembe vele? Ezékias király éppen azért, mert Istenben bízó ember volt, azt tette, amire még volt lehetősége: az Úr elé vitte imádságban! Fogta a fenyegető levelet, elment vele a templomba, és ott kiterítette Isten előtt. Bízott abban, hogy Isten hozzá fordul, látja a problémáját, meghallja imádságát, és cselekedni fog.

Ezékias nem tudta, mit és hogyan fog majd tenni Isten, de abban bízott, hogy valamit tenni fog. És az jó lesz. Ezékias tuda-

tában volt, hogy az Úr vele van. Ezért ment be az Úr házába, de ezt megelőzően embereit elküldte Ézsaiás prófétához. Azt kérte tőle, ő is könyörögjön Júdáért és Izráelért. Jó és fontos, hogy bemenjünk Isten házába, az ő jelenlétébe, és jó dolog az is, hogy legyen valaki, aki imádkozik velünk és értünk.

Mi volt abban a levélben, amelyet az asszír hadvezér küldött? Röviden mondván megadásra, Jeruzsálem feladására szólította fel Ezékias királyt. Közben gúnyolódva, a királyt és Izráel Istenét gyalázza mondván: Ne áltasd magad, a te Istened sem tud megszabadítani az én kezemből. Szanhérib minden haditettét felsorolta, és elmondta levelében, hogy a többi nép istenei sem tudtak segíteni ellene – miért éppen a zsidók Istene tudna?

Ezékias Istenbe vetett bizalmát kérdőjelezi, próbálja meg ez a levél, a hitét akarja aláásni. Vajon a király ezek után is tud bízni az Úrban? Tud-e ragaszkodni hozzá, amikor úgy tűnik, hogy már vége mindennek?

Szanhérib célzatosan Ezékias legerősebb védelmét támadta meg: az Istenbe vetett hitét. Ám helyett, hogy a király a nyomás alatt megtört volna, Istenhez fordult, és kérte, mutassa meg magát: „...hadd tudja meg a föld minden országa, hogy te vagy, Uram, az egyedüli Isten!” Ezékias hite abban volt erős, és végül bizonyult győztesnek, hogy nem a rátámadó veszedelmet látta nagynak, hanem Urának, Istenének a hatalmát és szeretetét. Azt vallotta, hogy minden e világi hatalomnál nagyobb Isten hatalma.

Márk evangéliuma azzal kezdődik, hogy az első fejezetek bemutatják Jézus csodáit, hatalmát. Azt, hogy Jézus erősebb a betegségeknél, a természet erőinél, a démoni erőknél, még a halál hatalmánál is. Merünk-e mi is úgy imádkozni, azzal a hittel, mint Ezékias, aki imádság közben is tudatosította, hogy ki az ő Ura, s miért van remény-

ségünk a legnagyobb bajok idején is? Merjük-e így Istenre bízni mi is azokat a gondokat, bajokat, veszedelmeket, amelyek éppen most gyötörnek minket?

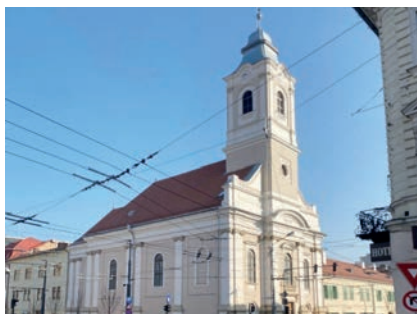
Az a hit, amely erőt adott Ezékiasnak a súlyos próba idején, ma is éltet minket, és élteti Isten népét. Tápláljuk és ápoljuk ezt a hitet, amely megragadja Isten ígéreteit, és várja, hogy szabadulást hozzon, amikor és ahogy jónak látja. Talán néha hosszúnak tűnik a várakozási idő, és az embert lesújtják a csüggesztő körülmények, de ha igazán hisszük, hogy Isten szeret bennünket, és csak a javunkat akarja, akkor nem fog aggasztani a jövő. Úgy bízunk benne, mint a gyermek bízik szerető szüleiben!

■ BALICZA IVÁN

„Uram,
fordulj
hozzám
figyelmesen,
és hallgass
meg! Uram,
nyisd ki
a szemedet,
és láss!”
(2Kír 19,16a–b)

Megújult templom Kolozsváron

Kívül-belül felújították a kincses város szívében található evangélikus templomot. A több mint két évig tartó munkálatok véget értek, így a hívek újra ott tarthatják istentiszteleteiket. A felújításról, a kolozsvári evangélikus gyülekezeti éléről Fehér Attila főtanácsos-esperes, a munka egyházi koordinátora beszélt a Krónika című erdélyi lapnak.

A szeptember végi hálaadó istentiszteletre tervezik az újraszentelést, ekkor veszik ismét birtokba az orgonát és az egész templomot – mondta el Fehér Attila.

A Kolozsvár főterének Kossuth Lajos utcai sarkán álló lutheránus műemlék templom alapkövetésére 1816-ban került sor, és 1829-ben szentelték fel. A mostani felújításkor restaurálták a Walker cég által épített orgonát is, amely szakemberek szerint nemcsak Kolozsvár, hanem Erdély legnagyobb és legjobb pneumatikus hangversenyorgonája lesz.

A főtanácsos-esperes kifejtette: a három épülettömbből álló komplexum B kategóriás műemlék, ide tartozik a templom, illetve két másik épület. Az egyik az egy-

kori iskola, amely most tanácsteremként, gyülekezeti teremként működik, és adminisztrációs irodák kapnak benne helyet, a másikban található az országos levéltár és a Reményik Sándor Galéria.

„Nagyon örvendek annak, hogy az online térben sokan próbálták tartani a kapcsolatot a híveikkel, ennek meglesz a gyümölcse: most, amikor már szabad közösségbe járni, kezd kiderülni, hogy azokat is sikerült az online istentisztelekkel megszólítanunk és bevezetnünk a személyes részvételű gyülekezeti életbe, akik addig nem csatlakoztak hozzánk” – fogalmazott a világvárvány alatti és utáni életre reagálva az esperes.

Forrás: Kronikaonline.ro

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked, hogy ma is megajándékoztál bennünket minden értelmet meghaladó béke-ségeddel és végtelen szeretetteddel. Köszönjük, Urunk, hogy emlékeztettél arra: te mindenkinél jobban ismersz minket, és már a születésünk előtt is gondoskodtál rólunk. Gyermekeidként most egy szívvel és egy akaratral szólunk meg téged.

Istenünk! Könyörgünk egyházunkért, gyülekezeteinkért. Szentlelked által ébressz bennünk élő hitet és reménységet, hogy el ne szakadjunk tőled, az élő vizek forrásától, hanem naponként hozzád térjünk, és bűnbocsánatodból élve lelkesen és odaadóan munkálkodhassunk országod építésén.

Megváltónk, Úr Jézus Krisztus! Kérünk, jöjj velünk, amikor feltámadásod örömhírével indulunk tovább. Ne engedd, hogy megkeményedjen a szívünk a szükségét szenvedők iránt. Ajándékozz meg szelídséggel és türelmeddel, hogy bátoríthassuk a csüggedőket, vigasztalhassuk a betegágyon fekvőket, reményt adhassunk a magánytól szenvedőknek és az öreg-ség terhétől megfáradtagnak.

Jó pásztorunk! Te vezesd a vezetőket, hogy bölcs döntéseket hozhassanak, és egyéni érdekeiket félretéve alázatos szívvel gondoskodhassanak a rájuk bízottakról.

Drága Szentlélek! Mozdítsd elő a világszerte a keresztények közötti egy-séget, hogy az újraindulás idején együtt munkálkodhassunk a világ lelki sebeinek gyógyításán. Ébressz felelősséget minden ember szívében a teremtett világ iránt, hogy többé ne szennyezzék és pusztítsák Földünket, hanem összefogással viseljék gondját az ajándékba kapott gyönyörű bolygónak.

Urunk, hallgass meg bennünket, és áraszd ránk gazdagon kegyelmedet, hogy akaratod szerint éljünk, egykor pedig elnyerhessük az örök üdvösséget szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

**EVANGÉLIKUS
Élet**

**A Magyarországi
Evangélikus Egyház lapja**

Megjelenik kéthetente

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: evangelikusélet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
 • Előfizetés: kiado@lutheran.hu • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
 • Főszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu) • Hírszerkesztő: VITÁLIS JUDIT (judit.vitalis@lutheran.hu)
 • Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
 • Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSÁNNA (matetot@gmail.com) • Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
 • Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu), DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu), BODA ZSUZSA – Népszerű teológia, Evangélikus arcképcsarnok (bodazsuzsalutherkiado@gmail.com) • Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518 • Felelős kiadó: ANTAL BÁLINT, a Luther Kiadó igazgatója (balint.antal@lutheran.hu) • Nyomdai előállítás: *MondAt Kft.* (2600 Vác, Nádas utca 2.) www.mondat.hu; Felelős vezető: NAGY LÁSZLÓ • Árusítja a kiadó. • Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302 (nyomtatott), ISSN 1787-0313 (online)
 • Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft, egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft. Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. • Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. • Címlapfotó: MAGYARI MÁRTON.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP – ZSID 3,12–15

Részestársak

Halmazállapotok. Szakad, aztán kemény, majd szilárd. Valaminek a részesei is vagyunk, és az egész olyan ködösnek tűnik, mint a kémiaóra volt középiskolában.

Ami szilárd, azt felválthatja a túl kemény? Istentől el lehet szakadni? Hát nem vonzott magához a kereszt mindenek? A bűn meg tud keményíteni? Pedig általában úgy gondolunk rá, mint ami puhává tesz. Krisztusnak részesei lehetünk, de csak ha szilárdak vagyunk a bizalomban? Pedig a bizalomnál törekenyebb dolgot nemigen tudok elképzelni.

Szakadós, kemény, szilárd, ködös... Melyik halmazállapot a legstabilabb?

Vándorlét. A *Zsidókhöz írt levél* szerzője a 95. zsolttárt magyarázza címzettjeinek, akik valahol nagyon hasonló helyzetben vannak. Persze a korabeli olvasó rögtön felismerte, hogy a zsolttár és az újszövetségi levél mögött is a pusztában vándorló nép engedetlensége áll. A kilátástalan közösség megfáradása, Isten elleni lázadás. A hitetlenség, a bizalmatlanság, a hűtlenség.

A szentíró ugyanakkor nem akarja összemosni a két eseményt és csupán képiesen értelmezni a pusztában történeteket. A történelem történelem marad, az akkor nem keveredik a mával, de a múltbéli események felidézése lehetőséget ad arra, hogy a zsidókeresztény gyülekezet tanuljon Izrael népének történetéből.

Vigyázatok, az elszakadás, az elfordulás, az Istentől való eltávolodás mindent eltorzít és végletesen megkeményít.

Amíg tart a ma. A levél írója nem fenyegetni akar, hanem azt teszi maga is, amire hívja társait. Erősíti, inti, figyelmezteti őket, mert az elszakadás csábítását csak naponkénti buzdítással lehet elkerülni. Mindnyájunknak ott lehet egy-egy olyan igehirdetés, egy-egy biztató mondat valahol mélyen meggyökerezve, amely segít megállni a nehéz időkben is. Amikor a bizonytalanság és a bizalmatlanság hangjai erősödnek. Mindnyájunknak lehet egy-egy olyan barátja, társa, testvére is, aki megszólít, meghallgat, visszaránt, amikor félresodorna az ár. Aki ott van mellettünk, amikor szükségünk van rá.

Magam is emlékszem egy régen hallott igehirdetésre. A kilencvenes években elterjedt *What would Jesus do? (Mit tenne Jézus?)* mozgalom hatása hazánkban is megmutatkozott, sorra jelentek meg a WWJD feliratú pólók, karkötők, matricák. Négy betű, ál-

,

landóan emlékeztetve viselőjét a helyes orientációra. Ám azon az istentiszteleten az igehirdető másik négy betűt említett: MOST. Ezt írjuk a karkötőnkre. Ezt kell mindig szem előtt tartanunk. Most. Amíg tart a ma.

Testvéreim. A szentíró egy közösségről szól egy közösségnek. A pusztai vándorlás közösségi élmény volt. Ahol egyesek döntése mindenkinek a helyzetét befolyásolta. Ahol az ígéretet is együtt hallották, és ahol tettük következményét is együtt szenvedték. A *Zsidókhöz írt levelet* egy gyülekezet kapta, talán vasárnapi istentiszteleten olvasták fel először prédikációként a hívők között.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ - FOTÓ: JEREMY CAI / UNSPLASH.COM

A szószékekről ma is többes számban halljuk Isten igéjét, saját lelkéseink hangján a szavakat: „mi”, „ti”, „értünk” „kedves testvéreim”. Bár minden egyes igehirdetésből egyénileg is van mit megfontolnunk, mégis, az evangélium alapvetően közösségi jellegű. A prédikálás is az, a bátorítás, a vigasztalás, a jó szó szolgálata.

Fedezzük föl újra, hogy ez közös feladatunk. Senki se szakadjon el. Senki. Egyikünk sem. Részeseivé lettünk Krisztusnak, részestársai vagyunk az Úrnak. Hozzá tartozunk. Egymásra bízott minket. Stabilitásra csak a benne és vele való közösségben találunk.

■ BARANYAY BENCE

Imádkozzunk! *Úr Jézus Krisztus! Kérünk, adj nekünk felelős szívet, hogy a hozzád való hűségben megmaradjunk, és felismerjük, hogy együtt járjuk a vándorutat a te örök országod felé. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 1.) *Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket.* 1Jn 4,19 (5Móz 6,5; Mt 13,44–46; Fil 3,[4b–6]7–14; Zsolt 14) Ósi és mély tapasztalat felé vezet bennünket ez az ige. Az anya-gyermek kapcsolaton keresztül mutatja be Isten életünket formáló közelségét. Mi is azért tudjuk megélni a szeretetet, mert édesanyánk szeretett bennünket; vagy épp azért nem tudjuk kifejezni az érzéseinket, mert a szeretett személy elhanyagolt minket. Isten előbb szeretett minket, mint mi önmagunkat: azért szerethetek, mert ő szeretett. Ebben az elfogadás és elhordozás katarzisa van: nem tettem semmit, és mégis. Mégis szeret, mégis szeretek, mert Isten a szeretet, hogy éljek, hogy átéljem.

Hétfő (augusztus 2.) *Ne féljete! Álljatok helyt, és meglátjátok, hogyan szabadít meg benneteket ma az Úr!* 2Móz 14,13a–b (Zsid 10,23b; 1Kir 3,16–28; ApCsel 27,13–44) A legnehezebb nyugton maradni. A legnehezebb nem csinálni semmit. Főleg akkor, amikor érezzük, hogy közeleg a veszély. Ösztönösen bennünk van a cselekvés iránti vágy. Mózes is arra biztatja Izráel népét, hogy álljanak meg akkor, amikor látják, hogy üldözi őket a fáraó serege. Nem semmittevésre buzdít, hanem inkább arra, hogy higgyük el, ő küzd értünk még akkor is, ha látszólag veszésre állunk. Sok minden üldözi a lelkünket ma is, de csak akkor tudja ledönteni az életünket, ha elkezdünk futni. Ne félj! Ne fuss!

Kedd (augusztus 3.) *Ekkor Péter magához tért, és így szólt: Most tudom igazán, hogy az Úr elküldte az ő angyalát, és kimentett engem Heródes kezéből...* ApCsel 12,11 (Dán 3,28a; Ef 5,15–20; ApCsel 28,1–16) A legtöbbször utólag szoktak összeállni a dolgok. Utólag veszem észre, hogy már megint kimentett Isten egy kemény élethelyzetből. Szépek ezek a pillanatok, mert tele vannak meglepetéssel és szeretettel. Péter „magához tért”, és akkor élte át a megszabadulás mindent felülíró élményét. Kell, hogy „önmagunknál” legyünk, hogy elidőzzünk ott, ahol az életünk mélységei vannak. Ott nagy rádöbbenések várnak ránk, ott rátekinthetünk szorongatásainkra éppúgy, mint kétségeinkre. De ebben az „ébredésben” nem vagyunk magunkra hagyatva, vannak ott követek, küldöttek.

Szerda (augusztus 4.) *Úgy örülök beszédednek, mint aki nagy zsákmányra talál.* Zsolt 119,162 (Jn 6,68; 1Kor 10,23–31; ApCsel 28,17–31) Inspirálóak és termékenyek azok a pillanatok, amikor megszólít Isten igéje, amikor hagyom, hogy hasson rám, és formáljon. Rám talál a hétköznapi vagy a vasárnapi igehallgatásban. Nem én „vadászom le”, nem én

magyarázom úgy, hogy pont jó legyen, hanem elejt az ige, megállásra kényszerít. Szíven talál! Ez olyan „ahaélmény”, amelyben minden a helyére kerül. Megszólítottá válok, sőt meghallóvá. Valahogy összefügg ez a születéssel és a halállal, azzal az örömmel, amely abban leli boldogságát, hogy élek, és van érthető szava hozzám a Teremtőnek.

Csütörtök (augusztus 5.) *Az a próféta, aki álmodt, mondja meg, hogy csak álom volt. De aki ígét kapott, hirdesse ígémet igazán! Mi köze a szalmának a tiszta búzához? – így szól az Úr.* Jer 23,28 (1Kor 2,4–5; 1Kor 9,16–23; 2Kir 2,1–18) Az igehirdetésben benne vagyok én magam is. Minden kétséggel és hittemmel, minden profizmusommal és bátortalansággal, kérdéseimmel és feleleteimmel. Az igehirdetés az igehallgató és az igehirdető találkozásának közös csodája, amikor mindketten átéli a megértettséget. A próféták is álmodhatnak, néha nagyokat is! S ez nagyon bátorító számomra, mert az álom az ószövetségi tapasztalatban Isten elfelejtett nyelve, amely téged is megszólít, és érthetővé válik számodra is.

Péntek (augusztus 6.) *Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.* Mt 5,16 (1Móz 17,1; Jer 1,11–19; 2Kir 4,1–7) Ragyogó vagy! Tudad? Talán éppen azt éled meg, hogy nincs erőd vagy lelkesedésed. Pedig lámpás vagy, akire sokan odafigyelnek. Látható vagy! Észrevehető, aki a „jótetteivel” segíthet másoknak, hogy az úton maradjanak, és megfogalmazzák az Isten dicsőítés szavait. Lehet, hogy azt érzed, halvány ez a fény, és csak pislákol. De ha túl erősen világít, és mindent és mindenkit elvakít, akkor téged fognak dicsőíteni. Amikor Jézus azt mondja, hogy ő a világ világossága, akkor beállítja a te „fényerődöt”, önmagához igazít. Te vagy a lámpás, de a láng maga Jézus.

Szombat (augusztus 7.) *Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül vagy kényszerűségből...* 2Kor 9,7 (1Krn 29,5b; Lk 12,42–48; 2Kir 5,1–19a) Ma mindenki adni szeretne. Leginkább önmagáról egy elképzelt képet, egy illúziót. Óriási erővel adok ki magamról mindent, de sokkal kevesebbet önmagamból. S ez kiszolgáltatottá tesz, és olyan képet fest rólam, ami nem én vagyok. Az adás és adakozás mozdulataiban és gesztusaiban sok mindent kifejezek önmagamból és a szívemből. Mert az adás mozdulat: megmozdulok feléd. Az adás odaadást követel meg tőlünk, olyan önátadást, amely a legértékesebbel ajándékozza meg a másik embert. Az biztos, hogy ha szívemből adok, akkor visszaadok Istennek abból, amit tőle kaptam.

A NYOMTATOTT EVANGÉLIKUS ÉLET A LUTHER KIADÓ KÖNYVESBOLTJÁBAN, A DIGITÁLIS FORMÁTUM WEBÁRUHÁZUNKBAN KAPHATÓ.

EVANGÉLIKUS
Élet

www.lutherkiado.hu • bolt.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518

OLVASSON KÖNYVET NYÁRON IS!

Július 15-től augusztus 15-ig

20% kedvezménnyel kapható könyveinket

keresse a **Luther Kiadó** könyvesboltjában és

webáruházában!

www.lutherkiado.hu

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 8.30–17 óra között.

bolt.lutherkiado.hu • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518